

ÅRSRAPPORT 2012

AVINOR

INNHold

4	Konsernsjefens innledning
5	Høydepunkter 2012
8	Årsberetningen 2012
18	Eierstyring og selskapsledelse
25	Hovedtall Avinor konsern
26	Finansielle hovedtall
27	Resultatregnskap
28	Utvidet resultatregnskap
29	Balanse
30	Oppstilling over endringer i egenkapital
32	Kontantstrømoppstilling
33	Noter til regnskapet
73	Erklæring fra styret og daglig leder
74	Revisors beretning

SAMLET OG EFFEKTIVT – FOR SAMFUNN OG KUNDE

KONSERNISJEF DAG FALK-PETERSEN

“

Avinor har omfattende planer for å forbedre og utvide tilbudet til flyselskaper og reisende.

Avinors oppgave er å eie, drive og utvikle et landsomfattende nett av lufthavner og en samlet flysikringstjeneste for sivil og militær sektor. Det skal vi gjøre på en sikker, effektiv og miljøvennlig måte - til nytte for kunde og samfunn.

Avinor er et av få selskaper i Europa som forvalter et slikt samlet nasjonalt system av flyplasser og flysikringstjenester. I flere land pågår det diskusjoner om å skille oppgaveområdene, og å selge ut enkeltflyplasser. Det norske systemet er valgt ut fra et ønske om å drive et helhetlig system uten statlig driftsstøtte – der overskudd ved de store lufthavnene finansierer driften ved de øvrige. Et helhetlig system innebærer fordeler i drift og innkjøp, gir mulighet for utvikling og innovasjon og styrke til å løfte store investeringer. Det sikrer leveranser med kvalitet over hele landet og understøtter en distrikts- og næringsutvikling i et langstrakt, spredt befolket og værutsatt land.

Vi ønsker en diskusjon om luftfartsstrukturen her hjemme velkommen, og har som målsetting å ta aktivt del i en slik debatt. Våre viktigste bidrag er gode leveranser og et tydelig kommunisert syn på hvilke forhold som vil påvirke vårt samfunnsoppdrag og våre resultater i årene som kommer.

Gjennom fjoråret leverte Avinors organisasjon og ansatte sterke resultater. Det økonomiske resultatet og de planlagte investeringene ble levert på merket. Vårt største prosjekt, utbyggingen av terminal 2 på Oslo Lufthavn Gardermoen, har en kostnadsramme på 12,5 milliarder kroner. Med fire år

igjen til mållinjen er prosjektet i rute både med hensyn til budsjett og framdrift. Samtidig er det i 2012 gjennomført store investeringer både ved Stavanger, Trondheim, Molde og Kristiansund lufthavn. Innenfor kommersiell luftfart har vi ikke hatt ulykker og trafikkveksten er håndtert med høy punktlighet.

En krevende bemanningssituasjon i flysikringsdivisjonen på Østlandet skapte dessverre problemer for våre kunder gjennom sommeren. Dette er hendelser som ikke kan gjenta seg. Jeg er derfor glad for det gode og konstruktive samarbeidet som er etablert mellom ledelse, ansatte og deres tillitsvalgte for å skape tilstrekkelig robusthet i våre leveranser.

Avinor har omfattende planer for å forbedre og utvide tilbudet til flyselskaper og reisende, og vi tar aktivt del i lokal og regional næringsutvikling gjennom årlige milliardinvesteringer. I 2013 gjør vi i tillegg tilpasninger som skal gi et mer effektivt og helhetlig Avinor. Vi er overbevist om at konsernet står sterkest og leverer best når de ulike forretningsområdene har en tydelig, felles målsetting og støtter hverandre, og når det legges til rette for samarbeid og kompetansebygging på tvers. Avinors posisjon skal tydeliggjøres og styrkes, og vår landsdekkende virksomhet og organisasjon vil bli knyttet tettere sammen.

Sammen skal vi utvikle et effektivt og velfungerende Avinor, organisert slik at ressursene brukes optimalt.

Dag Falk-Petersen
Konsernsjef

HØYDEPUNKTER I 2012

JANUAR

PUNKTLIGHETSPRIS

Oslo Lufthavn Gardermoen, OSL, blir av Flightstat.com kåret til den mest punktligte av de store flyplassene i Europa. OSL hadde en avgangspunktligthet på over 87 prosent i 2011. Stavanger lufthavn, Sola, og Trondheim lufthavn, Værnes, kom til finalen i kategorien regionale lufthavner.

OVERLEVERER MILJØRAPPORT

Avinor har på eget initiativ kartlagt omfanget av forurenset grunn ved selskapets lufthavner, og rapporten overleveres Klima- og forurensingsdirektoratet (Klif).

FEBRUAR

SJEKKER INN PÅ AVINOR-AUTOMATER

Nye innsjekkingsautomater fra Avinor lanseres. Disse vil gi bedre gjennomstrømming av passasjerer ved landets største flyplasser.

AMBISIØST KLIMAPROGRAM

Over halvparten av flypassasjerene i Europa reiser nå via lufthavner som har kvalifisert seg for et omfattende klimaprogram i regi av ACI (Airports Council International), deriblant tre Avinor-lufthavner.

NASJONAL TRANSPORTPLAN 2014-2023:

Kapasitetsøkning og utvikling av lufthavnstrukturen

Avinor leverer innspill til NTP og legger opp til omfattende investeringer i neste NTP-periode, både for å øke kapasiteten

og for å tilrettelegge for en framtidrettet lufthavnstruktur i hele landet. I planperioden foreslås gjennomført et omfattende investeringsløft på i alt 24 milliarder kroner i hele lufthavnnett og i flysikringstjenesten.

MARS

KUTT I SECURITYAVGIFTEN

Securityavgiften reduseres fra 54 til 47 kroner fra og med 1. april 2012 etter vedtak i Samferdselsdepartementet. Securityavgiften belastes per passasjer, og provenyet går til dekning av kostnader knyttet til securitykontroll ved Avinors lufthavner.

APRIL

FLERE KVINNER SØKER

536 personer søkte flygelederstudiet i 2012. Kvinneandelen er stigende, fra 38 prosent i 2011 til 40 prosent i 2012.

IPAD-KART FOR PRIVATFLYGERE

Avinor har utviklet et elektronisk kart for iPad som blir tilgjengelig fra 15. juni via iTunes. En løsning for Android lanseres samtidig.

AIRPORT CITY

Avinor inngår kontrakt med en gruppe av selskaper som skal bistå i arbeidet med å realisere planer om eiendomsutvikling på landsiden ved de store lufthavnene. Gruppen som gikk seirende ut av den offentlige anskaffelsen, var Faveo, BAHR og DnB Næringsmegling AS.

DRIFTSINNTEKTER

9152

MNOK

2011: **8622**
2010: **7871**

ANTALL PASSASJERER

---

46 357 000

2011: **44 278 000**

2010: **40 112 000**

STADIG MINDRE FLYSTØY

Nye rapporter viser at støy fra norsk luftfart er redusert med nesten 20 prosent siden 1999, tross en betydelig trafikkvekst.

MAI

STREIK PÅVIRKER FLYTRAFIKKEN

Streik blant vekterne på flyplassene fører til store forsinkelser i flytrafikken. Streiken avsluttes i begynnelsen av juni.

JUNI

MASTERPLAN FOR OSLO LUFTHAVN GARDERMOEN

En ny langsiktig utviklingsplan - Masterplan for Oslo Lufthavn 2012 - 2050 - oversendes Samferdselsdepartementet.

TESTING AV FJERNSTYRTE TÅRN

Avinor velger Røst lufthavn og Værøy helikopterhavn som test-lokasjoner for fjernstyrte tårn. Hensikten er å få fram de tekniske utfordringene og forretningsmessige mulighetene som ligger i å fjernstyre ett eller flere tårn. Fra desember får piloter som lander på Værøy, detaljert informasjon om trafikk, vær og landingsforhold fra en AFIS-fullmektig i Bodø.

AVINOR SIGNERER AVTALER OM STYRKET EUROPEISK SAMARBEID

To viktige avtaler innen europeisk luftromsamarbeid blir signert. Avtalen om North European Functional Airspace Block og Borealis Alliance Agreement vil begge bli viktige for Avinors fysikringsvirksomhet i årene som kommer.

KAMPFLYBASE TIL ØRLAND

Beslutningen om å flytte hovedkampflybasen fra Bodø til Ørland og etablere en framskutt base på Evenes, får konsekvenser for Avinor og sivil luftfart.

JULI

MANNSKAPSMANGEL

Mangel på tilgjengelige flygeledere i ferietiden fører til regulering av trafikken på flere lufthavner. Trafikkreguleringene fører til forsinkelser for en del fly, særlig i rushtiden om morgenen og ettermiddagen. Stort sett unngås kanselleringer som følge av knapphet på flygeledere.

PIONERPROSJEKT PÅ KJEVIK

Kristiansand lufthavn, Kjevik blir Norges første lufthavn med et sikkerhetssystem som på en kontrollert måte vil kunne stanse fly som av ulike grunner ikke klarer å bremse før enden av rullebanen.

OKTOBER

NYE MÅLEMETODER VIL GI BEDRE VARSLING AV VULKANSK ASKE

Samferdselsdepartementet og Avinor inngår prosjektkontrakt med Meteorologisk institutt om utvikling av bedre metoder for varsling av vulkansk aske i luftrommet over Norge. Meteorologisk institutt vil i samarbeid med Norsk institutt for luftforskning utvikle nye målemetoder og modellberegninger for spredning av vulkanaske i luftrommet.

RESULTAT ETTER SKATT

940

MNOK

2011: **844**
2010: **1008**

ANTALL FLYBEVEGELSER

669

2011: **648** 2010: **619**

AVINOR OG FORSVARET INNGÅR AVTALE OM LEVERANSE AV FLYSIKRINGSTJENESTER

Avinor og Forsvaret inngår avtale om leveranse av flysikringstjenester fra Avinor til Forsvaret.

FLYFRAKTEN VOKSER

Siden 1999 har flyfrakt økt voldsomt i volum og står nå for 6 prosent av eksportverdiene til Norge.

«TURBULENT TIMES» TEMA PÅ AVINORKONFERANSEN 2012

Med den globale finanskrisen som bakteppe setter årets Avinorkonferanse søkelyset på de mange utfordringene en samlet luftfartsbransje står overfor. Rekordmange - 160 - deltar på konferansen.

SPEKTER FÅR MEDHOLD I ARBEIDSRETTE

Arbeidsretten gir arbeidsgiverforeningen Spekter medhold i at en av Norsk Flygelederforenings tillitsvalgte må fratre. Spekter ble også tilkjent saksomkostninger. Stevningen ble tatt ut i august.

DESEMBER

FORBEREDER NY TERMINAL PÅ FLESLAND

Styret i Avinor vedtar å starte forberedende arbeider i forbindelse med bygging av ny terminal på Bergen lufthavn, Flesland. Arbeidet vil koste omkring 300 millioner kroner.

NORGES MEST EFFEKTIVE SIKKERHETSKONTROLL

Stavanger lufthavn, Sola lanserer Norges mest effektive og

moderne sikkerhetskontroll. Totalt kan 1800 personer passere 6 nye sluser i løpet av en time.

BILLIG LUFTROM

Prisen for å fly gjennom norsk luftrom er betydelig lavere enn i våre naboland. Mens unitraten i Sverige er i underkant av 80 euro, er den under 60 i Norge. Avinor har klart å holde kostnadene på leveransene nede til tross for en vekst i antall flybevegelser på 4,1 prosent i 2012. Antall «enheter» regnes ut fra flyets vekt og flydd distanse.

JULEGAVE TIL KIRKENS BYMISJON

For andre år på rad går årets julegave fra Avinor til Kirkens Bymisjon og aksjonen «Gled en som gruer seg til jull!». Avinor støtter også «Nabosamarbeidet i Bjørvika» i regi av Bymisjonen

FLERE KOLLEKTIVREISER

Rundt 36 prosent av flypassasjerene som reiser til og fra Avinors fire største lufthavner, reiser kollektivt viser en ny undersøkelse fra Transportøkonomisk institutt. Det bør bli flere.

ALL TIME HIGH

I 2012 reiste 22,1 millioner passasjerer over Oslo Lufthavn. Det er 4,6 prosent eller 980 000 flere enn i 2011, og det høyeste antallet noensinne.

ANTALL SERVICE UNITS

1845

2011: 1713 2010: 1583

ANTALL ANSATTE

3109

2011: 3077 2010: 2941

ÅRSBERETNINGEN 2012

(FJORÅRETS TALL I PARENTES)

OM AVINOR AS

Avinors mål er å legge til rette for sikker, miljøvennlig og effektiv luftfart i alle deler av landet. Finansielt sett drives lufthavnvirksomheten som en enhet der driftsøkonomisk lønnsomme lufthavner finansierer ulønnsomme lufthavner. Flysikringstjenesten er selvfinansierende basert på en fast prising av tjenestene. I 2012 ble det innført et ytelsesbasert prissystem i Europa, med risikodeling med kundene. Høsten 2012 besluttet Samferdselsdepartementet å forlenge avtalen med Avinor som yter av lufttrafikkjenester i det norske luftrummet med to år, frem til 26. september 2014.

Avinor har to primære virksomhetsområder; drift av et landsomfattende nett av lufthavner og nasjonal flysikringstjeneste for sivil og militær luftfart. Dette omfatter 46 lufthavner i Norge samt kontrolltårn, kontrollsentraler og teknisk infrastruktur. 12 av lufthavnene drives i samarbeid med Forsvaret. Det legges også til rette for en kommersiell inntjening gjennom flyplasshoteller, parkeringsanlegg, taxfree-butikker, servering og andre servicetilbud til flypassasjerene.

Aksjene i Avinor AS er 100 prosent eiet av den norske stat ved Samferdselsdepartementet. Samferdselsdepartementet forvalter statens eierstyring overfor Avinor, og fastsetter blant annet særskilte samfunnsoppgaver, avkastningskrav og utbytte. I tillegg regulerer Samferdselsdepartementet luftfartsavgiftene. Samferdselsdepartementet er overordnet myndighet for norsk luftfart, og fastsetter også Luftfartstilsynets regelverk som har konsekvenser for Avinors drift. Avinors hovedkontor er i Oslo.

AVINORS SAMFUNNSNYTTE

Luftfart har i Norge stor samfunnmessige betydning. To av tre nordmenn har tilgang til en flyplass innenfor en times reise og 99,5 prosent av befolkningen kan nå et dagopphold i Oslo, og være tilbake på hjemstedet samme dag. Luftfarten bidrar med 60 000 – 65 000 arbeidsplasser og har generelt stor betydning for regional vekst og tilgjengelighet til regionsentra. Den samlede effekten av luftfarten tilsvarer to prosent av landets BNP. Det er over 200 direkte forbindelser mellom Avinors lufthavner og utlandet og antallet direkte interkontinentale reiser forventes tredoblet de neste ti år. 13 prosent av alle innenriks flyreiser er knyttet til olje- og gasssektoren. Det gjennomføres omkring 600 000 helikopterreiser årlig til installasjonene på sokkelen. For norsk turisme har luftfarten stor og økende betydning: 34 prosent av alle innreisende turister til Norge kommer med fly, og denne transportformen øker mest. Flyturistenes forbruk i Norge er på om lag 13 milliarder kroner. Luftfarten er også helt sentral for helsesektoren i Norge: Det gjennomføres 400 000 pasientreiser med rutefly årlig og det

gjennomføres 30 000 flybevegelser årlig med ambulansesfly. I tillegg gjennomføres det årlig ca 150 000 reiser med ledsagerhjelp til passasjerer med redusert mobilitet. Betydningen for helsesektoren er størst i Nord-Norge, og sykehusstrukturen baserer seg blant annet på tilgjengelighet av lufttransport. Avinor vil i 2013 gjennomføre en ny analyse av luftfartens samfunnsnytte for å få bedre og oppdatert dokumentasjon.

ØKONOMI OG FINANS

Økonomiske resultater konsernet

Konsernets driftsinntekter i 2012 utgjorde 9152 millioner kroner med et resultat etter skatt på 927 millioner kroner. Konsernet hadde en resultatmessig fremgang i 2012 med en driftsmargin på 18,2 prosent sammenlignet med 17,2 prosent i 2011. Avkastning på total kapital etter skatt ble 5,8 prosent sammenlignet med 5,7 prosent i 2011. Egenkapitalavkastningen i 2012 ble 9,0 prosent sammenlignet med 7,9 prosent i 2011.

Innenfor lufthavnvirksomheten økte driftsinntektene i 2012 med 6,3 prosent til 8256 millioner kroner med en driftsmargin på nivå med året før. Totalt antall passasjerer økte med 4,7 prosent til 46,4 millioner. Samlede driftsinntekter per passasjer økte med 1,5 prosent fra 2011 til 2012. Trafikkinntekter per passasjer økte med 2,5 prosent mens kommersielle inntekter per passasjer økte med 6,3 prosent. På grunn av reduksjon i security-avgiften fra 1. april 2012, er security-inntektene i 2012 13,2 prosent lavere enn året før. Kommersielle inntekter utgjorde 50,8 prosent av samlede driftsinntekter i 2012, en økning på 2,3 prosent-poeng fra året før.

Flysikringstjenesten økte driftsinntektene i 2012 med 2,6 prosent til 1837 millioner kroner med en driftsmargin på 3,4 prosent. Driftsmarginen i 2011 utgjorde 5,3 prosent. Trafikkvolumet i 2012 målt i antall tjeneste-enheter og flybevegelser økte med henholdsvis 7,8 prosent og 3,8 prosent.

Konsernets samlede driftskostnader i 2012 utgjorde 7470 millioner kroner fordelt på 3073 millioner kroner i lønn- og andre personalkostnader, 2919 millioner kroner i andre driftskostnader, 1336 millioner kroner i av- og nedskrivninger og 143 millioner kroner i varekostnader. Samlet kostnadsvekst fra året før er 5,2 prosent. Kostnadsveksten må blant annet ses i sammenheng med ovennevnte trafikkvekst på 4,7 prosent. Konsernet har fokus på kosteffektiv drift.

Innenfor lufthavnvirksomheten økte samlede driftskostnader inklusive avskrivninger med 6,5 prosent fra 2011 til 2012, mens samlede driftskostnader per passasjer økte med

1,7 prosent. Innenfor flysikringstjenesten økte samlede driftskostnader med 4,6 prosent.

Netto finansresultat utgjorde minus 356 millioner kroner sammenlignet med minus 295 millioner kroner året før. Endringen skyldes i hovedsak økt rentebærende gjeld og kostnadsføring av rentesikringsinstrumenter.

Årets skattekostnad utgjorde 380 millioner kroner.

Kontantstrøm og kapitalstruktur

Konsernet hadde i 2012 en netto kontantstrøm på minus 794 millioner kroner sammenlignet med en netto kontantstrøm på pluss 539 millioner kroner i 2011. Endringen skyldes i hovedsak økte investeringer i varige driftsmidler. Konsernet tok netto opp 1436 millioner kroner i ny rentebærende gjeld i 2012 sammenlignet med 1103 millioner kroner i 2011. Kontantstrøm fra løpende drift utgjorde 2714 millioner kroner, mens netto investeringer, renter og utbytte utgjorde 4950 millioner kroner. Vesentlige regnskapsposter uten kontantstrømeffekt er belastede avskrivninger med 1336 millioner kroner.

Konsernets total kapital per 31. desember 2012 utgjorde 28,1 milliarder kroner, en økning på 7,5 prosent fra året før. Egenkapital i prosent av sum egenkapital og rentebærende gjeld utgjorde 48,1 prosent per 31. desember 2012 sammenlignet med 51,6 prosent året før. Konsernet hadde ved årsskiftet langsiktig gjeld på 10,1 milliarder kroner, kortsiktig gjeld på 3,5 milliarder kroner samt avsatte pensjonsforpliktelser og andre forpliktelser på 4,1 milliarder kroner. Likviditetsbeholdningen per 31. desember 2012 var 1,3 milliarder kroner. For å ivareta konsernets samfunnsoppdrag er selskapet inne i en periode med store investeringer og har derfor anmodet eier om en emisjon på 2,5 milliarder kroner.

Økonomiske resultater Avinor AS

Morselskapet hadde i 2012 et resultat etter skatt på 459 sammenlignet med 785 millioner kroner året før. Resultatendringen skyldes i hovedsak redusert utbytte og konsernbidrag fra datterselskaper.

Driftsinntektene økte med 5,7 prosent til 5318 millioner kroner mens driftskostnadene økte med 4,6 prosent til 5242 millioner kroner. Driftsresultatet ble 62 millioner kroner sammenlignet med minus 4 millioner kroner i 2011.

Morselskapet hadde en netto kontantstrøm på minus 775 millioner kroner sammenlignet med pluss 569 millioner kroner i 2011. Endringen skyldes i hovedsak økte investeringer og

utlån til datterselskaper. Morselskapet tok netto opp 1953 millioner kroner i ny gjeld i 2012 sammenlignet med 1506 millioner kroner i 2011. Kontantstrøm fra løpende drift utgjorde 1280 millioner kroner i 2012, mens netto investeringer, renter og utbytte utgjorde 4008 millioner kroner. Vesentlige regnskapsposter uten kontantstrømeffekt er belastede avskrivninger med 624 millioner kroner.

Morselskapets total kapital per 31. desember 2012 utgjorde 19,5 milliarder kroner, en økning på 13,5 prosent fra året før.

Disponering av årets resultat

Styret foreslår følgende disponering av årets resultat:

Til utbytte:	463,4 millioner kroner
Til annen egenkapital:	- 4,9 millioner kroner
Fri egenkapital per 31. desember 2012 var	928,6 millioner kroner.

Fortsatt drift

Basert på prognoser og beregnet nåverdi av estimert framtidig kontantstrøm, er årsregnskapet for 2012 utarbeidet under forutsetning av fortsatt drift (jf. paragraf 3-3 i regnskapsloven). For ytterligere detaljer henvises det til note 6 i regnskapet.

Finansiell risiko

Konsernets virksomhet er fokusert på sikker avvikling av flytrafikk med prosedyrer og tiltak for å minimere både sannsynligheten for og konsekvensen av ulykker og alvorlige hendelser. I tillegg til fly-operative forhold, er virksomheten eksponert for finansiell risiko.

Det skjer en løpende nasjonal og internasjonal utvikling av regulatoriske bestemmelser for luftfarten. Konsernets løpende ajourføring av driften til nye bestemmelser har finansielle konsekvenser.

Staten har definert Avinor som et «kategori 4» selskap, det vil si et selskap med nasjonale sektorpolitiske mål. Dette innebærer blant annet at staten setter føringer for en rekke forhold herunder lufthavnstruktur, beredskap, luftfartsavgifter og samfunnsplagte oppgaver. Avhengig av ulike politiske prioriteringer, kan omfang og innretning av sektorpolitiske føringer endre seg over tid.

Avinors virksomhet er karakterisert av langsiktige investeringer i infrastruktur. Den operative driften og beredskapen er i stor grad regulert av forskrifter og bestemmelser. Konsernet har derfor en høy andel faste driftskostnader som i liten grad varierer med endringer i trafikkvolumet. Konsernets finansielle inntjening og

verdi er derfor følsom for trafikksvingninger, og det er risiko for verdifall i forhold til den balanseførte verdien av konsernets driftsmidler. Erfaringsmessig er det over tid en samvariasjon mellom den generelle samfunnsøkonomiske utviklingen og markedets etterspørsel etter flyreiser, mens det på kort sikt kan være store variasjoner.

Oslo Lufthavn Gardermoen står for nær 50 prosent av konsernets driftsinntekter og er en sentral finansieringskilde for det øvrige lufthavnnettet i Norge. Lufthavnens inntjening er eksponert for konjunkturodringer og konkurranse fra andre lufthavner.

Konsernets trafikkinntekter og inntjening er eksponert for eventuelle endringer i flyselskapenes tilbud og produksjon. Hovedtyngden av konsernets fordringer er mot flyselskapene og er ikke sikret.

Inntekter fra kommersielle tilbud på lufthavnene har en sentral betydning i konsernets finansiering. Endringer i rammebetingelsene rundt disse aktivitetene vil ha en vesentlig effekt på konsernets inntjening og finansielle verdi.

Konsernet har finansiell risiko knyttet til valuta, renter og kraftpriser. Det benyttes finansielle sikringsinstrumenter

(derivater) til å begrense risiko. Konsernets langsiktige gjeld til staten er utsatt for endringer i langsiktige statsobligasjonsrenter. En vesentlig del av konsernets øvrige gjeld har fast rente eller er rentesikret ved hjelp av finansielle derivater.

Ved plassering av konsernets overskuddslikviditet, vektlegges utsteders soliditet og plasseringens likviditet. Konsernets likviditetsbeholdning er plassert i bank på forhandlede vilkår.

18. februar 2011 ble det inngått en samarbeidsavtale mellom Forsvaret og Avinor, som med virkning fra 2. januar 2010 skulle regulere fordeling av kostnader og andre forhold mellom partene der Forsvaret og Avinor opererer sammen. Samarbeidsavtalen forutsatte at det innen seks måneder etter avtaleinngåelse skulle inngås lokale tilleggsavtaler for lufthavnene samt en flysikringsavtale. Den 10. oktober 2012 signerte Forsvaret og Avinor en ny flysikringsavtale som regulerer Avinors leveranse av flysikringstjenester til Forsvarets flyplasser på Andøya, Bardufoss, Bodø, Rygge og Ørland. Når det gjelder lufthavnene er det uenighet mellom Forsvaret og Avinor om forståelsen av sentrale punkter i samarbeidsavtalen, og forhandlingene om lokale tilleggsavtaler har ikke ført fram. Etter bestemmelsene i samarbeidsavtalen vil en uenighet kunne medføre at saken går til voldgift.

OLA MØRKVED RINNAN

Født: 1949
Styrets rolle: Leder

Stilling: Konsernsjef i
Eidsiva Energi AS
Styremedlem siden: 2010

Utdannelse: Sivilingeniør
fra NTNU 1972 og Bach-
elor økonomi NHH 1985.

KRISTIN VANGDAL

Født: 1964
Styrets rolle: Nestleder

Stilling: Leder forretnings-
støtte SpareBank1 Nord-
Norge
Styremedlem siden: 2002

Utdannelse: Revisorstudiet
ved Trondheim Økonomiske
Høgskole 1991 og Master-
program i Samspill og
ledelse BI Oslo 2009

OLA H. STRAND

Født: 1957
Styrets rolle: Styremedlem

Stilling: Adm. direktør
COOP Norge AS
Styremedlem siden: 2012

Utdannelse: Trondheim
Økonomiske Høgskole
1980 og MBA Strategisk
ledelse ved NHH 1998.

Rettslig avtaleskjønn for fastsettelse av kjøpsbeløp eller årlig bruksvederlag for luftfartskritiske arealer som eies av Forsvaret ved Bergen lufthavn, Flesland og Trondheim lufthavn, Værnes er fortsatt under forberedelse. Partene har ulikt syn på hvordan Regjeringsadvokatens føringer om eierskap til historiske investeringer skal forstås. Utfallet av ulike forståelser kan innebære vesentlige økonomiske forskjeller. Rettslig avtaleskjønn kan også bli aktuelt for bruk av luftfartskritiske arealer som eies av Forsvaret ved lufthavnene på Andøya og Bardufoss og i Bodø. Det er usikkerhet knyttet til størrelsen på vederlagene.

Etter innstilling fra regjeringen (Prp. 73 S (2011-2012)), vedtok Stortinget i juni 2012 at nye kampfly lokaliseres til Ørland med fremskutt operasjonsbase på Evenes. Bodø hovedflystasjon er vedtatt lagt ned. Endringer i Forsvarets basestruktur endrer dagens samdrift mellom sivil og militær luftfart i Bodø, og vil kunne ha betydelige finansielle konsekvenser for Avinor framtidige drifts- og investeringskostnader.

I forbindelse med kapasitetsutvidelser ved Oslo Lufthavn Gardermoen er det uenighet mellom Jernbaneverket og Avinor med hensyn til utbygging av jernbanestasjonene og prinsippene for kostnadsfordeling.

Lufthavnene har utslippstillatelser som stiller krav om

risikovurderinger for å identifisere mulige kilder for akutt forurensning med fare for skade på ytre miljø. Det arbeides løpende med å redusere risikoen for miljøskadelige hendelser, samtidig som det drives kartlegging og opprydding av tidligere forurensning. Det er avdekket miljøskadelige tilsetningsstoffer i brannskum som er brukt tidligere og som er spredt til naturmiljøet ved alle lufthavnene. Det arbeides med å avklare omfanget av tiltak som blir nødvendig å gjennomføre. Som grunnlag for dette arbeidet er det gjort risikovurderinger av mulige skader disse forurensningene har for menneskelig helse og naturmiljø. De økonomiske konsekvensene av dette arbeidet er avhengig av omfang av lokaliteter som det må gjøres tiltak på, samt myndighetskrav og tilgjengelige tiltaksmetoder.

EIERSTYRING OG SELSKAPSELEDELSE

Styret har utarbeidet egen redegjørelse om eierstyring og selskapsledelse som følger norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse (NUES). Redegjørelsen er vedlegg til denne beretningen.

Konsernets datterselskaper har egne styrever som består av eksterne deltakere, konserninterne ledere og ansatte. Oppnevning av styre og styrets arbeid i datterselskaper skjer i henhold til konsernets prinsipper for god eierstyring.

DAG HELGE HÅRSTAD

Født: 1962
Styrets rolle: Styremedlem

Stilling: Adm. direktør i
Rusbehandling
Midt-Norge HF
Styremedlem siden: 2007

Utdannelse: Flyvelederskolen
1984 og Luftfartsverkets
lederutviklingsprogram
(LUP) 2002.

ELI SKRØVSET

Født: 1965
Styrets rolle: Styremedlem

Stilling: CFO Eksportkreditt
Norge
Styremedlem siden: 2011

Utdannelse: Siviløkonom
NHH 1990 og AMP ved
Harvard Business School
2008

ANNE BREIBY

Født: 1956
Styrets rolle: Styremedlem

Stilling: Selvstendig
næringsdrivende
Styremedlem siden: 2012

Utdannelse: Lærerskolen
Hamar 1979 og Cand.
Scient i fiskeribiologi Uni-
versitetet i Tromsø 1985

TRAFIKKUTVIKLING, PUNKTLIGHET OG REGULARITET

Det var fortsatt vekst i flytrafikken på Avinors lufthavner i 2012. Antall passasjerer økte med 4,7 prosent (10,4 prosent) til 46,4 millioner passasjerer.

Det var størst økning i utlandstrafikken med 7,2 prosent til 17 millioner passasjerer. Innenlandstrafikken økte med 3,3 prosent til 28,7 millioner passasjerer. Utlandstrafikken utgjorde 38 prosent av Avinors totale antall passasjerer, dette er en oppgang på ett prosent-poeng fra 2011.

Antall offshorepassasjerer utgjorde i 2012 644.000 passasjerer, en oppgang på 5 prosent.

Antall kommersielle flybevegelser endte i 2012 opp med 3,5 prosent i forhold til 2011, på totalt 719.000 i 2012. Innland og utland økte med henholdsvis 3,4 prosent og 3,3 prosent. Helikopterbevegelsene hadde en økning på 6,4 prosent og endte på totalt 49.500. Det totale antall bevegelser på Avinors lufthavner ble 815.000 i 2012.

Antallet overflygninger i norsk luftrom steg med drøyt fem prosent til 69.000. Det totale antallet flybevegelser steg med 3,75 prosent til 582.000. Antallet fakturerte tjenesteenheter (service units) for underveistrafikk økte med 7,8 prosent i forhold til 2011.

2012 var et år uten noen større nasjonale eller internasjonale hendelser som påvirket flytrafikken i negativ retning.

Avinor hadde gjennom sommeren store utfordringer med bemanning på innflygingskontrollen i Røyken og Gardermoen tårn. Dette fikk negative konsekvenser for punktligheten i denne perioden og rammet Avinors kunder og samfunnet for øvrig. Det er satt i verk en rekke tiltak for å bedre ressursituasjonen. Det viktigste er å utdanne og overføre så mange flygeledere som mulig til de enhetene som har utfordringer. Det har ikke vært forsinkelser i flytrafikken som følge av disse forhold etter september.

Konsernets interne målsetting for punktlighet og regularitet er henholdsvis 88 prosent og 98 prosent. Måloppnåelsen avhenger av samspillet mellom lufthavn, flyselskap og ytere av lufthavnrelaterte tjenester, samt værmessige forhold. Regulariteten, som er et mål på hvor stor andel planlagte flygninger som faktisk blir gjennomført, var 98,4 prosent (98,6 prosent). Punktligheten var 87 prosent (88 prosent).

FLYSIKKERHET OG HMS

De regulatoriske kravene på flysikkerhetsområdet følger av Norges internasjonale forpliktelser gjennom EØS og ICAO (FNs internasjonale organisasjon for sivil luftfart). Basert på disse innfører Luftfartstilsynet norske bestemmelser som Avinor er forpliktet til å følge. Flysikkerhetsbegrepet omfatter de engelske begrepene safety og security.

Avinor deltar aktivt i internasjonalt arbeid, som i utviklingen av nytt luftfartsrelatert regelverk i Europa, særlig flyplassregelverk. Hovedmålet for flysikkerhet er at Avinor skal videreutvikle et høyt

HELGE LØBERGSLID

Født: 1953
Styrets rolle: Styremedlem,
ansattvalgt

Stilling: Teamleder
Styremedlem siden: 2002

CHRISTIAN BERGE

Født: 1978
Styrets rolle: Styremedlem,
ansattvalgt

Stilling: Flygeleder
Styremedlem siden: 2009

GRETE OVENRUD

Født: 1966
Styrets rolle: Styremedlem,
ansattvalgt

Stilling: Flygeleder
Styremedlem siden: 2011

HEIDI SØRUM

Født: 1967
Styrets rolle: Styremedlem,
ansattvalgt

Stilling: Trafikkplanlegger
Styremedlem siden: 2011

kvalitativt og effektivt sikkerhetsnivå i hele sin virksomhet for å unngå ulykker og alvorlige hendelser.

Rapporteringsgraden i konsernet er stabilt høy, og oppfølging av avvik har høyt fokus i alle deler av konsernet. I desember ble det gjennomført en sikkerhetskulturundersøkelse i konsernet. Resultatet av denne vil bli fulgt opp i 2013.

Det er gjennomført flere interne og eksterne revisjoner av ulike leverandører og samarbeidspartnere. I tillegg har flere eksterne myndighetsorganer gjennomført tilsyn i Avinor, blant annet Luftfartstilsynet, Arbeidstilsynet og EFTA's overvåkningsorgan, ESA.

Det var ingen (0) luftfartsulykker med eller uten personskader i norsk luftfart der Avinor medvirket til årsaken. Det var 7 (4) hendelser som etter forskriftens (BSL A 1-9) definisjon er kategorisert som alvorlige luftfartshendelser der Avinor medvirket til årsaken (direkte eller indirekte).

Innen fugl- og viltkontroll har Avinor i 2012 tatt i bruk et nytt verktøy for gjennomføring av risikoanalyser ved lufthavnene.

Fra 1.1.2014 innføres det et nytt felleseuropeisk safetyregelverk for drift og utforming av lufthavner. Reglene utarbeides av det europeiske flysikkerhetsbyrået European Aviation Safety Agency (EASA) i regi av EU-kommisjonen. Det gis en overgangsperiode på fire år for sertifisering av lufthavnene basert på de nye kravene. Avinor har etablert et omfattende prosjekt for å sikre sertifiseringsarbeidet.

Avinor gjennomfører flere store prosjekter med hensikt å optimalisere norsk luftrom for økt sikkerhet, økt kapasitet, effektivisering av tjenesten, samt redusert miljøpåvirkning. Et av prosjektene er Southern Norway Airspace Project (SNAP) som har til hensikt å optimalisere luftrommet over Vestlandet, Møre og Trøndelag. Ved Oslo Lufthavn Gardermoen søkes innflygingstraseene optimalisert, blant annet er det etablert et testprosjekt med bruk av kurvede innflygninger.

Arbeidet med etableringen av nyere overvåkningsteknologi, ADS-B (Automatic Dependent Surveillance – Broadcast) i Nordsjøen har hatt god fremdrift i 2012. Hensikten med prosjektet er å legge til rette for kontrollert luftrom til og fra Ekofisk-området og på litt lengre sikt Heimdal/Sleipner-området.

Det er fortsatt oppmerksomhet på risikoen for terrorhandlinger mot luftfarten. Arbeidet med å effektivisere gjennomføring av sikkerhetskontrolltjenesten er videreført i 2012.

Øvelse Tyr er politiets nasjonale krisehåndteringsøvelse, der fokuset er bekjempelse av alvorlig kriminalitet og terror. Store deler av øvelsen for 2012 ble gjennomført på Oslo Lufthavn. Avinor var aktiv deltaker i øvelsen.

Avinor har i tilknytning til 22. juli-kommisjonens læringspunkter identifisert egne tiltak og utarbeidet en handlingsplan som tar sikte på ytterligere å forbedre kriseberedskap.

Avinor har som hovedbedrift samordningsansvaret vedrørende HMS i forhold til virksomheter innenfor ansvarsområdet til Avinors lufthavner. Gjennom konsernets investeringsprogram er Avinor også byggherre, som innebærer at hensynet til sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- eller anleggsplassen blir ivarettatt. I løpet av 2012 ble det innrapportert 42 (32) arbeidsulykker som førte til skader på ansatte. 11 (11) av disse resulterte i fravær. Konsernets H-verdi ble 3,4. T2-prosjektet (Oslo Lufthavn Gardermoen) gjennomføres på en lufthavn i full drift, og prosjektet innebærer omfattende byggeaktivitet på flyside. Arbeidet er så langt gjennomført uten alvorlige ulykker. Prosjektet har hatt én skade med sykefravær ut over skadedag i løpet av 2012. H-verdi for T2-prosjektet er 2,3.

Oslo Lufthavn Gardermoen mottok i november prisen for «Årets seniorinitiativ».

SAMFUNNSANSVAR

Avinor legger betydelig vekt på sitt samfunnsansvar og følger aktivt opp de forventninger som stilles til selskapers samfunnsansvar i vedtektene, nasjonale og internasjonale konvensjoner, retningslinjer og normer. Disse er særlig knyttet til miljø og klimatiltak, menneskerettigheter, arbeidstakeres rettigheter og arbeid mot korrupsjon. Tiltak innen samfunnsansvar fremmer ikke nødvendigvis kortsiktig lønnsomhet og et element av samfunnsansvaret er konsernets støtte til lokale eller nasjonale organisasjoner, foreninger og arrangementer.

Ytre miljø

Avinor har som mål å være ledende i arbeidet med å begrense lokal forurensning og støy fra luftfartsvirksomheten. Ytre miljø er integrert i Avinors styringssystem, og er tilpasset systematikken i ISO14001. Dette innebærer kontinuerlig forbedringsarbeid i alle faser fra planlegging, utføring og kontroll til korrigerende. Oslo Lufthavn Gardermoen skal sertifisere sitt miljøstyringssystem i henhold til ISO 14001 i løpet av 2013. For Avinor for øvrig startet en gjennomgang og revisjon av miljøstyringssystemet i 2012.

Utslipp knyttet til blant annet fly- og baneavising samt brannøvingsfelt er underlagt søknadspått etter forurensningsloven. Alle Avinors lufthavner har utslippstillatelser. Avinor avdekket i 2011 grunnforurensing av PFOS, et fluorholdig stoff som ikke brytes ned i naturen og som har vært brukt som tilsetningsstoff i brannskum. Avinor faset ut bruk av PFOS i 2001, mens stoffene ble forbudt i Norge i 2007. I 2011 og 2012 ble det gjennomført omfattende undersøkelser ved alle konsernets gamle og nye brannøvingsfelt. Disse videreføres i 2013. Det vil bli vurdert å gjennomføre tiltak ved blant annet Kirkenes lufthavn, Høybuktmoen, Bergen lufthavn, Flesland, Kristiansand lufthavn, Kjevik, Oslo Lufthavn Gardermoen og Harstad/Narvik lufthavn, Evenes. Det er lite erfaring både i Norge og internasjonalt med håndtering av denne type forurensning. Avinor vil i samråd med Klima- og forurensingsdirektoratet (Klif) utrede alternative tiltaksformer.

For å sikre at driften og tilstanden for de tekniske anleggene på lufthavnene tilfredsstiller utslippstillatelsene fra fylkesmennene, samt oppfyller forurensningsloven med tilhørende forskrifter, er det iverksatt et prosjekt som utreder og gjennomfører nødvendige tiltak på Avinors lufthavner. Prosjektet gjennomføres i perioden 2010 til 2015.

Avinors klimaregnskap viser samlede årlige klimagassutslipp fra egen virksomhet på om lag 16.200 tonn CO₂ (16.800 tonn), herunder 4.860 tonn (4.900 tonn) fra Oslo Lufthavn Gardermoen, en reduksjon sammenliknet med 2011. Det er iverksatt omfattende ENØK-prosjekter på mange lufthavner, samtidig som det satses på fornybare energikilder, varmeveksling mot blant annet sjøvann og mer energieffektive kjøretøy. Dette gir resultater, men det bør likevel bemerkes at konsernets klimagassutslipp er svært væravhengige, og vil variere noe fra år til år.

Flere lufthavner har tilrettelagt for parkering og lading av el-biler, samt gått til anskaffelse av el-biler eller andre kjøretøy med redusert klimagassutslipp. I tillegg til å gjennomføre egne tiltak, kompenserer Avinor på eget initiativ for gjenværende utslipp ved å investere i utslippsrettigheter gjennom FNs grønne utviklingsmekanisme. Lufthavnene i Oslo, Trondheim og Kristiansand er dessuten akkreditert i bransjeordningen Airport Carbon Accreditation, som nå omfatter over 50 prosent av all flytrafikk i Europa.

Avinor har videreført samarbeidet med flyselskapene og NHO Luftfart for å redusere luftfartens klimagassutslipp. Innblanding av syntetisk biodrivstoff i konvensjonelt jetdrivstoff er sertifisert, og som ledd i oppfølgingen av «Bærekraftig og samfunnsnyttig

luftfart. Rapport 2» fra 2011 er det gjennomført en omfattende utredning om potensialet for produksjon av bærekraftig biodrivstoff til norsk luftfart. Resultater fra prosjektet vil bli publisert i 2013.

Gjennom arbeidet med Nasjonal transportplan har Avinor deltatt i utviklingen av den tverretatlige metoden for klimagassbudsjett. Det utarbeides et omfattende klimagassregnskap i T2-prosjektet ved Oslo Lufthavn Gardermoen. Et tilsvarende klimagassregnskap planlegges for terminalutvidelsen på Bergen lufthavn, Flesland.

For å kunne forvalte og ivareta områder som er viktige for biologisk mangfold på lufthavnene, gjennomfører Avinor et flerårig prosjekt med omfattende kartlegging av biologisk mangfold. Lufthavnene kartlegges i en rekkefølge prioritert etter vurdering av antatte naturverdier og planlagte byggeaktiviteter. 25 av konsernets lufthavner er til nå kartlagt, og kartleggingen på de resterende planlegges fullført innen 2014. I tillegg har Forsvaret gjennomført tilsvarende kartlegging på seks av lufthavnene som Avinor driver.

Alle lufthavnene hvor Avinor har kartleggingsansvar har oppdaterte flystøysonekart etter gjeldende retningslinje (T-1442). Oppdatert kartlegging etter forurensningsforskriften viser at innføring av helikoptertypen Sikorsky S92 til offshoretransport har medført til dels omfattende tiltakspått for å overholde grensene for innendørs støy i boliger rundt Stavanger lufthavn, Sola og Bergen lufthavn, Flesland. Kartleggingen i 2012 viser at Avinor ikke har tiltakspått etter forurensningsforskriften ved noen andre lufthavner. Den samlede flystøybelastningen rundt Oslo Lufthavn Gardermoen gikk ned med 0,4 dB fra 2011 til 2012, mens trafikken økte med 2,8 prosent. Nivåendringen skyldes fortsatt utfasing av de mest støyende flytypene.

Miljø- og samfunnsansvar er integrert i konsernets innkjøpspolicy. Virksomhetsplanen for 2012 omfatter tiltak for å sikre ivaretagelse av bærekraft i anskaffelsesprosessene, herunder krav til sertifiseringer og miljøstandarder i tråd med DIFIs anbefalinger og veiledere. Videre har egenutviklede miljøkrav vært helt sentrale i anskaffelsesprosesser knyttet til avisingskjemikalier og avfallshåndtering.

Styret godkjenner Avinors årlige miljørapport og viser til denne for mer utfyllende informasjon om konsernets miljøstatus og miljøarbeid. Rapporten er tilgjengelig på Avinors websider.

Habilitet, korrupsjon og trygg varsling

Det er utviklet en egen innkjøpsstrategi i Avinor som skal

Rute nr.	Tid	Utg.	Reisemål
Flight no.	Time	Gate	Destination
SK251	0800		Bergen
SK2301	0800		Kristiansund
SK332	0805		Trondheim
DY744	0805		Trondheim
DY524	0810		Stavanger
SK308	0815		Haugesund

kvalitetssikre konsernets innkjøpsrutiner. Dette skal sikre konkurranse og hensiktsmessig avtaledekning for å oppnå stordriftsfordeler og sikre god dekning av lokale avtaler. Nøkkeltallsrapporter er utarbeidet for å synliggjøre lojalitet til innkjøpssystemet og lojalitet til rammeavtalene og tjener som verktøy for å følge opp etterlevelse av retningslinjene, samt sikre habilitet i innkjøpsprosessen. Eksterne leverandører blir forelagt konsernets etiske retningslinjer og blir bedt om å følge disse.

Avinor har etablert en compliance-funksjon som skal følge opp at konsernet etterlever eksternt og internt regelverk knyttet til korrupsjon/misligheter og etisk regelverk.

Avinor har etablert rutiner for varsling av kritikkverdige forhold i alle deler av organisasjonen. Konsernets foretrukne varslingsmåte er åpen varsling gjennom linjen og tillitsvalgt/vernetjeneste eller via Avinors uavhengige varslingsutvalg. Det ble varslet seks (fem) saker gjennom varslingsutvalget i 2012. Alle sakene var ferdig behandlet ved utgangen av januar 2013.

Forskning og utvikling

Avinor satser aktivt innen forskning- og utvikling både nasjonalt og internasjonalt. Det er bedre sikkerhet, bedre miljø, økt lønnsomhet og global harmonisering som har hovedfokus i FoU-arbeidet.

• SES/SESAR JU

Avinor deltar i det store felleseuropeiske luftfartssamarbeidet Single European Sky (SES). Dette forsknings- og utviklingsarbeidet koordineres av Single European Sky Air Traffic Management Research Joint Undertaking programmet (SESAR JU) hvor Avinor deltar både direkte og via NORACON, som er en felles gruppering av aktører innen luftroms- og flyplassoperasjoner blant de nordligste landene i Europa. Arbeidet og oppgavene er svært omfattende og vil fortsette over flere år. Samarbeidet skal munne ut i nye tekniske løsninger, operasjonelle forbedringer og et nytt felleseuropeisk regelverk fra EASA. Norge og Avinor vil bli pålagt å følge disse nye reglene.

Opprettelsen av luftromsblokker er et viktig element for å oppnå målene i EUs Single European Sky program. Gjennom NEFAB (North European Functional Airspace Block), har Avinor inngått i et tett samarbeid med selskapene EANS (Estland), Finavia (Finland), LGS (Latvia) om å utnytte luftrommet mest mulig effektivt. NEFAB ble formelt etablert desember 2012.

• Fjernstyrte tårn

Gjennom SESAR har Avinor blant annet forpliktet seg til å delta i utprøvingen av fjernstyrte tårn for AFIS-tjenesten. Høsten 2012 startet Avinor testing av fjernstyrt tårn på Værøy helikopterhavn. Herfra overføres signaler til en arbeidsposisjon lokalisert ved

Bodø lufthavn, hvor lufttrafikken håndteres i en testperiode. Uttestingen vil senere omfatte ytterligere en lufthavn.

- Internasjonal deltagelse

Avinor følger med og deltar også i andre globale FoU-aktiviteter og har blant annet etablert fast årlig deltagelse ved Transportation Research Board (TRB) i USA som har størst deltagelse fra transportsektoren verden over. Luftfart er global og det er derfor nødvendig for Avinor å delta og bidra til FoU aktiviteter på den internasjonale arena. Aktiv deltagelse i internasjonale miljøer gir mulighet for å påvirke og ivareta Avinors interesser slik at nye internasjonale regler tar høyde for at lufthavner med relativt lavt passasjergrunnlag får tilpassede krav i forhold til større lufthavner. Norges spesielle klimamessige utfordringer og geografisk beliggenhet følges opp gjennom internasjonalt samarbeid med andre aktører i nordområdene.

Avinor har i 2012 blitt medlem av alliansen Borealis sammen med 8 andre ytere av flysikringstjenester i Nord-Europa. Samarbeidet i alliansen er blant annet også en del av internasjonalt utviklingsarbeid.

- Nasjonalt

I Norge har Avinor styrket samarbeidet med forskningsinstitusjoner og akademika hvor fokus er på FoU innen relevante luftfartsfaglige temaer. Det er opprettet nærmere kontakt med Innovasjon Norge og Forskningsrådet. Avinor har fremmet et ønske om et eget tematisk område for luftfart som også vil gi mindre norske firmaer økt mulighet for å søke om støtte til forsknings- og utviklingsprosjekter som gagnar alle deler av luftfarten både nasjonalt og internasjonalt.

- Nasjonal transportplan

Gjennom Nasjonal transportplan samarbeidet (NTP) er det laget en første felles langsiktig FoU strategiplan som vil danne grunnlag for nærmere tverretattlig samarbeid i 2013 og årene framover.

- ATM Forum Norway

Avinor er medlem av ATM Forum Norway som støtter opp om Avinors policy for forskning og utvikling ved å stimulere til aktiv leverandørutvikling og industrisamarbeid, primært for å oppnå bedre og mer effektive tjenester og produkter.

- Vinterdrift

Avinor er ledende på vinterdrift blant lufthavnoperatørene internasjonalt. Konsernets fokuserte forskning- og utviklingsinnsats innen vinterdrift har ført til forbedret opplæringsprogram og økt effektivitet, og aktører fra hele

verden oppsøker Avinor for å lære. Avinors fokuserte forskning- og utviklingsinnsats innen vinterdrift har ført til forbedret opplæringsprogram. Flere lufthavner har installert støttesystemer som har ført til bedre forutsigbarhet og bedre tilgjengelighet ved lufthavnene.

AVINORS OMDØMME

I den årlige omdømmeundersøkelsen til Ipsos MMI (tidligere Synovate), som omfatter 116 selskaper, lå Avinor som nr 71 på totalinntrykk i 2011 - og rykket fram til nr 69 i 2012. Avinor var blant de 10 selskapene i landet som styrket omdømmet mest i 2011, og denne trenden har fortsatt: 40 prosent hadde et positivt totalinntrykk av Avinor i 2012, 39 prosent i 2011. I Nord-Norge var det 59 prosent som ga uttrykk for et godt totalinntrykk av Avinor i 2012. Målingen ble gjennomført i mai 2012, det vil si før utfordringene med gjennomføringen av sommertrafikken, som må antas å ha hatt negativ innvirkning på omdømmet.

PERSONAL OG ORGANISASJON

Ved utgangen av året var det 3109 (3077) fast ansatte i konsernet. Samlet ble det utført 3218 (3149) årsverk av faste og midlertidige ansatte. Gjennomsnittsalderen for alle ansatte-grupper i konsernet er 45 år, for ledere er gjennomsnittsalderen 50 år.

Kvinneandelen blant fast ansatte er 23,4 prosent, blant ledere 17,6 prosent. I konsernledelsen er kvinneandelen 30 prosent. Det legges vekt på at begge kjønn og alle etnisiteter skal ha like muligheter i konsernet.

Sykefraværet var i 2012 4,7 prosent (4,6 prosent).

Langtidsfraværet over 8 uker utgjorde 0,4 prosent (0,7 prosent). Konsernets IA-mål er et sykefravær på 4,5 prosent eller lavere.

Samarbeidet mellom konsernets ledelse og tillitsvalgte var noe mer utfordrende i forbindelse med hovedoppgjøret i 2012 enn i de siste årene. Ut over dette vurderes samarbeidet som godt og konstruktivt, og det er i fellesskap utarbeidet nye prinsipper som skal prege samarbeidet framover.

Avinor har iverksatt over 20 tiltak som skal bedre bemanningssituasjonen blant flygeledere. Blant annet er det inngått en avtale om innleie av flygeledere fra det svenske selskapet LFV Aviation Consulting. Det gjennomføres også en grundig gjennomgang og omlegging av ressursstyringen, med ny feriepolicy, jevnere fordeling av overtidsvakter og optimalisering av vaktlister og rutiner.

Det har vært jobbet aktivt med forebyggende tiltak for å redusere antall medarbeidere som ikke tilfredsstillers de fysiske og/eller medisinske kravene til sin stilling. I tillegg fortsetter konsernet sitt fokus på rusforebyggende arbeid.

Avinors strategiplan for perioden 2011- 2015 innebærer omstillings- og endringsprosesser for hele konsernet hvor utvikling mot en mer endrings- og forretningsorientert kultur er viktig for å lykkes. Det er gjennomført to større prosjekter; en utvidet kulturanalyse samt et prosjekt knyttet til strategisk kompetanse. Avinor har inngått et samarbeid med Spekter om et lederopplæringskonsept kalt «Lederens handlingsrom», med fokus på konkrete og praktiske utfordringer i lederrollen. Avinor vil være pilot for dette opplegget i 2013.

Avinor fikk i 2012 tildelt forskningsmidler fra NAV gjennom programmet FARVE som gjennom forsøks-, forsknings- og analyseprosjekter skal øke kunnskapen og bidra med kunnskapsformidling om hvordan målene innen arbeids- og velferdspolitikken kan nås på en bedre måte.

FREMTIDSUTSIKTER OG RAMMEBETINGELSER

Med bakgrunn i den økonomiske og demografiske utviklingen, forventes det fortsatt vekst i flytrafikken. Det legges derfor til grunn at dagens høye aktivitets- og investeringsnivå videreføres.

Samtidig er det en betydelig lønnsomhetsutfordring blant aktørene i luftfartsbransjen. Det forsterker kravet til at Avinor organiserer og driver sin virksomhet på en mest mulig effektiv måte.

For å ivareta selskapets samfunnsoppdrag har styret gjennom sin §10 plan til eier anmodet om en emisjon på 2,5 milliarder kroner. Samtidig er det foreslått å organisere flysikringsvirksomheten som et aksjeselskap heleid av Avinor. Videre er det foreslått at ordningen med tollbestemmelser som gir ulemper for passasjerer som kommer fra utlandet og skal videre innenlands, avskaffes.

Styret er opptatt av å sikre at Avinor bidrar til nasjonal og regional utvikling. Det skjer gjennom effektive og trygge luftfartstjenester, men også gjennom aktivt samarbeid med regionale interessenter og tett dialog med øvrige relevante aktører. Store omstillinger innenfor flysikringstjenesten, nye internasjonale regulatoriske krav og behov for økt kapasitet ved de største lufthavnene gjør at Avinor er inne i en fase preget av betydelig endring og utvikling. Styret har en tett oppfølging av konsernets inntjening, driftsutvikling, regulatoriske og finansielle rammer.

Styret takker alle ansatte og samarbeidspartnere for stor innsats i 2012.

Oslo, 21. mars 2013

Ola Mørkved Rinnan
Styrets leder

Anne Breiby

Christian Berge

Heidi Anette Sørum

Kristin Vangdal
Nestleder

Dag Hårstad

Helge Løbergsl

Eli Skrøvset

Ola H. Strand

Grete Ovnerud

Dag Falk-Petersen
Konsernsjef

EIERSTYRING OG SELSKAPSLLEDELSE

(CORPORATE GOVERNANCE) I AVINOR-KONSERNET

God eierstyring og selskapsledelse i Avinor skal sikre størst mulig verdiskapning og redusere virksomhetens risiko. Selskapets verdigrunnlag og etiske retningslinjer er en grunnleggende premiss for Avinors eierstyring og selskapsledelse.

Avinor utstedte i 2009 obligasjoner som er notert på Oslo Børs. Regnskapslovens § 3-3b bestemmer at regnskapspliktige som er utstedere etter verdipapirhandelloven § 5-4 skal redegjøre for sine prinsipper og praksis vedrørende foretaksstyring i årsberetningen eller i dokument det er henvist til i årsberetningen.

Punkt 3.10 i Oslo Børs' dokument «Obligasjonsreglene – opptakskrav og løpende forpliktelser» bestemmer at låntaker skal redegjøre for sine prinsipper og praksis vedrørende foretaksstyring på tilsvarende måte. Regnskapsloven er tilgjengelig på www.lovdatab.no. Oslo Børs' regelverk er tilgjengelig på www.oslobors.no.

Staten som eier har fokus på at statseide selskaper følger «Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse». Styret legger vekt på at virksomhetsstyringen i konsernet skal følge denne anbefalingen så langt den passer.

Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse er tilgjengelig på www.nues.no.

REDEGJØRELSE FOR EIERSTYRING OG SELSKAPSLLEDELSE

Formålet med Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse er at selskaper som er notert på regulerte markeder i Norge skal ha eierstyring og selskapsledelse som klargjør rolledelingen mellom aksjeeiere, styre og daglig ledelse utover det som følger av lovgivningen.

Denne redegjørelsen er satt opp i henhold til inndelingen i Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse datert 23. oktober 2012, med de justeringer som følger av at Avinor er heleid statlig aksjeselskap. I tillegg til aksjelovens generelle bestemmelser gjelder særbestemmelsene for statsaksjeselskap.

Den grunnleggende forutsetning for drift av Avinors virksomhet er at hensyn til sikkerhet er viktigst og prioriteres foran andre hensyn. Dernest legges det størst vekt på å yte effektive tjenester til kundene og samfunnet.

Konsernets etiske retningslinjer er sist revidert våren 2012.

Retningslinjene gjelder for styremedlemmer, ansatte, innleid personale og andre som jobber for konsernet. Retningslinjene omtaler grunnleggende regler for personlig adferd og regler for forretningspraksis, og uttrykker konsernets holdninger i møte med kunder, leverandører, kollegaer og øvrige omgivelser. Etiske retningslinjer er tilgjengelig på www.avinor.no.

VIRKSOMHET

Avinor er et konsern med aktivitet innen samferdselssektoren i Norge. Morselskapet Avinor AS er heleid av staten ved Samferdselsdepartementet. Konsernets hovedkontor er i Oslo. Selskapets virksomhet er beskrevet i vedtektene:

Selskapets samfunnsoppdrag er å eie, drive og utvikle et landsomfattende nett av lufthavner for sivil sektor og en samlet flysikringstjeneste for sivil og militær sektor.

Selskapets virksomhet skal drives på en sikker, effektiv og miljøvennlig måte og sikre god tilgjengelighet for alle grupper reisende.

Virksomheten kan drives av selskapet selv, av heleide datterselskaper, eller av andre selskaper det har eierandeler i eller samarbeider med.

Selskapet skal i størst mulig grad være selvfinansiert gjennom inntekter fra hovedvirksomheten og annen forretningsvirksomhet i tilknytning til lufthavnene. Internt i selskapet skal det skje en samfinansiering mellom bedriftsøkonomisk lønnsomme og ulønnsomme enheter.

Selskapet skal utføre samfunnspålagte oppgaver slik de er fastlagt av eier.

Selskapets vedtekter er tilgjengelig på www.avinor.no.

Eier har stilt krav om at Avinor skal legge til rette for en sikker, miljøvennlig og effektiv luftfart i alle deler av landet. For å møte eiers krav er det etablert strategiske hovedmål innen økonomi og finans, samfunn og miljø, flysikkerhet og HMS, kunder og samarbeidspartnere og personal og organisasjon.

SELSKAPSKAPITAL OG UTBYTTE

Selskapets aksjekapital er NOK 5 400 100 000 fordelt på 540 010 aksjer som hver er pålydende NOK 10 000. Selskapets egenkapital skal til enhver tid være minst 40 prosent av summen av selskapets til enhver tid bokførte rentebærende lån og egenkapital.

Avinor AS er heleid statsaksjeselskap. Aksjonærenes rettigheter ivaretas av ansvarlig statsråd eller dennes stedfortreder på generalforsamlingen. Generalforsamlingen er ikke bundet av styrets forslag til utdeling av utbytte. Fastsetting av utbytte foretas hvert år. Riksrevisjonen fører kontroll med forvaltningen av statens interesser og kan foreta de undersøkelser som vurderes som nødvendige.

Det er ikke gitt styrefullmakt til å foreta kapitalforhøyelse.

LIKEBEHANDLING AV AKSJEIEERE OG TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE

Avinor AS har en aksjeklasse. Aksjene er ikke notert på børs og det foregår ikke transaksjoner med aksjene.

Konserninterne avtaler inngås etter prinsippene om armlengdes avstand på vanlige forretningsmessige vilkår. Alle slike avtaler er skriftlig.

TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE

Styret er ikke kjent med at det i 2012 har forekommet transaksjoner mellom selskapet og aksjeeier, styremedlem, ledende ansatte eller nærstående av disse som kan betegnes som ikke uvesentlige transaksjoner.

Styremedlemmer og ledende ansatte skal årlig levere egen-erklæring om nærstående.

RETNINGSLINJER FOR STYREMEDLEMMER OG LEDENDE ANSATTE

Konsernets etiske retningslinjer har egen omtale av interessekonflikt. Det fremgår at medarbeidere aldri skal ta del i, eller forsøke å påvirke en beslutning dersom det er interessekonflikt eller det kan bli stilt spørsmål til upartiskhet. Videre er det bestemmelser om habilitet. Dersom det er tvil om vedkommende er habil skal problemstillingen drøftes med nærmeste overordnede. Styremedlemmene har selv ansvar for å ta opp forhold av habilitetsmessig art, og skal fratre ved behandling av en sak der de er inhabile. Det skal fremgå av styreprotokollen når et av styrets medlemmer er inhabil i den enkelte sak.

STATEN SOM AKSJEIEER

Avinor er 100 prosent eid av den norske stat. Samferdselsdepartementet avholder kvartalsvise møter med selskapet. I disse møtene orienterer selskapet eier om driften, økonomisk utvikling og ellers andre forhold som er relevant å informere eier om på det aktuelle tidspunkt. Det fattes ingen beslutninger

i disse møtene, og det gis ingen føringer for hvordan selskapet skal agere i enkeltsaker.

En gang i året avholdes møte om samfunnsansvar.

FRI OMSETTELIGHET

Det er ingen bestemmelser i vedtektene som innebærer begrensninger i omsettelighet av selskapets aksjer.

GENERALFORSAMLING

Samferdselsministeren utgjør selskapets generalforsamling, og er selskapets øverste myndighet. I medhold av aksjelovens § 20-5 er det Samferdselsdepartementet som står for innkalling til ordinær og ekstraordinær generalforsamling. Departementet bestemmer også innkallingsmåten. Innkalling til generalforsamling skal skje med minst en ukes varsel, jf aksjeloven § 20-5 jf § 5-10.

Ordinær generalforsamling avholdes hvert år innen utgangen av juni måned. Etter vedtektene skal generalforsamlingen godkjenne årsregnskap og årsberetning, herunder utdeling av utbytte. I tillegg behandles godkjenning av godtgjørelse til revisor, fastsettelse av styregodtgjørelse for inneværende år samt utpeking av aksjonærvalgte medlemmer til styret og eventuelt andre saker som etter lov eller vedtekter hører under generalforsamlingen.

Til generalforsamling innkalles styrets medlemmer, daglig leder og den revisor som reviderer fjorårets regnskap. Styreleder og konsernsjef har møteplikt på generalforsamlingen. De øvrige styremedlemmene samt revisor og Riksrevisjonen har møterett.

Dagsorden fastsettes av Samferdselsdepartementet.

Protokoll fra generalforsamlingen er offentlig.

VALGKOMITÉ

Generalforsamlingen i Avinor AS består av staten ved Samferdselsdepartementet. Generalforsamlingen har ikke oppnevnt valgkomité.

Bedriftsforsamling og styre, sammensetning og uavhengighet

Selskapets vedtekter bestemmer at styret skal bestå av fra syv til ti medlemmer. Fem eller seks av medlemmene, herunder styrets leder og nestleder, velges av generalforsamlingen. To eller tre styremedlemmer med varamedlemmer velges ved direkte valg av og blant de ansatte etter reglene i aksjeloven om de ansattes representasjon i selskapets styre. Selskapet har etter avtale med de ansatte ikke bedriftsforsamling, men har i

DAG FALK-PETERSEN
Konsernsjef

**SIGNE ASTRUP
ARNESSEN**
Konserndirektør sikkerhet
og kvalitet

PETTER JOHANNESSEN
Konserndirektør økonomi
og finans

medhold av vedtektene rett til å velge et ekstra styremedlem med varamedlem.

Bedriftsdemokratinevnda godkjente i 2009 konsernordning som innebærer at ansatte i Avinor AS og datterselskaper er valgbare til konsernstyret. Ansatterepresentasjonen ble samtidig økt fra tre til fire personer etter avklaringer med eier. Styret er etter dette sammensatt av seks aksjonærvalgte medlemmer og fire representanter som er valgt av og blant de ansatte. Kvinneandelen blant styrets medlemmer er 50 prosent.

Styrets leder velges av generalforsamlingen. Alle styrets medlemmer velges for to år.

Samferdselsdepartementet har ingen egne styremedlemmer, men i samsvar med statens prinsipper for godt eierskap forutsettes alle styrets medlemmer å søke å ivareta selskapets og aksjonærenes felles interesser. Styrets sammensetning er slik at det til sammen kan ivareta eiers interesser og selskapets behov for kompetanse, kapasitet og mangfold. Ledende ansatte er ikke medlem i konsernstyret, og eier ikke aksjer i selskapet.

I 2012 BESTO STYRET AV:

- Styreleder siden 2010 Ola Mørkvad Rinnan, 63 år, konsernsjef i Eidsiva Energi AS
- Nestleder siden 2002 Kristin Vangdal, 48 år, leder forretningsstøtte SpareBank 1 Nord-Norge
- Styremedlem siden 2007 Dag H. Hårstad, 50 år, adm. dir. Rusbehandling Midt Norge HF
- Styremedlem siden 2011 Eli Skrøvset, 47 år, CFO Eksporkreditt Norge
- Styremedlem siden 2012 Ola H. Strand, 55 år, adm. dir. Coop Norge AS

- Styremedlem siden 2012 Anne Breiby, 56 år, selvstendig næringsdrivende
- Ansattvalgt styremedlem siden 2002 Helge Løbergli, 59 år
- Ansattvalgt styremedlem siden 2009 Christian Berge, 34 år
- Ansattvalgt styremedlem siden 2011 Grete Ovnerud, 46 år
- Ansattvalgt styremedlem siden 2011 Heidi A. Sørnum, 45 år

Oddbjørg A. Starrfelt, 64 år, ble erstattet av Anne Breiby ved generalforsamling 2012. Starrfelt hadde da vært styremedlem siden 2005.

Informasjon om det enkelte styremedlem er tilgjengelig på www.avinor.no.

Det ble avholdt 11 styremøter i 2012. Møtedeltakelsen var med svært få unntak, fulltallig.

STYRETS ARBEID

Styret følger aksjelovens krav om forvaltning av og tilsyn med selskapet. I medhold av vedtektene skal styret sørge for at selskapet tar samfunnsansvar. Styrets oppgaver er fastsatt i egen instruks. Instruksen gjennomgås årlig og oppdateres ved endringer i relevant regelverk og ellers etter behov. Styret fastsetter en årlig plan for sitt arbeid med særlig vekt på mål, strategi og gjennomføring. Styret gjennomfører årlig en evaluering av sin virksomhet og kompetanse. Eier gjennomfører årlig samtaler med det enkelte styremedlem.

Konsernsjefens ansvar og oppgaver er nedfelt i instruks fastsatt av styret. Instruksen gjennomgås og oppdateres ved behov.

Styret har etablert revisjonsutvalg som saksforberedende og støttende organ for styret i sitt ansvar for regnskapsrapportering,

JON SJØLANDER
Konserndirektør strategi og utvikling

LASSE BARDAL
Konstituert direktør Store lufthavner

MARGRETHE SNEKERBAKKEN
Direktør Nasjonale, regionale og lokale lufthavner

revisjon, intern kontroll og samlet risikostyring. Utvalget består av tre av styrets medlemmer, og leder har regnskapsfaglig kompetanse.

Styret har også etablert godtgjørelsesutvalg som saksforberedende underutvalg i saker om godtgjørelse til ledende ansatte i selskapet. Utvalget skal forberede retningslinjer for og saker om godtgjørelse til ledende ansatte og gjennomføre løpende vurderinger og overvåking av konsernets policy på dette området. Utvalget består av tre av styrets medlemmer, og ledes av styrets leder.

RISIKOSTYRING OG INTERNKONTROLL

For å sikre helhetlig styring av selskapet er det utarbeidet et eget styringssystem, som omfatter ledelsesdokument, beredskapsplaner, sikkerhetsprosedyrer og prosesser for å styre og kontrollere virksomheten.

Det gjennomføres årlig risikoanalyser for konsernets aktiviteter, og det evalueres og iverksettes tiltak for å styre risikobildet. Styret gjennomgår årlig selskapets risikostyring og internkontroll.

Som et ledd i konsernets interne kontrollsystem har Avinor en internrevisjonsfunksjon. Konsernets internrevisjonsfunksjon arbeider etter et mandat fastsatt av styret og i henhold til standarder fastsatt av Institute for Internal Auditors.

Selskapets valgte revisor skal årlig gjennomgå ledelsens disposisjoner.

Systemer for internkontroll og risikostyring knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen

Avinors etiske retningslinjer og verdigrunnlag danner sammen med foretakets organisering, ledelsesfora og rapporteringslinjer grunnlaget for et godt internt kontrollmiljø knyttet til finansiell rapportering.

Forretnings- og støtteprosesser som er vesentlige for regnskapsrapporteringen er identifisert. Dette inkluderer prosesser vedrørende investeringsprosjekter, inntekter, finansposter, regnskapsavslutning samt IT-systemene som støtter disse prosessene. Overordnede risiko håndteres og bedømmes sentralt, mens transaksjonshåndteringen er underlagt både sentrale og desentrale kontroller. Det er lagt stor vekt på grundig dokumentasjon og vurdering av vesentlige vurderingsposter.

Det gjennomføres kontrolltiltak i den løpende regnskapsproduksjon og gjennom den løpende økonomioppfølging. Systemer for evaluering/overvåking av den interne kontrollen knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen er under utvikling og vurderes løpende.

GODTGJØRELSE TIL STYRET

Godtgjørelse til styret fastsettes av generalforsamlingen. Godtgjørelsen er ikke resultatavhengig, og det utstedes ikke opsjoner til styremedlemmene. Aksjonærvalgte styremedlemmer utfører normalt ikke særskilte oppgaver for selskapet ut over styrevervet. Godtgjørelse til styrets medlemmer fremgår av note til årsregnskapet.

I 2012 utgjorde godtgjørelse til styret totalt kr 2 096 500,-. Godtgjørelsen fordeler seg som følger: Styreleder kr 373 500,-, styres nestleder kr 226 000,-, øvrige styremedlemmer kr 186 000,-.

ANDERS KIRSEBOM

Konstituert direktør
flysikring

NIC. NILSEN

Administrerende direktør
OSL

MARI HERMANSEN

Konserndirektør HR
og JUS

EGIL THOMPSON

Konserndirektør
kommunikasjon,
samfunnskontakt
og merkevare

Revisjonsutvalgets medlemmer mottok i 2012 godtgjørelse på til sammen kr 124 500,-, fordelt på kr 56 500,- til utvalgets leder og kr 34 000,- til de øvrige to medlemmene.

GODTGJØRELSE TIL LEDENDE ANSATTE

Styret tilsetter konsernsjef og fastsetter konsernsjefens lønn etter forberedende behandling i godtgjørelsesutvalget. Styret evaluerer årlig konsernsjefens arbeids- og lønnsvilkår etter forberedende behandling i godtgjørelsesutvalget. Konsernsjefen innstiller på og informerer om godtgjørelse til ledende ansatte som rapporterer til konsernsjef til godtgjørelsesutvalget.

Styret har utarbeidet en erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte i selskapet. Erklæringen behandles på ordinær generalforsamling.

Godtgjørelse til ledende ansatte fremgår av note 24 til årsregnskapet.

INFORMASJON OG KOMMUNIKASJON

Offentlig informasjon om konsernet gis av konsernets ledelse. Konsernet utarbeider hvert år finansiell kalender der datoer for publisering av finansiell informasjon fremgår. Finansiell kalender er tilgjengelig på selskapets hjemmesider og på Oslo Børs' sider. Finansiell informasjon publiseres i form av en børsmelding før den gjøres tilgjengelig på www.avinor.no.

Konsernet legger frem fullstendig årsregnskap sammen med årsberetning og årsrapport i slutten av mars måned. Regnskapstall rapporteres kvartalsvis.

I medhold av vedtektene skal styret hvert år legge frem en plan for virksomheten med datterselskaper, for samferdselsministeren. Innholdet i planen skal omfatte følgende forhold:

Statusbeskrivelse av markedet og konsernet, herunder utviklingen i konsernet siden den forrige planen ble lagt frem. Hovedtrekk ved konsernets virksomhet de kommende år, herunder større omorganiseringer, videreutvikling og avvikling av eksisterende virksomheter og utvikling av nye.

Konsernets investeringsnivå, vesentlige investeringer og finansieringsplaner.

Vurderinger av den økonomiske utvikling i planperioden. Rapport om tiltak og resultater vedrørende selskapets samfunnsoppdrag, samfunnsplagte oppgaver og samfunns-ansvar.

Styret skal forelegge for samferdselsministeren vesentlige endringer i slike planer som tidligere er lagt frem.

SELSKAPSOVERTAKELSE

Staten ved Samferdselsdepartementet er eeneier av Avinor AS. På denne bakgrunn anses dette punkt i anbefalingen ikke å være relevant for selskapet.

REVISOR

Avinor har en uavhengig ekstern revisor valgt av generalforsamlingen etter innstilling fra styret. Revisor fremlegger årlig en plan til styret for gjennomføring av revisjonsarbeidet. Revisor utarbeider årlig et brev til styret (Management Letter), som oppsummerer revisjon av selskapet og status vedrørende selskapets interne kontroll.

Revisor har årlig møte med styret uten at administrasjonen er til stede. Revisor har også årlig møte med revisjonsutvalget uten at administrasjonen er til stede. Revisor møter på selskapets generalforsamling. Revisors godtgjørelse er fordelt på revisjon og andre konsulenttjenester, og fremgår av note til regnskapet.

REGNSKAP

Hovedtall Avinor konsern

Resultatregnskap

Utvidet resultatregnskap

Balanse

Oppstilling over endringer i egenkapital

Kontantstrøm

Noter

HOVEDTALL AVINOR KONSERN

MILLIONER KRONER	2012	2011	2010
Trafikkinntekter	2.860,2	2.665,3	2.381,1
Inndekning security	948,7	1.092,4	1.035,0
Kommersielle inntekter	4.245,5	3.803,3	3.381,7
Konserninterne tjenester	201,4	195,0	184,2
Driftsinntekter lufthavnvirksomhet	8.255,8	7.756,0	6.982,0
Underveisinntekter	947,0	954,4	903,0
Konsernintern Innflygings- og tårntjeneste	745,9	733,8	713,2
Andre driftsinntekter	144,2	103,1	167,0
Driftsinntekter flysikringstjeneste	1.837,1	1.791,3	1.783,2
Andre driftsinntekter konsern (a)	474,1	459,6	225,6
Eliminering av konserninterne poster	-1.414,9	-1.385,1	-1.120,1
Sum driftsinntekter konsern	9.152,1	8.621,8	7.870,8
Driftskostnader lufthavn (a)	-5.200,0	-4.887,7	-4.386,6
Driftskostnader flysikring	-1.680,1	-1.608,1	-1.628,3
Driftskostnader felles	-668,7	-731,2	-177,3
Eliminering av konserninterne poster	1.414,9	1.385,1	1.120,1
Sum driftskostnader konsern	-6.133,9	-5.841,9	-5.072,1
EBITDA lufthavnvirksomhet	3.055,8	2.868,3	2.595,4
EBITDA flysikringstjeneste	157,0	183,2	154,9
EBITDA konsernposter	-194,6	-271,6	48,3
EBITDA konsern	3.018,2	2.779,9	2.798,6
Av- og nedskrivninger	-1.335,7	-1.258,7	-1.090,1
Verdiendringer og andre tap, gevinster, netto	-20,3	-35,8	36,2
Driftsresultat (EBIT)	1.662,2	1.485,4	1.744,8
Finansresultat	-355,9	-295,0	-325,6
Resultat før skatt	1.306,3	1.190,4	1.419,2
Skattekostnad	-379,6	-346,8	-411,1
Resultat etter skatt	926,7	843,6	1.008,1
EBITDA-margin lufthavnvirksomhet	37,0%	37,0%	37,2%
EBITDA-margin flysikringstjeneste	8,5%	10,2%	8,7%
EBITDA-margin konsern	33,0%	32,2%	35,6%
Investeringer lufthavnvirksomhet	3.883,1	2.441,5	1.877,7
Investeringer flysikringstjeneste	78,1	75,6	58,5
Investeringer annet	123,4	93,3	75,2
Sum investeringer	4.084,6	2.610,4	2.011,4
Utbetalt utbytte	-421,8	-504,0	-
Kontantstrøm før opptak av ny gjeld	-2.229,6	-563,1	-181,3
Rentebærende gjeld	11.187,8	9.752,7	8.644,5
Totale eiendeler	28.146,0	25.848,5	23.474,8
Egenkapitalprosent	48,1%	51,6%	56,0%
Avkastning total kapital etter skatt	5,8%	5,7%	7,1%
Antall flypassasjerer (i 1000)	46.357,0	44.278,0	40.112,0
Antall flybevegelser (i 1000)	669,0	648,0	619,0
Antall service units (i 1000)	1.845,0	1.713,0	1.583,0
Punktlighet	86%	88%	88%
Regularitet	98%	99%	98%

RESULTATREGNSKAP

MORSELSKAP

KONSERN

2011	2012	BELØP I MNOK	NOTER	2012	2011
		Driftsinntekter:			
3.005,5	3.041,9	Trafikkinntekter	5,23	4.755,8	4.712,1
1.429,9	1.648,9	Salgs- og leieinntekter	5,23	4.374,6	3.899,0
597,3	626,9	Andre driftsinntekter		21,7	10,7
5.032,7	5.317,7	Sum driftsinntekter		9.152,1	8.621,8
		Driftskostnader:			
60,8	96,7	Varekostnader		142,6	106,8
2.422,7	2.575,2	Lønn og andre personalkostnader	24,26	3.072,8	2.871,4
591,5	624,1	Av- og nedskrivninger	6.7.26	1.335,7	1.258,7
1.938,0	1.946,3	Andre driftskostnader	25,26	2.918,5	2.863,7
5.013,0	5.242,3	Sum driftskostnader før verdiendringer og andre tap, gevinster, netto		7.469,6	7.100,6
19,7	75,4	Resultat før verdiendringer og andre tap, gevinster - netto		1.682,5	1.521,2
-23,6	-13,5	Verdiendringer og andre tap, gevinster - netto	27	-20,3	-35,8
-3,9	61,9	Driftsresultat		1.662,2	1.485,4
1.224,4	617,2	Finansinntekter	28	61,1	55,2
110,8	179,2	Finanskostnader	28	417,0	350,2
1.113,6	438,0	Netto finansinntekt, -kostnad		-355,9	-295,0
1.109,7	499,9	Resultat før skattekostnad		1.306,3	1.190,4
324,3	41,4	Skattekostnad	18	379,6	346,8
785,4	458,5	Årsresultat		926,7	843,6
		Tilordnet:			
785,4	458,5	Aksjonær		926,7	843,6

Note 1 - 31 er en integrert del av regnskapet,

UTVIDET RESULTATREGNSKAP

MORSELSKAP

KONSERN

2011	2012	BELØP I MNOK	NOTER	2012	2011
785,4	458,5	Årsresultat		926,7	843,6
		Utvidet resultat:			
-1.068,8	-650,4	Aktuarielle gevinster, tap på pensjonsforpliktelse	20	-777,5	-1.239,4
299,3	182,1	Skatteeffekt	19	217,7	347,0
-5,7	19,3	Kontantstrømsikring	10	-3,7	-44,2
1,6	-5,4	Skatteeffekt	19	1,1	12,4
-773,7	-454,4	Sum utvidet resultat etter skatt		-562,4	-924,2
11,7	4,1	Årets totalresultat		364,3	-80,6
		Tilordnet:			
11,7	4,1	Aksjonær		364,3	-80,6

Note 1 - 31 er en integrert del av regnskapet.

BALANSE

EIENDELER

MORSELSKAP

KONSERN

31.12.11	31.12.12	BELØP I MNOK	NOTER	31.12.12	31.12.11
Anleggsmidler					
Immaterielle eiendeler:					
1.959,1	2.241,3	Utsatt skattefordel	19	2.614,2	2.411,6
61,4	46,4	Andre immaterielle eiendeler	7	46,4	61,4
2.020,5	2.287,7	Sum immaterielle eiendeler		2.660,6	2.473,0
Varige driftsmidler:					
7.389,4	8.589,6	Varige driftsmidler	6	18.255,5	16.889,7
1.814,5	2.261,7	Anlegg under utførelse		4.552,3	3.170,8
9.203,9	10.851,3	Sum varige driftsmidler		22.807,8	20.060,5
Finansielle anleggsmidler:					
653,8	672,0	Investeringer i datterselskap	8	0,0	0,0
1.946,3	3.196,4	Lån til foretak i samme konsern	31	0,0	0,0
21,9	22,7	Derivater	10	22,9	21,9
1,5	8,6	Andre finansielle anleggsmidler og investeringer i tilknyttede selskaper	11	79,0	52,4
2.623,5	3.899,7	Sum finansielle anleggsmidler		101,9	74,3
13.847,9	17.038,7	Sum anleggsmidler		25.570,3	22.607,8
Omløpsmidler					
13,7	15,7	Varer	12	15,7	13,7
1.126,3	1.240,2	Fordringer	13	1.242,9	1.116,5
0,5	0,2	Derivater	10	1,4	0,8
2.064,1	1.289,3	Bankinnskudd, kontanter og lignende	14	1.315,7	2.109,7
3.204,6	2.545,4	Sum omløpsmidler		2.575,7	3.240,7
17.052,5	19.584,1	Sum eiendeler		28.146,0	25.848,5

Oslo, 21. mars 2013

Ola Mørkved Rinnan
Styrets leder

Anne Breiby

Christian Berge

Heidi Anette Sørum

Kristin Vangdal
Nestleder

Dag Hårstad

Helge Løbergsl

Eli Skrøvset

Ola H. Strand

Grete Ovnerud

Dag Falk-Petersen
Konsernsjef

EGENKAPITAL OG GJELD

MORSELSKAP

KONSERN

31.12.11	31.12.12	BELØP I MNOK	NOTER	31.12.12	31.12.11
Egenkapital					
Innskutt egenkapital:					
5.400,1	5.400,1	Selskapskapital	15	5.400,1	5.400,1
5.400,1	5.400,1	Sum innskutt egenkapital		5.400,1	5.400,1
Opptjent egenkapital:					
-703,4	-1.157,8	Annen egenkapital ikke resultatført	16	-1.391,2	-828,7
4.291,0	4.327,7	Annen egenkapital		6.347,8	5.842,9
3.587,6	3.169,9	Sum opptjent egenkapital		4.956,6	5.014,2
8.987,7	8.570,0	Sum egenkapital		10.356,7	10.414,3
Gjeld og forpliktelser					
Avsetning for forpliktelse:					
2.621,1	3.315,0	Pensjonsforpliktelser	20	3.875,1	3.054,3
7,1	2,4	Utsatt skatt	19	36,8	31,5
159,8	159,1	Annen forpliktelse	21	190,2	190,8
2.788,0	3.476,5	Sum forpliktelser		4.102,1	3.276,6
Langsiktig gjeld:					
0,0	0,0	Lån fra Staten	17	4.304,8	4.749,2
19,8	22,4	Derivater	10	142,8	118,3
2.844,0	4.345,8	Annen langsiktig gjeld	17	5.662,2	4.229,0
2.863,8	4.368,2	Sum annen langsiktig gjeld		10.109,8	9.096,5
Kortsiktig gjeld:					
0,0	700,0	Sertifikatgjeld	17	700,0	0,0
364,6	366,8	Leverandørgjeld		591,2	599,0
13,5	144,6	Betalbar skatt	18	358,2	351,8
179,5	130,6	Skyldige offentlige avgifter		159,9	228,2
3,8	4,9	Derivater	10	11,2	7,1
256,7	7,8	Første års avdrag langsiktig gjeld	17	520,9	774,5
1.594,9	1.814,7	Annen kortsiktig gjeld	21,22	1.236,0	1.100,5
2.413,0	3.169,4	Sum kortsiktig gjeld		3.577,4	3.061,1
8.064,8	11.014,1	Sum gjeld		17.789,3	15.434,2
17.052,5	19.584,1	Sum egenkapital og gjeld		28.146,0	25.848,5

Note 1 - 31 er en integrert del av regnskapet,

OPPSTILLING OVER ENDRINGER I EGENKAPITAL

AVINOR AS	BELØP I MNOK	AKSJEKAPITAL	ANNEN EGEN- KAPITAL IKKE RESULTATFØRT	ANNEN EGENKAPITAL	SUM
Egenkapital 01.01.2011					
		5.400,1	70,3	4.009,6	9.480,0
Årsresultat					
				785,4	785,4
Aktuarielle tap, gevinster pensjonsforpliktelse (etter skatt)					
			-769,5		-769,5
Kontantstrømsikring					
			-4,2		-4,2
Årets totalresultat					
		0,0	-773,7	785,4	11,7
Transaksjoner med aksjonær:					
Utbytte for 2010					
				-504,0	-504,0
Sum transaksjoner med aksjonær					
		0,0	0,0	-504,0	-504,0
Egenkapital 31.12.2011					
		5.400,1	-703,4	4.291,0	8.987,7
Årsresultat					
				458,5	458,5
Aktuarielle tap, gevinster pensjonsforpliktelse (etter skatt)					
			-468,3		-468,3
Kontantstrømsikring					
			13,9		13,9
Årets totalresultat					
		0,0	-454,4	458,5	4,1
Transaksjoner med aksjonær:					
Utbytte for 2011					
				-421,8	-421,8
Sum transaksjoner med aksjonær					
		0,0	0,0	-421,8	-421,8
Egenkapital 31.12.2012					
		5.400,1	-1.157,8	4.327,7	8.570,0

Note 1 - 31 er en integrert del av regnskapet.

AVINOR KONSERN	BELØP I MNOK	AKSJEKAPITAL	KAPITAL IKKE RESULTATFØRT	ANNEN EGEN- ANNEN EGENKAPITAL	SUM
Egenkapital 01.01.2011		5.400,1	95,5	5.503,4	10.999,0
Årsresultat				843,6	843,6
Estimatavvik			-892,4		-892,4
Kontantstrømsikring			-31,8		-31,8
Årets totalresultat		0,0	-924,2	843,6	-80,6
Transaksjoner med aksjonær:					
Utbytte for 2011				-504,0	-504,0
Sum transaksjoner med aksjonær		0,0	0,0	-504,0	-504,0
Egenkapital 31.12.2011		5.400,1	-828,7	5.843,0	10.414,3
Årsresultat				926,7	926,7
Estimatavvik			-559,8		-559,8
Kontantstrømsikring			-2,6		-2,6
Årets totalresultat		0,0	-562,4	926,7	364,3
Transaksjoner med aksjonær:					
Utbytte for 2012				-421,8	-421,8
Sum transaksjoner med aksjonær		0,0	0,0	-421,8	-421,8
Egenkapital 31.12.2012		5.400,1	-1.391,1	6.347,8	10.356,7

Note 1 - 31 er en integrert del av regnskapet.

KONTANTSTRØM

MORSELSKAP

KONSERN

2011	2012	BELØP I MNOK	NOTER	2012	2011
Kontantstrømmer fra driften					
646,1	1.293,4	Kontantstrømmer fra driften*		3.066,1	3.021,5
-246,1	-13,4	Betalte skatter		-351,7	-249,3
400,0	1.280,0	Netto kontantstrøm fra driften		2.714,4	2.772,2
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter					
-1.308,1	-2.132,7	Investering i varige driftsmidler	6,7	-4.045,4	-2.406,5
-13,8	0,0	Konserninterne investeringer		0,0	0,0
0,0	0,0	Offentlig tilskudd		0,0	0,0
3,0	11,0	Salg av varige driftsmidler, herunder anlegg under utførelse		13,2	7,5
-400,0	-1.250,0	Konserninterne utlån		0,0	0,0
-58,7	0,0	Konsernintern nedbetaling av gjeld		0,0	0,0
1.070,0	0,0	Netto konsernbidrag		0,0	0,0
-6,5	-7,1	Endring i andre investeringer		-7,1	-7,0
-714,1	-3.378,8	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		-4.039,3	-2.406,0
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter					
1.505,6	2.207,8	Opptak av gjeld		2.207,8	1.606,0
0,0	-254,4	Nedbetaling av gjeld		-772,2	-503,5
-118,8	-207,6	Betalte renter		-482,9	-425,3
-504,0	-421,8	Utbetalt utbytte		-421,8	-504,0
882,8	1.324,0	Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		530,9	173,2
568,7	-774,8	Endring i kontanter, kontantekvivalenter og benyttede trekkrettigheter		-794,0	539,4
1.495,4	2.064,1	Kontanter, kontantekvivalenter og benyttede trekkrettigheter 1,1	14	2.109,7	1.570,4
2.064,1	1.289,3	Kontanter, kontantekvivalenter og benyttede trekkrettigheter 31,12		1.315,7	2.109,7
*Kontantstrømmer fra driften					
1.109,7	499,9	Resultat før skatt		1.306,3	1.190,4
591,5	624,1	Ordinære avskrivninger		1.335,7	1.258,7
0,0	-1,5	Tap, gevinst anleggsmidler		3,5	3,8
20,0	1,5	Verdiendringer og andre tap, gevinster - netto (urealiserte)		2,9	32,1
-33,0	-32,9	Endring i varer, kundefordringer og leverandørgjeld		-79,1	-49,4
-61,9	43,5	Forskjellen mellom kostnadsført pensjon og inn-, utbetalinger		43,3	-71,2
329,2	206,3	Endringer i andre tidsavgrensingsposter		453,5	657,1
-1.309,4	-47,5	Endringer i konserninterne fordringer og forpliktelser		0,0	0,0
646,1	1.293,4	Kontantstrøm fra driften		3.066,1	3.021,5
I kontantstrømoppstillingen består inntekt fra salg av varige driftsmidler av:					
3,0	9,5	Balansført verdi		16,7	3,7
0,0	1,5	Gevinst, tap ved salg av anleggsmidler		-3,5	3,8
3,0	11,0	Vederlag ved avgang varige driftsmidler		13,2	7,5

Note 1 - 31 er en integrert del av regnskapet,

NOTER TIL REGNSKAPET

1	Generell informasjon
2	Sammendrag av viktige regnskapsprinsipper
3	Finansielle risikofaktorer
4	Viktige regnskapsestimater og antakelser/forutsetninger
5	Segmentinformasjon
6	Varige driftsmidler
7	Immaterielle eiendeler
8	Datterselskaper
9	Finansielle instrumenter etter kategori
10	Derivater
11	Andre finansielle anleggsmidler og investeringer i tilknyttede selskaper
12	Varer
13	Kundefordringer, andre kortsiktige fordringer
14	Kontanter og kontantekvivalenter
15	Aksjekapital, aksjonærinformasjon, utbytte og resultat
16	Annen egenkapital ikke resultatført
17	Lån
18	Skattekostnad
19	Utsatt skatt
20	Pensjoner
21	Annen avsetning for forpliktelseser
22	Annen kortsiktig gjeld
23	Driftsinntekter
24	Lønnskostnader, ansatte, godtgjørelser
25	Andre driftskostnader
26	Resultateffekter - Terminal 2 prosjektet
27	Verdiendringer og andre tap/gevinster - netto
28	Finansposter
29	Betingede utfall og usikre forpliktelseser
30	Forpliktelseser
31	Nærstående parter

---

1. GENERELL INFORMASJON

Avinor AS og dets datterselskaper (samlet konsernet) skal eie, drive og utvikle luftfartsanlegg ved å legge til rette for sikker og effektiv luftfart, yte tjenester innen samme område og annen virksomhet som bygger opp under foretakets hovedvirksomhet, herunder kommersiell utvikling av virksomheten og lufthavnområdene.

Avinor konsernet har hovedkontor i Oslo.

2. SAMMENDRAG AV VIKTIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Nedenfor beskrives de viktigste regnskapsprinsippene som er benyttet ved utarbeidelsen av konsernregnskapet. Disse prinsippene er benyttet på samme måte i alle perioder som er presentert, dersom ikke annet fremgår av beskrivelsen.

Det er benyttet samme regnskapsprinsipper i selskapsregnskapet som i konsernregnskapet, de nedenfor beskrevne prinsippene for konsernregnskapet gjelder følgelig også for selskapsregnskapet.

2.1. BASISPRINSIPPER

Konsernregnskapet til Avinor er utarbeidet i samsvar med International Financial Reporting Standards (IFRS) som fastsatt av EU.

Konsernregnskapet er utarbeidet basert på historisk kost prinsippet med følgende modifikasjoner: Finansielle derivater samt finansielle eiendeler og forpliktelser er delvis vurdert til virkelig verdi dels ført over resultatet, dels ført over utvidet resultat.

Hele virksomheten til Avinor er definert som en kontantstrømgenererende enhet (CGU). Avinors økonomimodell bygger på forutsetningen om full samfinansiering mellom lønnsomme og ulønnsomme lufthavner og virksomhetsområder (totalsystemet). Innenfor totalsystemet er det klart uttrykt en målsetning om at kommersielle aktiviteter skal utvikles for å bidra til finansiering av ulønnsomme aktiviteter (pålegg/samfunnsansvar) og til å holde avgiftsnivået nede.

Med dette utgangspunktet vurderer Avinor at en løsning hvor hele konsernets virksomhet vurderes samlet regnskapsmessig (totalsystemet), gir korrekt regnskapsmessig presentasjon av virksomheten.

Utarbeidelse av regnskaper i samsvar med IFRS krever bruk av estimater. Videre krever anvendelse av selskapets regnskapsprinsipper at ledelsen må utøve skjønn. Områder som i høy grad inneholder slike skjønnsmessige vurderinger eller høy grad av kompleksitet, eller områder hvor forutsetninger og estimater er vesentlige for konsernregnskapet, er beskrevet særskilt.

2.1.1 ENDRINGER I REGNSKAPSPRINSIPPER OG OPPLYSNINGER

(a) Nye og endrede standarder tatt i bruk i konsernet

Det er ingen nye eller endrede IFRS'er eller IFRIC-fortolkninger som er trådt i kraft for 2012-årsregnskapet som er vurdert å ha eller forventet å få en vesentlig påvirkning på konsernet.

(b) Standarder, endringer og fortolkninger til eksisterende standarder som ikke er trådt i kraft og hvor konsernet ikke har valgt tidlig anvendelse

Konsernet har ikke valgt tidlig anvendelse av noen nye eller endrede IFRS'er eller IFRIC-fortolkninger.

IAS 1 Presentasjon av finansregnskapet er endret og medfører at poster i utvidet resultat skal deles inn i to grupper, de som senere omklassifiseres over resultat og de som ikke gjør det. Endringen påvirker ikke hvilke poster som skal inkluderes i utvidet resultat.

IAS 19 Ytelser til ansatte ble endret i juni 2011. Endringen medfører at alle estimatavik skal føres i utvidet resultat ettersom de oppstår, en umiddelbar resultatføring av alle kostnader ved tidligere pensjonsopptjening og at man erstatter rentekostnader og forventet avkastning på pensjonsmidler med et netto rentebeløp som beregnes ved å benytte diskonteringsrenten på netto pensjonsforpliktelse. Konsernet har også tidligere benyttet opsjonene i nåværende IAS 19 for føring av estimatavik i utvidet resultat og umiddelbar resultatføring. En anvendelse av IAS 19R ville medført en økning av pensjonskostnaden med ca. 100 MNOK (90 MNOK i morselskapet) i 2012.

IFRS 9 Financial Instruments regulerer klassifisering, måling og regnskapsføring av finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser.

IFRS 9 ble utgitt i november 2009 og oktober 2010, og erstatter de deler av IAS 39 som omhandler regnskapsføring, klassifisering og måling av finansielle instrumenter. Etter IFRS 9 skal finansielle eiendeler deles inn i to kategorier basert på målemetode: de som er målt til virkelig verdi og de som er målt til amortisert kost. Klassifiseringen gjøres ved første gangs regnskapsføring. Klassifiseringen vil avhenge av selskapets forretningsmodell for å håndtere sine finansielle instrumenter og karakteristikken ved de kontraktsfestede kontantstrømmene fra instrumentet. For finansielle forpliktelser er kravene i hovedsak lik IAS 39.

Hovedendringen, i de tilfeller hvor man har valgt virkelig verdi for finansielle forpliktelser, er at den delen av en endring i virkelig verdi som skyldes endring i selskapets egen kredittisiko føres over utvidet resultat i stedet for i resultatregnskapet, dersom dette ikke medfører en sammenstillingfeil i resultatmålingen. Konsernet har ennå ikke vurdert hele påvirkningen av standarden på regnskapet, men planlegger å anvende IFRS 9 når standarden trer i kraft og er godkjent av EU. Standarden trer i kraft for regnskapsperioder som begynner 1. januar 2015. Konsernet vil også se på konsekvensene av de gjenstående delene av IFRS 9 når disse er sluttført av IASB.

IFRS 13 Fair value measurement defineres hva som menes med virkelig verdi når begrepet benyttes i IFRS, gir en enhetlig beskrivelse av hvordan virkelig verdi skal bestemmes i IFRS og definere hvilke tilleggsopplysninger som skal gis når virkelig verdi benyttes. Standarden utvider ikke omfanget av regnskapsføring til virkelig verdi men gir veiledning om anvendelsesmetode der bruken allerede er påkrevd eller tillatt i andre IFRS-er. Konsernet benytter virkelig verdi som målekriterium for visse eiendeler og forpliktelser. Konsernet har ikke vurdert den fulle innvirkning av IFRS 13, men vil anvende standarden for regnskapsåret 2013.

For øvrig er det ingen andre IFRS-er eller IFRIC-fortolkninger som ikke er trådt i kraft som forventes å ha en vesentlig påvirkning på regnskapet.

2.2. KONSOLIDERINGSPRINSIPPER

Datterselskaper

Konsernregnskapet inkluderer Avinor AS og selskaper som Avinor AS har kontroll over. Kontroll oppnås når konsernet har makt til å styre et foretaks finansielle og driftsmessige prinsipper i den hensikt å oppnå fordeler av foretakets aktiviteter, normalt gjennom aksjeeie med mer enn halvparten av stemmeretten.

Avinor AS eier per 31.12.2012 alle datterselskaper 100 prosent.

Konserninterne transaksjoner, mellomværende og urealisert fortjeneste mellom konsernselskaper elimineres.

Regnskapsprinsipper i datterselskaper endres når dette er nødvendig for å oppnå samsvar med konsernets regnskapsprinsipper.

Tilknyttede selskaper

Konsernregnskapet inkluderer tilknyttede selskaper der konsernet har betydelig innflytelse, men ikke kontroll. Betydelig innflytelse foreligger normalt for investeringer der konsernet har mellom 20 og 50 prosent av stemmeberettiget kapital.

Konsernets andel av over- eller underskudd i tilknyttede selskaper resultatføres og tillegges balanseført verdi av investeringen.

Konsernets andel av utvidet resultat i det tilknyttede selskapet føres i utvidet resultat i konsernet og tillegges også balanseført beløp for investeringene. Konsernets andel av urealisert fortjeneste på transaksjoner mellom konsernet og dets tilknyttede selskaper elimineres. Det samme gjelder for urealisert tap.

2.3. SEGMENTINFORMASJON

Driftssegmenter rapporteres på samme måte som ved intern rapportering til selskapets øverste beslutningstaker.

Selskapets øverste beslutningstaker, som er ansvarlig for allokering av ressurser til og vurdering av inntjening i driftssegmentene, er blitt identifisert som konsernledelsen.

2.4. OMBREGNING AV UTENLANDSK VALUTA

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til kursen på transaksjonstidspunktet med unntak av inntekter knyttet til underveisavgiften som omregnes til avtalt kurs.

Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved å benytte balansedagens kurs. Ikke-pengeposter som måles til historisk kurs uttrykt i utenlandsk valuta, omregnes til norske kroner ved å benytte valutakursen på transaksjonstidspunktet. Ikke-pengeposter som måles til virkelig verdi uttrykt i utenlandsk valuta, omregnes til valutakursen fastsatt på balansetidspunktet. Valutakursendringer resultatføres løpende i regnskapsperioden. Selskapenes funksjonelle valuta er NOK.

Valutagevinster og -tap knyttet til fordringer, gjeld, kontanter og kontantekvivalenter er vurdert til å være driftsrelaterte og er klassifisert som Verdiendringer og andre tap/gevinster - netto.

2.5. VARIGE DRIFTSMIDLER

Varige driftsmidler balanseføres første gang til anskaffelseskost, med fradrag for avskrivninger. Anskaffelseskost inkluderer kostnader direkte knyttet til anskaffelsen av driftsmidlet. Anskaffelseskost kan også omfatte gevinster eller tap overført fra egenkapital, som skyldes sikring av kontantstrøm i utenlandsk valuta ved kjøp av driftsmidler.

Påfølgende utgifter legges til driftsmidlenes balanseførte verdi eller balanseføres separat, når det er sannsynlig at fremtidige økonomiske fordeler tilknyttet utgiften vil tilflyte konsernet, og utgiften kan måles pålitelig. Øvrige reparasjons- og vedlikeholdskostnader føres over resultatet i den perioden utgiftene pådras.

Lånekostnader som påløper under konstruksjon av driftsmidler balanseføres fram til eiendelen er klar til påtenkt bruk.

Tomter og boliger avskrives ikke. Andre driftsmidler avskrives etter den lineære metode, slik at anleggsmidlenes anskaffelseskost avskrives til restverdi over forventet utnyttbar levetid, som er:

Bygg og fast eiendom	10 - 50 år
Veier, anlegg m.m.	5 - 50 år
Banesystem	15 - 50 år
Transportmidler	3 - 10 år
Andre anleggsmidler	5 - 15 år

Driftsmidlenes utnyttbare levetid revurderes på hver balansedag og endres hvis nødvendig. Gevinst og tap ved avgang resultatføres og utgjør forskjellen mellom salgspris og balanseført verdi.

Varige driftsmidler som avskrives vurderes for verdifall når det foreligger indikatorer på at fremtidig inntjening ikke kan forsvare eiendelenes balanseførte verdi. En nedskrivning resultatføres med forskjellen mellom balanseført verdi og gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av virkelig verdi med fradrag av salgskostnader og bruksverdi. Ved hver rapporteringsdato vurderes mulighetene for reversering av tidligere nedskrivninger på ikke-finansielle eiendeler.

2.6. IMMATERIELLE EIENDELER

Immaterielle eiendeler ervervet separat balanseføres til kost. Kostnaden ved immaterielle eiendeler ervervet ved oppkjøp balanseføres til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Balanseførte immaterielle eiendeler regnskapsføres til kost redusert for eventuell av- og nedskrivning.

Internt genererte immaterielle eiendeler, med unntak av balanseførte utviklingskostnader, kostnadsføres løpende.

Økonomisk levetid er enten bestemt eller ubestemt. Immaterielle eiendeler med bestemt levetid avskrives over økonomisk levetid og testes for nedskrivning ved indikasjoner på dette. Avskrivningsmetode og -periode vurderes minst årlig. Endringer i avskrivningsmetode og/eller periode behandles som estimatendring.

Programvare

Utgifter knyttet til kjøp av nye EDB-program er balanseført som en immateriell eiendel, om disse utgiftene ikke er en del av anskaffelseskostnaden til hardware.

Programvare avskrives normalt lineært over 5 år. Utgifter pådratt som følge av å vedlikeholde eller opprettholde fremtidig nytte av programvare, kostnadsføres dersom ikke endringene i programvaren øker den fremtidige økonomiske nytte av programvaren.

2.7. LEIEAVTALER

(i) Konsernet som leietaker

Finansielle leieavtaler:

Leieavtaler hvor konsernet overtar den vesentlige del av risiko og avkastning som er forbundet med eierskap av eiendelen er finansielle leieavtaler.

Omsetningsbaserte leieavtaler kostnadsføres løpende.

Operasjonelle leieavtaler:

Leieavtaler hvor det vesentligste av risiko og avkastning som er forbundet med eierskap av eiendelen ikke er overført klassifiseres som operasjonelle leieavtaler. Leiebetalingen klassifiseres som driftskostnad og resultatføres lineært over kontraktsperioden.

(ii) Konsernet som utleier

Operasjonelle leieavtaler:

Konsernet presenterer eiendeler som er utleid som anleggsmidler i balansen. Leieinntekten inntektsføres lineært over leieperioden.

2.8. OFFENTLIGE TILSKUDD

Offentlige tilskudd regnskapsføres til virkelig verdi når det foreligger rimelig sikkerhet for at selskapet vil oppfylle vilkårene knyttet til tilskuddene, og tilskuddene vil bli mottatt. Regnskapsføring av driftstilskudd innregnes på en systematisk måte over tilskuddsperioden. Tilskuddene føres til fradrag i den kostnad som tilskuddet er ment å dekke. Investeringstilskudd balanseføres og innregnes på en systematisk måte over eiendelens brukstid. Investeringstilskudd innregnes ved at tilskuddet trekkes fra ved fastsettelse av eiendelens balanseførte verdi.

2.9. VERDIFALL PÅ IKKE-FINANSIELLE EIENDELER

Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler vurderes for verdifall når det foreligger indikatorer på at fremtidig inntjening ikke kan forsvare balanseført verdi.

Denne vurderingen skjer med basis i at hele virksomheten til Avinor er definert som en kontantstrømgenererende enhet (CGU).

En nedskrivning resultatføres med forskjellen mellom balanseført verdi og estimert virkelig verdi.

2.10. AKSJER I DATTERSELSKAP

Aksjer i datterselskap balanseføres på transaksjonstidspunktet til kostpris og klassifiseres som langsiktige. Aksjene vurderes for verdifall når det foreligger indikatorer på at fremtidig inntjening ikke kan forsvare balanseført verdi.

2.11. FINANSIELLE EIENDELER

2.11.1 Klassifisering

Konsernet klassifiserer finansielle eiendeler i følgende kategorier: Til virkelig verdi over resultatet og lån og fordringer. Klassifiseringen avhenger av hensikten med eiendelen. Ledelsen klassifiserer finansielle eiendeler ved anskaffelse.

(a) Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet

Finansielle eiendeler til virkelig verdi består av finansielle derivater med positiv markedsverdi. Eiendeler i denne kategorien klassifiseres som omløpsmidler hvis de forventes å bli realisert innen 12 måneder etter balansedagen.

(b) Lån og fordringer

Lån og fordringer er finansielle eiendeler som har fastsatte betalinger, bortsett fra derivater. Disse finansielle eiendelene omsettes ikke i et aktivt marked. De klassifiseres som omløpsmidler, med mindre de forfaller mer enn 12 måneder etter balansedagen. I så fall klassifiseres de som anleggsmidler. Lån og fordringer klassifiseres som "kundeordringer og andre fordringer" i balansen.

2.11.2 REGNSKAPSFØRING OG MÅLING

Vanlige kjøp og salg av finansielle eiendeler regnskapsføres på avtaletidspunktet, som er den dagen konsernet forplikter seg til å kjøpe eller selge eiendelen. Alle finansielle eiendeler som ikke regnskapsføres til virkelig verdi over resultat, balanseføres første gang til virkelig verdi med tillegg av transaksjonsutgifter. Finansielle eiendeler som føres til virkelig verdi over resultat regnskapsføres ved anskaffelsen til virkelig verdi og transaksjonskostnader resultatføres. Finansielle eiendeler fjernes fra balansen når rettighetene til å motta kontantstrømmer fra investeringen opphører eller når disse rettighetene er blitt overført og konsernet i hovedsak har overført all risiko og hele gevinstpotensialet ved eierskapet.

2.11.3 VERDIFALL PÅ FINANSIELLE EIENDELER

På hver balansedag vurderer konsernet om det finnes objektive indikatorer som tyder på verdiforringelse av enkelte eiendeler eller grupper av finansielle eiendeler. Nedskrivning gjøres om en verdiforringelse antas å være vesentlig og ha varig karakter.

2.12. DERIVATER OG SIKRING

Derivater balanseføres til virkelig verdi på det tidspunkt derivatkontrakten inngås, og deretter løpende til virkelig verdi. Regnskapsføringen av tilhørende gevinster og tap avhenger av hvorvidt derivatet er utpekt som et sikringsinstrument, og hvis dette er tilfelle, typen av sikring. Konsernet klassifiserer derivater som inngår i en sikring som enten

- (a) en sikring av virkelig verdi av en balanseført eiendel, forpliktelse eller ikke regnskapsført bindende tilsagn (virkelig verdi sikring) eller
- (b) en sikring av en balanseført eiendel, forpliktelse eller svært sannsynlig fremtidig transaksjon (kontantstrømsikring)

Ved begynnelsen av sikringstransaksjonen dokumenterer konsernet sammenhengen mellom sikringsinstrumentene og sikrings-objektene, formålet med risikostyringen og strategien bak de forskjellige sikringstransaksjonene. Konsernet dokumenterer også hvorvidt derivatene som benyttes er effektive i å utligne endringene i virkelig verdi eller kontantstrøm knyttet til sikringsobjektene. Slike vurderinger dokumenteres både ved ved sikringens begynnelse og løpende i sikringsperioden.

Virkelig verdi av et sikringsderivat klassifiseres som anleggsmiddel eller langsiktig gjeld dersom gjenværende løpetid på sikringsobjektet er lenger enn 12 måneder og som omløpsmiddel eller kortsiktig gjeld dersom gjenværende løpetid på sikringsobjektet er mindre enn 12 måneder. Derivater holdt for handelsformål klassifiseres som omløpsmiddel eller kortsiktig gjeld.

Konsernet definerer som hovedregel sine derivater knyttet til innlån som sikringsderivat, og benytter seg derfor som hovedregel av sikringsbøker når det gjelder disse lånene.

Konsernet gjennomfører økonomisk sikring i forbindelse med kjøp av kraft og utenlandsk valuta. For kraft benyttes kraftderivater handlet på NordPool. Disse derivatene kvalifiserer ikke for sikringsbøker.

Endringer i virkelig verdi på derivater som ikke kvalifiserer for sikringsbøker resultatføres som "Verdiendringer og andre tap/gevinster - netto" eller som "Finanskostnader netto" i Avinor-konsernet avhengig av om derivatet er knyttet til drift eller finans.

(a) Virkelig verdi sikring

Endringer i virkelig verdi på derivater som øremerkes og kvalifiserer for virkelig verdisikring og som er effektive, føres over resultatregnskapet sammen med endringen i virkelig verdi knyttet til den sikrede risikoen på den tilhørende sikrede eiendel eller forpliktelse. Virkelig verdi sikring benyttes kun til sikring av fastrentelån. Gevinsten eller tapet knyttet til den effektive del av rente-bytteavtaler som sikrer fastrentelån resultatføres under "Finanskostnader". Gevinst eller tap knyttet til den ineffektive del resultatføres som "Verdiendringer og andre tap/gevinster - netto". Endringer i virkelig verdi på det sikrede fastrentelånet som kan henføres til sikret renterisiko resultatføres under "Finanskostnader".

(b) Kontantstrømsikring

Den effektive delen av endring i virkelig verdi på derivater som designeres og kvalifiseres som kontantstrømsikring, regnskapsføres direkte i utvidet resultat. Tap og fortjeneste på den ineffektive delen resultatføres som "Finanskostnader" netto.

Beløp som er ført over utvidet resultat og oppsamlet i egenkapitalen omklassifiseres til resultatregnskapet i den perioden som den sikrede forpliktelsen eller planlagte transaksjoner påvirker resultatregnskapet (for eksempel når det planlagte salget finner sted). Gevinsten eller tapet som knytter seg til den effektive del av rentebytteavtalen som sikrer flytende rente lån resultatføres under "Finanskostnader".

Når et sikringsinstrument utløper eller selges, eller når en sikring ikke lenger tilfredsstiller kriteriene for sikringsbokføring, forblir samlet gevinst eller tap ført over utvidet resultat i egenkapitalen og blir omklassifisert til resultatet samtidig med at den planlagte transaksjonen blir resultatført. Hvis en planlagt transaksjon ikke lenger forventes å inntreffe, omklassifiseres balanseført beløp i egenkapitalen umiddelbart til resultatregnskapet.

2.13. FINANSIELLE FORPLIKTELSER

Konsernet klassifiserer finansielle forpliktelser i følgende kategorier: Til virkelig verdi over resultatet og andre finansielle forpliktelser. Klassifiseringen avhenger av hensikten med forpliktelsen. Ledelsen klassifiserer finansielle forpliktelser når de pådras.

(a) Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet

Finansielle forpliktelser til virkelig verdi består av finansielle derivater med negativ markedsverdi. Derivatene balanseføres til virkelig verdi på det tidspunkt derivatkontrakten inngås. Ved etterfølgende måling resultatføres endringer i virkelig verdi. Forpliktelser i denne kategorien klassifiseres som kortsiktig gjeld hvis de forventes å forfalle innen 12 måneder etter balansedagen.

(b) Andre finansielle forpliktelser

Andre finansielle forpliktelser er finansielle forpliktelser som har fastsatte betalinger, bortsett fra derivater. Disse finansielle forpliktelsene omsettes ikke i et aktivt marked. Forpliktelsene balanseføres til virkelig verdi på det tidspunkt forpliktelsen pådras. Etterfølgende måling skjer til amortisert kost etter effektiv rente metode. De klassifiseres som kortsiktig gjeld, med mindre de forfaller mer enn 12 måneder etter balansedagen. I så fall klassifiseres de som langsiktig gjeld.

2.14. FERDIGVARER

Innkjøpte varer for videresalg regnskapsføres til det laveste av anskaffelseskost og netto salgspris. Beholdningen vurderes etter FIFO-prinsippet.

2.15. KUNDEFORDRINGER

Kundefordringer oppstår ved omsetning av varer eller tjenester som er innenfor den ordinære driftssyklusen. Dersom oppgjør forventes innen ett år eller mindre, klassifiseres fordringene som omløpsmidler. Dersom dette ikke er tilfelle, klassifiseres fordringene som anleggsmidler.

Kundefordringer måles ved første gangs balanseføring til virkelig verdi. Ved senere måling vurderes kundefordringer til amortisert kost fastsatt ved bruk av effektiv rente metoden, fratrukket avsetning for inntruffet tap.

2.16. KONTANTER OG KONTANTEKVIVALENTER

Kontanter og kontantekvivalenter består av kontanter, bankinnskudd, og trekk på kassekreditt.

2.17. AKSJEKAPITAL OG OVERKURS

Ordinære aksjer klassifiseres som egenkapital.

2.18. LEVERANDØRGJELD

Leverandørgjeld måles til virkelig verdi ved første gangs balanseføring. Ved senere måling vurderes leverandørgjeld til amortisert kost fastsatt ved bruk av effektiv rente metoden.

2.19. LÅN

Lån regnskapsføres til virkelig verdi på utbetalingstidspunktet. I etterfølgende perioder regnskapsføres lån til amortisert kost ved bruk av effektiv rente, med unntak av lån sikret ved virkelig verdi sikring som regnskapsføres til virkelig verdi også i etterfølgende perioder.

Lån klassifiseres som kortsiktig gjeld med mindre det foreligger en ubetinget rett til å utsette betaling av gjelden i mer enn 12 måneder fra balansedato.

2.20. BETALBAR OG UTSATT SKATT

Skattekostnaden for perioden består av betalbar skatt og utsatt skatt. Skatt blir resultatført bortsett fra når den relaterer seg til poster som er ført mot utvidet resultat eller direkte mot egenkapitalen. Hvis dette er tilfelle, blir skatten også ført mot utvidet resultat eller direkte mot egenkapitalen.

Det er beregnet utsatt skatt på alle midlertidige forskjeller mellom skattemessige og regnskapsmessige verdier på eiendeler og gjeld, ved bruk av gjeldsmetoden. Utsatt skatt fastsettes ved bruk av skattesatser og skattelover som er vedtatt eller i det alt vesentlige er vedtatt på balansedagen, og som antas å skulle benyttes når den utsatte skattefordelen realiseres eller når den utsatte skatten gjøres opp. Utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at

---

fremtidig skattbar inntekt vil foreligge, og at de midlertidige forskjellene kan fratrekkes i denne inntekten. Utsatt skattefordel vurderes mot framtidige forventede skattemessige resultater og verdsettes separat.

2.21. PENSJONSFORPLIKTELSE OG ANDRE KOMPENSASJONSORDNINGER

Pensjon

Pensjonsordningene er generelt finansiert gjennom innbetalinger til Statens Pensjonskasse, fastsatt basert på periodiske aktuarberegninger. Konsernet har en ytelsesbasert pensjonsordning. En ytelsesplan er en ordning hvor arbeidsgiver forplikter seg til periodiske pensjonsytelser til den ansatte når vedkommende blir pensjonist. Pensjonsutbetalingen er avhengig av flere faktorer, blant annet antall år ansatt i selskapet og lønn.

Den balanseførte forpliktelsen knyttet til ytelsesplaner er nåverdien av de definerte ytelsene på balansedatoen minus virkelig verdi av pensjonsmidlene. Pensjonsforpliktelsen beregnes årlig av en aktuar ved bruk av en lineær opptjeningsmetode. Nåverdien av de definerte ytelsene bestemmes ved å diskontere estimerte fremtidige utbetalinger med renten på en obligasjon utstedt av et selskap med høy kredittverdighet (eller langsiktig statsobligasjonsrente) i den samme valuta som ytelsene vil bli betalt og med en løpetid som er tilnærmet den samme som løpetiden for den relaterte pensjonsforpliktelsen.

Endringer i forutsetninger, grunnlagsdata og pensjonsplanens ytelser som gir opphav til regnskapsmessig tap eller gevinst blir regnskapsført mot egenkapitalen i oppstillingen over utvidet resultat i den perioden de oppstår.

En endring av ytelsene som er henførbare til tidligere tjenester innebærer en planendring som er en kostnad ved tidligere perioders pensjonsopptjening. Negativ kostnad oppstår når ytelsene endres slik at nåverdien av den ytelsesbaserte pensjonsordningen reduseres.

Pensjonsordningen er ikke direkte fondsbasert. Utbetalingen av pensjoner er garantert av den norske stat (pensjonslovens §1).

Det blir simulert en forvaltning av tildelte pensjonsmidler («fiktivt fond») som om disse midlene er plassert i langsiktige statsobligasjoner.

Pensjonsordningen kan ikke flyttes på samme måte som en privat pensjonsordning og det forutsettes at pensjonsordningen videreføres i SPK. I simuleringen legges det til grunn at obligasjonene holdes til tidspunkt for utløp. Pensjonsmidlene verdsettes derfor til pålydende pluss avkastning.

Ventelønn

Fram til 31.12.2005 hadde ansatte rett til ventelønn etter tjenestemannsloven ved oppsigelse, uten egen skyld. Den balanseførte forpliktelsen knyttet til ventelønn er definert som nåverdien av de definerte ytelsene på balansedatoen.

2.22. AVSETNINGER

En avsetning regnskapsføres når konsernet har en forpliktelse (rettslig eller selvpålagt) som en følge av en tidligere hendelse, der det er sannsynlig (mer sannsynlig enn ikke) at det vil skje et økonomisk oppgjør som følge av denne forpliktelsen og beløpets størrelse kan måles pålitelig. Hvis effekten er betydelig, beregnes avsetningen ved å neddiskontere forventede fremtidige kontantstrømmer med en diskonteringsrente før skatt som reflekterer markedets prissetting av tidsverdien av penger og, hvis relevant, risikoer spesifikt knyttet til forpliktelsen.

2.23. INNTEKTSFØRING

Inntekter ved salg av tjenester vurderes til virkelig verdi, netto etter fradrag for merverdiavgift, retur, rabatter og avslag. Konserninternt salg elimineres. Inntekter resultatføres som følger (konsernets inntekter kommer i hovedsak fra luftfartsavgifter og utleie av eiendom, se note 23):

(a) Salg av trafikk- og eiendomstjenester

Salg av tjenester resultatføres i den perioden tjenesten utføres. For spesifisering av trafikkjenester - se note 23.

Inntekter ved utleie av fast eiendom med fast leievederlag resultatføres over leieavtalens løpetid.

Inntekter ved utleie av fast eiendom med omsetningsbasert leievederlag resultatføres når inntekten er opptjent. Inntekt ved salg av eiendom resultatføres i den periode risiko og kontroll er overført til kjøper. Som hovedregel innebærer dette at inntekten anses opptjent på overtakelsestidspunktet.

(b) Inntekt fra utbytte

Utbytteinntekter resultatføres når rett til å motta betaling oppstår.

2.24. UTBYTTE

Utbyttebetalinger til selskapets aksjonær klassifiseres som gjeld når utbyttet er fastsatt av generalforsamlingen.

2.25. HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Ny informasjon etter balansedagen om selskapets finansielle stilling på balansedagen er hensyntatt i årsregnskapet. Hendelser etter balansedagen som ikke påvirker selskapets finansielle stilling på balansedagen, men som vil påvirke selskapets finansielle stilling i fremtiden er opplyst om dersom dette er vesentlig.

3. FINANSIELLE RISIKOFAKTORER

Konsernets aktiviteter medfører ulike typer finansiell risiko: Markedsrisiko (inkludert valutarisiko, virkelig verdi renterisiko, flytende rente risiko og prisrisiko), kredittisiko og likviditetsrisiko. Konsernets overordnede risikostyringsplan fokuserer på å begrense volatiliteten i konsernets finansielle resultater. Konsernet benytter finansielle derivater for å sikre seg mot visse risikoer.

Risikostyringen for konsernet ivaretas av en sentral finansavdeling i overensstemmelse med retningslinjer godkjent av styret. Konsernets finansavdeling identifiserer, evaluerer og sikrer finansiell risiko i nært samarbeid med de ulike driftsenhetene. Det er etablert retningslinjer som regulerer den overordnede risikostyringen samt spesifikke områder som valutarisiko, renterisiko, kredittisiko, bruk av finansielle derivater og øvrige finansielle instrumenter samt investering av overskuddslikviditet.

MARKEDSRISIKO

(i) Valutarisiko

Konsernet og Avinor AS er eksponert for valutasingninger knyttet til verdien av norske kroner relativt mot andre valutaer på grunn av inntekter og utgifter i utenlandsk valuta. Konsernet inngår terminkontrakter for å redusere valutarisikoen i kontantstrømmer nominert i utenlandsk valuta.

Konsernet og Avinor AS er hovedsakelig eksponert mot EUR.

På inntektssiden er konsernet eksponert for valutarisiko gjennom underveisavgiften. Avinor har risikoen forbundet med overføring av inntektene til Norge. Perioden fra kursfastsettelse til innbetaling utgjør omtrent tre måneder. Valutainntekter selges forward i den grad de ikke skal brukes til direkte valutautbetalinger i egen kontantstrøm. Konsernet har også valutarisiko knyttet til utbetalinger for kontrakter i utenlandsk valuta. Som hovedprinsipp gjennomføres det sikring av transaksjonsrisiko for kontrakter i utenlandsk valuta som tilsvarer mer enn MNOK 2. Normalt gjøres ikke slike sikringer med løpetid utover 3 år. Sikring av valutarisiko inngår normalt ikke i noen regnskapsmessig sikringsrelasjon.

Som ledd i sikringen av større anskaffelser har Oslo Lufthavn AS inngått valuta terminkontrakter i forbindelse med utbyggingen av terminalen på lufthavnen (T2). Dette er sikringer i EUR for betaling av bagasjeanlegget, navigasjonsutstyr, rullende materiell etc. Deler av denne sikringen inngår i en regnskapsmessig sikringsrelasjon.

Nominelt beløp på utestående valutaterminkontrakter fremgår av note 10.

(ii) Renterisiko

Konsernet er eksponert for renterisiko gjennom sine finansieringsaktiviteter (se note 17). Deler av den rentebærende gjelden har flytende rentebetingelser som innebærer at konsernet er påvirket av endringer i rentenivået.

Formålet med konsernets styring av renterisiko er å holde volatiliteten på rentekostnadene innenfor akseptable rammer. Konsernets strategi er at konsernet skal rentesikre alle nye langsiktige lån inntil 70% av forventet gjeld i 2017 er rentesikret.

Konsernet benytter ulike derivater for å justere den effektive renteeksponering. Per 31.12.2012 er alle rentederivater tilpasset løpetid og øvrige betingelser for spesifikke lån. Hensyntatt rentederivater har konsernet 87 prosent av sin langsiktig gjeld til fast rente.

Per 31.12.2012 hadde konsernet renteswapavtaler pålydende MNOK 1.153 (2011: MNOK 1.186) der konsernet mottar en variabel NIBOR rente og betaler en fast rente på 5,09 prosent av pålydende og MNOK 425 (2011: MNOK 425) der konsernet mottar en fast rente på 5,77 prosent og betaler en flytende rente på 6 måneder NIBOR +1,95 prosent. Renteswappene benyttes til å sikre seg mot resultatsvingninger som følge av endringer i rentenivået. De sikrede lånene og renteswapavtalene har like betingelser.

Alle renteswapper er økonomisk sikring for enten virkelig verdi eller kontantstrøm. Alle renteswapper er balanseført til virkelig verdi.

Følgende tabell viser konsernets sensitivitet for potensielle endringer i rentenivå per balansedato. Beregningen hensyntar alle rentederivater.

	Endring i rentenivået i basispunkter	Effekt på resultat før skatt (MNOK)	Effekt på egenkapitalen (MNOK)
Avinor konsern:			
2012	+50	-0,4	22,4
	-50	0,3	-23,8
2011	+50	-4,8	29,3
	-50	4,9	-31,5
	Endring i rentenivået i basispunkter	Effekt på resultat før skatt (MNOK)	Effekt på egenkapitalen (MNOK)
Avinor AS:			
2012	+50	-3,8	0,0
	-50	3,7	0,0
2011	+50	-0,2	4,4
	-50	0,3	-4,7

Alle konserntinterne fordringer og det alt vesentligste av eksterne kundefordringer klassifiseres i gruppe 2. Ingen finansielle eiendeler har blitt reforhandlet i løpet av siste regnskapsår. Ingen av lånene til nærstående parter har forfalt og ikke blitt nedskrevet.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke vil være i stand til å betjene sine finansielle forpliktelser etter hvert som de forfaller. Konsernets strategi for å håndtere likviditetsrisiko er å ha tilstrekkelig med likvider til enhver tid for å kunne innfri sine finansielle forpliktelser ved forfall, både under normale og ekstraordinære omstendigheter, uten å risikere uakseptable tap. Konsernet skal til enhver tid ha en likviditetsreserve som er tilstrekkelig til å drive virksomheten i minst seks måneder uten nye låneopptak. Ubenyttede kredittmuligheter er omtalt i note 14.

Følgende tabell viser en oversikt over forfallsstrukturen for konsernets finansielle forpliktelser, basert på udiskonterte kontraktuelle betalinger. Ved tilfeller der motparten kan kreve tidligere innløsning, er beløpet gjengitt i den tidligste perioden betaling kan kreves fra motpart. Dersom forpliktelser kan kreves innløst på forespørsel er disse inkludert i første kolonne (under 1 måned):

Avinor konsern:	Gjenværende periode					Totalt
	< 1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	> 5 år	
31.12.12						
Rentebærende stats-, obligasjons- og banklån*	413,7	27,4	1.225,7	4.902,4	7.469,1	14.038,3
Andre forpliktelser	0,9	1,7	7,9	186,5	2,6	199,6
Leverandørgjeld	346,2	245,0	0,0	0,0	0,0	591,2
Annen kortsiktig gjeld	152,4	75,1	0,0	0,0	0,0	227,5
31.12.11						
Rentebærende stats-, obligasjons- og banklån*	10,5	21,1	1.149,9	4.638,6	6.635,2	12.455,3
Andre forpliktelser	0,7	1,4	6,4	187,9	2,2	198,6
Leverandørgjeld	328,0	271,0	0,0	0,0	0,0	599,0
Annen kortsiktig gjeld	137,2	67,6	0,0	0,0	0,0	204,8

* inklusive derivater

Avinor konsern:	Gjenværende periode					Totalt
	< 1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	> 5 år	
31.12.12						
Rentebærende stats-, obligasjons- og banklån*	400,6	1,3	514,0	2.145,9	3.567,0	6.628,8
Andre forpliktelser	0,8	1,7	7,6	155,5	2,6	168,2
Leverandørgjeld	209,8	157,0	0,0	0,0	0,0	366,8
Annen kortsiktig gjeld	144,4	71,1	0,0	0,0	0,0	215,5
31.12.11						
Rentebærende stats-, obligasjons- og banklån*	1,3	2,6	398,8	1.731,6	1.940,3	4.074,6
Andre forpliktelser	0,7	1,3	5,9	157,0	2,2	167,1
Leverandørgjeld	200,6	164,0	0,0	0,0	0,0	364,6
Annen kortsiktig gjeld	172,3	84,7	0,0	0,0	0,0	257,0

* inklusive derivater

Se note 17 for informasjon om langsiktige lån.

I tillegg til refinansiering av lånene spesifisert over, vil konsernet særlig de neste 5 årene ha behov for finansiering av ny infrastruktur i form av kapasitetsutvidende tiltak. Brutto finansiering skal dekke både refinansiering av forfallene spesifisert over, bygging av ny terminal på Gardermoen og andre planlagte investeringsaktiviteter.

Andre noteopplysninger

Virkelig verdi av derivater som er utpekt som sikringsinstrumenter er regnskapsført som derivater under omløpsmidler/kortsiktig gjeld eller finansielle anleggsmidler/annen langsiktig gjeld avhengig av forfallstidspunktet til det tilhørende sikringsobjektet. Renteswappene har en løpetid mellom 0,75 og 8,5 år.

Kapitalstruktur og egenkapital

Hovedformålet for konsernets forvaltning av kapitalstrukturen er å sikre at konsernets forretningsmessige hovedmål nås innefor forsvarlige finansielle rammer. De overordnede finansielle styringsmål (forsvarlige finansielle rammer) er følgende:

1. Egenkapitalandel: 40 prosent
2. Verdijustert egenkapital minimum lik bokført egenkapital

Konsernet forvalter sin kapitalstruktur, og gjør nødvendige endringer i den, basert på en løpende vurdering av de økonomiske forhold virksomheten drives under, og de utsikter man ser på kort og mellomlang sikt.

Inngåtte låneavtaler stiller krav til størrelsen på konsernets egenkapital. Inngåtte avtaler knyttet til trekkrettighet og obligasjonslån krever at konsernets egenkapital ikke underskrider 40 prosent av brutto rentebærende gjeld og egenkapital.

Vedtektenes §11 stiller følgende begrensning i finansieringen: Langsiktige lån til finansiering av anleggsmidler kan tas opp innenfor en ramme som sikrer at konsernets egenkapital ikke kan underskride 40 prosent av konsernets til enhver tid bokførte rentebærende langsiktige lån og egenkapital.

Netto rentebærende gjeld er definert som rentebærende gjeld (kort og lang) og leverandørgjeld minus kontanter. Egenkapital omfatter innskutt og opptjent egenkapital.

Avinor konsern:	2012	2011
Rentebærende gjeld	11.187,8	9.752,7
Egenkapital	10.356,7	10.414,3
Sum EK og rentebærende gjeld	21.544,5	20.167,0
Gjeldsgrad	51,9%	48,4%
EK andel	48,1%	51,6%
EK andel hensyntatt kontantbeholdning	51,2%	57,7%

Avinor AS:	2012	2011
Rentebærende gjeld	5.053,6	3.100,7
Egenkapital	8.570,0	8.987,7
Sum EK og rentebærende gjeld	13.623,6	12.088,4
Gjeldsgrad	37,1%	25,7%
EK andel	62,9%	74,3%
EK andel hensyntatt kontantbeholdning	69,5%	89,7%

Vurdering av virkelig verdi

Virkelig verdi av valuta- og kraft terminkontrakter er fastsatt ved å benytte markedsverdi på balansedagen. For rentebytteavtaler er virkelig verdi bekreftet av den finansinstitusjon som selskapet har inngått avtalene med.

Balanseført verdi av kontanter og kassekreditt er tilnærmet lik virkelig verdi på grunn av at disse instrumentene har kort forfallstid. Tilsvarende er balanseført verdi av kundefordringer og leverandørgjeld tilnærmet lik virkelig verdi da de inngås til normale betingelser.

Virkelig verdi på langsiktig gjeld er beregnet ved bruk av noterte markedspriser eller ved bruk av rentebetingelser for gjeld med tilsvarende løpetid og kredittrisiko. Virkelig verdi av sertifikatlån er satt lik hovedstol per 31.12.2012.

Under følger en sammenligning av balanseførte verdier og virkelig verdi for selskapet og konsernets rentebærende gjeld.

Avinor AS:	2012		2011	
	Balanseført verdi	Virkelig verdi	Balanseført verdi	Virkelig verdi
Rentebærende gjeld:				
Obligasjonslån	1.275,3	1.343,6	1.524,8	1.534,3
Banklån	3.025,3	3.184,8	1.500,0	1.537,7
Sertifikatlån	700,0	700,0	0,0	0,0

Avinor konsern:	2012		2011	
	Balansført verdi	Virkelig verdi	Balansført verdi	Virkelig verdi
Rentebærende gjeld:				
Statslån	4.749,2	4.953,8	5.193,5	4.942,6
Obligasjonslån	1.275,3	1.343,6	1.524,8	1.534,3
Banklån	4.410,3	4.569,9	2.958,6	2.996,3
Sertifikatlån	700,0	700,0	0,0	0,0

Tabellen under viser finansielle instrumenter til virkelig verdi etter verdsettelsesmetode. De ulike nivåene er definert som følger:

* Notert pris i et aktivt marked for en identisk eiendel eller forpliktelse (nivå 1)

* Verdsettelse basert på andre observerbare faktorer enten direkte (pris) eller indirekte (utledet fra priser) enn notert pris (brukt i nivå 1) for eiendelen eller forpliktelsen (nivå 2)

* Verdsettelse basert på faktorer som ikke er hentet fra observerbare markeder (ikke observerbare forutsetninger (nivå 3))

Følgende tabell presenterer konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 31. desember 2012:

Avinor konsern:	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Eiendeler				
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultat	0,3	24,0	0,0	24,3
Derivater benyttet til sikring	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum eiendeler	0,3	24,0	0,0	24,3
Forpliktelser				
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultat	7,7	28,3	0,0	36,0
Derivater benyttet til sikring	0,0	118,1	0,0	118,1
Obligasjonslån	0,0	450,3	0,0	450,3
Sum forpliktelser	7,7	596,7	0,0	604,4

Følgende tabell presenterer konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 31. desember 2011:

Avinor konsern:	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Eiendeler				
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultat	0,0	22,4	0,0	22,4
Derivater benyttet til sikring	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum eiendeler	0,0	22,4	0,0	22,4
Forpliktelser				
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultat	6,4	5,2	0,0	11,6
Derivater benyttet til sikring	0,0	112,9	0,0	112,9
Obligasjonslån	0,0	449,8	0,0	449,8
Sum forpliktelser	6,4	567,9	0,0	574,3

4. VIKTIGE REGNSKAPSESTIMATER OG ANTAKELSER/ FORUTSETNINGER

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet i henhold til IFRS har selskapets ledelse benyttet estimater basert på beste skjønn og forutsetninger som er vurdert å være realistiske. Det vil kunne oppstå situasjoner eller endringer i markedsførhold som kan medføre endrede estimater, og dermed påvirke selskapets eiendeler, gjeld, egenkapital og resultat.

Viktige regnskapsestimater og antakelser/forutsetninger:

Selskapets mest vesentlige regnskapsestimater/antagelser og forutsetninger er knyttet til følgende poster:

- Verdsettelse utsatt skattefordel
- Virkelig verdi på varige driftsmidler
- Avskrivninger på varige driftsmidler
- Netto pensjonsforpliktelse

Viktige skjønnsmessige vurderinger ved anvendelse av enhetens regnskapsprinsipper:

Netto utsatt skattefordel:

Konsernet verdigrupperer utsatt skattefordel separat etter reglene i IAS 12. Konsernet har vesentlige midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier (se note 19). Dette medfører en vesentlig utsatt skattefordel.

Det er foretatt en analyse av konsernets skatteposisjon, som sannsynliggjør at konsernet kan utnytte denne fordelene.

Impairment vurdering:

Konsernet benytter reglene i IAS 36 i forbindelse med vurdering av verdifall på konsernets eiendeler. Konsernet vurderes under ett som en kontantstrømgenererende enhet (se note 2.1). Vurderingen krever stor grad av skjønn. Blant annet gjøres det vurdering av hvor lang periode verdifallet strekker seg over og hvor mye lavere virkelig verdi er enn anskaffelseskost, i tillegg til den finansielle stillingen og forventet utvikling i markedet, inkludert faktorer som operasjonelle og finansielle kontantstrømmer. Se note 6.

Avskrivninger på varige driftsmidler

Anleggsmiddelets anskaffelseskost eller revaluerte verdi avskrives til rettsverdi over forventet utnyttbar levetid. Forventet utnyttbar levetid estimeres på bakgrunn av erfaring, historikk og skjønnsmessige vurderinger og justeres dersom det oppstår endringer i forventningene.

Netto pensjonsforpliktelse:

Netto pensjonsforpliktelser er fastsatt basert på aktuarberegninger som bygger på forutsetninger blant annet knyttet til diskonteringsrente, fremtidig lønnsvekst, pensjonsreguleringer, forventet avkastning på pensjonsmidler, samt demografiske forhold om uførhet og dødelighet. Forutsetningene fastsettes basert på observerbare markedspriser og historisk utvikling i selskapet og samfunnet forøvrig. Endringer i forutsetningene vil ha betydelige effekter på den beregnede pensjonsforpliktelse-/kostnad. En økning i diskonteringsrenten på 1 prosent ville gi en reduksjon i pensjonskostnad og brutto pensjonsforpliktelse på ca. 25-30 prosent.

Det er innført endringer i folketrygden fra og med 1.1.2011. Samordningsregelverket for offentlig tjenestepensjon er imidlertid ikke fastsatt for personer født i 1954 og senere. I tillegg er reglene for uførepensjon og etterlattepensjon i den offentlige pensjonsordningen ikke fastlagt. Så snart regelverket er klarlagt, vil dette bli innarbeidet i regnskapet.

5. SEGMENTINFORMASJON

Beløp i MNOK

Avinor-konsernets virksomhet omfatter i dag flysikringstjenester og drift av i alt 46 lufthavner inklusive Oslo Lufthavn Gardermoen.

Driftssegmentene identifiseres basert på den rapportering konsernledelsen bruker når de gjør vurderinger av prestasjoner og lønnsomhet på et strategisk nivå. Segmentinformasjonen viser driftsresultat fordelt etter intern organisering i konsernet.

For ledelsesformål er konsernet organisert i en flysikringsdivisjon, to lufthavndivisjoner og Oslo Lufthavn. Lufthavndivisjonene og Oslo Lufthavn er organisert etter størrelse på lufthavnene.

Segmentinformasjon som er formidlet til konsernledelsen for de rapporteringspliktige segmentene for regnskapsåret 2012 er som følger:

Avinor konsern 31.12.2012:

	Oslo lufthavn	Store lufthavner	Nasjonale, regionale og lokale lufthavner	Flysikring	Felles/ufordelt	Eliminering	Sum
Luftfartsinntekter	1.713,9	1.265,5	829,5	947,0	0,0		4.755,8
Andre driftsinntekter	2.657,9	1.079,0	508,6	144,2	6,5		4.396,3
Konserninterne inntekter	75,8	89,3	36,4	745,9	856,0	-1.803,3	0,0
Sum driftsinntekter	4.447,6	2.433,7	1.374,5	1.837,1	862,5	-1.803,3	9.152,1
Lønn og andre personalkostnader	497,6	309,6	752,4	1.229,1	284,1		3.072,8
Av- og nedskrivninger	665,0	213,7	320,1	95,1	41,1		1.335,0
Andre driftskostnader	1.108,1	505,9	831,0	342,1	294,3		3.081,5
Konserninterne kostnader	642,9	359,3	588,4	108,9	103,8	-1.803,3	-0,0
Sum driftskostnader	2.913,6	1.388,4	2.492,0	1.775,1	723,4	-1.803,3	7.489,2
ENHETSRESULTAT	1.534,0	1.045,3	-1.117,5	61,9	139,1	0,0	1.662,9
Konsernjustering avskrivninger (a)	181,7	-65,8	-115,5	0,0	-1,1		-0,7
Konsernintern festeavgift (b)	388,4				-388,4		0,0
DRIFTSRESULTAT	2.104,2	979,5	-1.233,0	61,9	-250,4	0,0	1.662,2
Varige driftsmidler	7.437,0	4.457,5	5.603,7	653,1	150,7		18.302,0

Avinor konsern 31.12.2011:

	Oslo lufthavn	Store lufthavner	Nasjonale, regionale og lokale lufthavner	Flysikring	Felles, ufordelt	Eliminering	Sum
Lufftarsinntekter	1.706,6	1.234,1	817,0	954,4	0,0		4.712,1
Andre driftsinntekter	2.409,8	951,9	441,6	103,1	3,3		3.909,7
Konserninterne inntekter	72,0	87,4	35,6	733,8	838,5	-1.767,3	0,0
Sum driftsinntekter	4.188,3	2.273,4	1.294,2	1.791,3	841,8	-1.767,3	8.621,8
Lønn og andre personalkostnader	449,2	279,6	727,5	1.189,2	225,8		2.871,4
Av- og nedskrivninger	605,6	197,8	298,4	89,4	49,9		1.241,0
Andre driftskostnader	1.060,3	437,1	768,2	295,0	445,7		3.006,3
Konserninterne kostnader	629,2	346,1	585,2	123,9	82,8	-1.767,3	0,0
Sum driftskostnader	2.744,2	1.260,6	2.379,3	1.697,6	804,3	-1.767,3	7.118,7
ENHETSRESULTAT	1.444,1	1.012,8	-1.085,1	93,7	37,6	0,0	1.503,1
Konsernjustering avskrivninger (a)	164,7	-65,8	-115,5	0,0	-1,1		-17,7
Konsernintern festeavgift (b)	382,2				-382,2		0,0
DRIFTSRESULTAT	1.990,9	947,0	-1.200,6	93,7	-345,7	0,0	1.485,4
Varige driftsmidler	7.050,3	3.809,0	5.280,5	653,5	157,8		16.951,1

(a) Konsernjustering som følge av vurdering av åpningsbalanse per 01.01.2003 til IFRS

(b) Konsernintern festeavgift for grunn Gardermoen tilgodeses Oslo Lufthavn AS i segmentrapporteringen.

Langsiktig finansiell gjeld omfatter statslån Oslo Lufthavn AS, obligasjonslån og banklån Avinor AS og særskilt finansiering av hotell- og parkeringshus. Gjeld benyttes ikke som styringsparameter av ledelsen på segmentnivå. Finansieringen for konsernet ivaretas av en sentral finansavdeling i overensstemmelse med retningslinjer godkjent av styret.

Salg mellom segmentene gjennomføres i henhold til armlengdeprinsippet. Ved rapportering av inntekt fra eksterne parter til konsernledelsen er måling av inntekt i overensstemmelse med målingen i resultatregnskapet.

Finansiell risikostyring for konsernet ivaretas av en sentral finansavdeling i overensstemmelse med retningslinjer godkjent av styret. Konsernets finansavdeling identifiserer, evaluerer og sikrer finansiell risiko i nært samarbeid med de ulike driftsenhetene. Det etableres retningslinjer som regulerer den overordnede risikostyringen, samt spesifikke områder som valutarisiko, renterisiko, kredittrisiko, bruk av finansielle derivater og øvrige finansielle instrumenter samt investering av overskuddslikviditet.

6. VARIGE DRIFTSMIDLER

Beløp i MNOK

Avinor AS:	Tomter og grunn	Bygninger og annen fast eiendom	Bane- system	Transport- midler og fly	Inventar, maskiner med mer	Veier, anlegg med mer	Sum	Anlegg under utførelse	Sum varige driftsmidl.
Per 1 januar 2011									
Anskaffelseskost	676,9	3.246,7	2.731,5	514,3	2.078,0	418,7	9.666,1	1.357,7	11.023,8
Akkumulerte av- og nedskrivninger	0,0	-713,2	-494,2	-183,5	-1.082,8	-128,7	-2.602,4	0,0	-2.602,4
Balansført verdi 01.01	676,9	2.533,5	2.237,3	330,8	995,2	290	7.063,7	1.357,7	8.421,4
Regnskapsåret 2011									
Balansført verdi 01.01	676,9	2.533,5	2.237,3	330,8	995,2	290	7.063,7	1.357,7	8.421,4
Tilgang	36,8	267,2	209,8	79,6	282,0	30,5	905,9	1.362,7	2.268,6
Reklassifisering	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-905,9	-905,9
Avgang	0,0	-0,2	-0,7	-0,3	0,0	-1,7	-2,9	0,0	-2,9
Årets avskrivninger	0,0	-162,4	-112,1	-37,0	-222,8	-43,0	-577,3	0,0	-577,3
Balansført verdi 31.12	713,7	2.638,1	2.334,3	373,1	1.054,4	275,8	7.389,4	1.814,5	9.203,9
Per 31 desember 2011									
Anskaffelseskost	713,7	3.513,0	2.938,0	592,4	2.349,0	446,7	10.552,8	1.814,5	12.367,3
Akkumulerte av- og nedskrivninger	0,0	-874,9	-603,7	-219,3	-1.294,6	-170,9	-3.163,4	0,0	-3.163,4
Balansført verdi 31.12	713,7	2.638,1	2.334,3	373,1	1.054,4	275,8	7.389,4	1.814,5	9.203,9

Regnskapsåret 2012

Balanseført verdi 01,01	713,7	2.638,1	2.334,3	373,1	1.054,4	275,8	7.389,4	1.814,5	9.203,9
Tilgang	21,1	255,0	1.103,7	108,5	223,0	107,5	1.818,8	2.266,0	4.084,8
Reklassifisering	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-1.818,8	-1.818,8
Avgang	0,0	-6,1	-1,7	-0,4	-0,7	-0,5	-9,5	0,0	-9,5
Årets avskrivninger	0,0	-173,6	-125,0	-41,9	-222,2	-46,4	-609,1	0,0	-609,1
Balanseført verdi 31.12	734,8	2.713,4	3.311,3	439,3	1.054,5	336,4	8.589,6	2.261,7	10.851,3

Per 31 desember 2012

Anskaffelseskost	734,8	3.758,5	4.039,8	698,6	2.490,1	553,6	12.275,4	2.261,7	14.537,1
Akkumulerte av- og nedskrivninger	0,0	-1.045,1	-728,5	-259,3	-1.435,7	-217,2	-3.685,8	0,0	-3.685,8
Balanseført verdi 31.12	734,8	2.713,4	3.311,3	439,3	1.054,4	336,4	8.589,6	2.261,7	10.851,3

	Tomter og grunn	Bygninger og annen fast eiendom	Bane- system	Transport- midler og fly	Inventar. maskiner med mer	Veier. anlegg med mer	Sum	Anlegg under utførelse	Sum varige driftsmidl.

Per 1 januar 2011

Anskaffelseskost	1.820,0	10.706,4	5.349,9	771,7	4.445,5	1.184,9	24.278,4	2.033,4	26.311,8
Akkumulerte av- og nedskrivninger	0,0	-2.562,9	-1.443,8	-357,1	-2.735,9	-506,1	-7.605,5	0,0	-7.605,5
Balanseført verdi 01.01	1.820,0	8.143,5	3.906,1	414,6	1.709,6	678,8	16.672,9	2.033,4	18.706,3

Regnskapsåret 2011

Balanseført verdi 01,01	1.820,0	8.143,5	3.906,1	414,6	1.709,6	678,8	16.672,9	2.033,4	18.706,3
Tilgang	45,7	583,3	325,1	97,1	369,2	52,6	1.473,0	2.601,7	4.074,7
Reklassifisering	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-1.464,3	-1.464,3
Avgang	0,0	-7,1	-1,4	-0,6	-0,7	-1,7	-11,6	0,0	-11,6
Årets avskrivninger	0,0	-540,1	-212,9	-48,1	-361,6	-81,8	-1.244,5	0,0	-1.244,5
Balanseført verdi 31.12	1.865,7	8.179,6	4.016,9	463,0	1.716,5	647,9	16.889,8	3.170,8	20.060,6

Per 31 desember 2011

Anskaffelseskost	1.865,7	11.278,1	5.670,0	850,5	4.795,9	1.229,7	25.690,1	3.170,8	28.860,9
Akkumulerte av- og nedskrivninger	0,0	-3.098,5	-1.653,1	-387,5	-3.079,4	-581,8	-8.800,3	0,0	-8.800,3
Balanseført verdi 31.12	1.865,7	8.179,6	4.016,9	463,0	1.716,5	647,9	16.889,8	3.170,8	20.060,6

Regnskapsåret 2012

Balanseført verdi 01,01	1.865,7	8.179,6	4.016,9	463,0	1.716,5	647,9	16.889,8	3.170,8	20.060,6
Tilgang	21,1	507,7	1.558,7	123,2	296,3	196,1	2.703,1	4.084,6	6.787,7
Reklassifisering	-513,3	0,0	513,3	0,0	0,0	0,0	0,0	-2.703,1	-2.703,1
Avgang	0,0	-6,4	-4,8	-1,0	-3,2	-1,3	-16,7	0,0	-16,7
Årets avskrivninger	0,0	-602,8	-231,0	-52,9	-353,9	-80,1	-1.320,7	0,0	-1.320,7
Balanseført verdi 31.12	1.373,5	8.078,1	5.853,1	532,3	1.655,7	762,6	18.255,5	4.552,3	22.807,8

Per 31 desember 2012

Anskaffelseskost	1.373,5	11.673,3	7.722,2	963,8	4.966,4	1.416,1	28.115,3	4.552,3	32.667,6
Akkumulerte av- og nedskrivninger	0,0	-3.595,2	-1.869,1	-431,5	-3.310,7	-653,4	-9.859,8	0,0	-9.859,8
Balanseført verdi 31.12	1.373,5	8.078,1	5.853,1	532,3	1.655,7	762,7	18.255,5	4.552,3	22.807,8

Økonomisk levetid

	10 - 50 år	15 - 50 år	10 - 20 år	5 - 15 år	5 - 40 år

Avskrivningsmetode

IA Lineær Lineær Lineær Lineær Lineær

BYGGELÅNSRENTER

Varige driftsmidler inkluderer byggelånsrenter i forbindelse med bygging av eiendeler med kostpris over MNOK 50, og med en byggeperiode på over ett år. Balanseførte byggelånsrenter utgjorde MNOK 95,0 i 2012 og MNOK 75,7 i 2011. Gjennomsnittlig rentekostnad er beregnet til 4,48 prosent i 2012 og 5,76 prosent i 2011.

SIKKERHETSSTILLELSER

Balansført verdi av tomter og fast eiendom som er pansatt som sikkerhet for banklån er MNOK 475,0 (2011: MNOK 498,1). I henhold til vedtektene er det ikke anledning til å stille pant i eiendeler knyttet til basisvirksomheten i konsernet.

LEIEAVTALER

Konsernet og morselskapet er leietaker under en finansiell leieavtale. Leieavtalen vedrører leie av rullebane. Leien er variabel og balansført verdi og forpliktelser er derfor MNOK 0,0 i samsvar med IAS 17.

FORUTSETNINGER LAGT TIL GRUNN VED BEREGNING AV GJENVINNBART BELØP

Som følge av observerte endringer i markedet for Avinors tjenester, ble det antatt at det forelå risiko for verdifall i forhold til balansført verdi av konsernets driftsmidler per 31.12.2008. I henhold til gjeldende regnskapsregler ble det derfor foretatt en verditest av konsernets driftsmidler.

Positiv utvikling i 2009 og frem til i dag medfører at det per 31.12.2012 ikke foreligger noen indikasjoner på verdifall, men grunnet vesentligheten av konsernets varige driftsmidler og høyt investeringsbehov fremover gjennomføres regelmessige verddivurderinger.

Hele virksomheten til Avinor er definert som en kontantstrømgenererende enhet (CGU). Avinors økonomimodell bygger på forutsetningen om full samfinansiering mellom lønnsomme og ulønnsomme flyplasser og virksomhetsområder (totalsystemet).

Innenfor totalsystemet er det klart uttrykt en målsetning om at kommersielle aktiviteter skal utvikles for å bidra til finansiering av ulønnsomme aktiviteter (pålegg/samfunnsansvar) og reduksjon av avgiftsnivået. Med dette utgangspunktet vurderer Avinor at en løsning hvor hele konsernets virksomhet vurderes samlet regnskapsmessig (totalsystemet), gir korrekt regnskapsmessig presentasjon av den totale virksomheten.

Varige driftsmidler nedskrives til gjenvinnbart beløp når gjenvinnbart beløp er lavere enn eiendelens balansførte verdi. Gjenvinnbart beløp er den høyeste verdi av den kontantgenererende enhets virkelige verdi fratrukket salgsutgifter og enhetens bruksverdi. Avinor beregner både virkelig verdi og bruksverdi med utgangspunkt i nåverdien av framtidige kontantstrømmer som forventes å oppstå fra eksisterende eiendeler. Bruksverdi er nåverdien av framtidige kontantstrømmer som forventes å oppstå fra eksisterende eiendeler.

Konsernets virksomhet utøves i sin helhet i Norge, nåverdien av kontantstrømmen estimeres derfor i NOK, deretter foretas det neddiskontering basert på et veid avkastningskrav relevant for Avinors virksomhet. Avkastningskravet tar utgangspunktet i renten på 10 års norske statsobligasjoner som risikojusteres ut i fra Avinors forretningsrisiko. Kostnaden knyttet til gjeldsandelene i det veide avkastningskravet er basert på gjennomsnittlig markedsrente for Avinor. I nåverdivurderingen foretatt i 2012 er diskonteringsrente før skatt på 8,4 prosent.

Ved beregning av gjenvinnbart beløp per 31.12.2012 er virkelige verdi fratrukket salgsutgifter benyttet. Virkelig verdi er beregnet med utgangspunkt i framtidige kontantstrømmer fra virksomheten, inkludert fremtidige kapasitetsøkende aktiviteter som OSL Terminal 2 og utvidelse av terminalene på Flesland, Sola og Værnes.

Verdivurderingen er basert på forutsetninger om fremtidig utvikling i en rekke parametre. De viktigste forutsetningene som er benyttet ved beregning av gjenvinnbart beløp er (2011 parametre i parentes):

Alle tall i prosent.

	2013	2014	2015	2016	2024	2018
BNP fastlandsnorge	2,9 (2,8)	3,5 (3,4)	3,4 (3,4)	2,5 (2,5)	2,5 (2,5)	2,5 (2,5)
Passasjervekst	4,6 (4,5)	2,4 (3,3)	2,6 (3,8)	2,8 (2,8)	3,1 (3,3)	3,0 (2,9)
Konsumprisindeks	1,4 (1,7)	1,3 (2,1)	2,1 (2,6)	2,5 (2,5)	2,5 (2,5)	2,5 (2,5)
	2019	2020	2021	2022	2023	2024-2028
BNP fastlandsnorge	2,5 (2,5)	2,5 (2,5)	2,5 (2,5)	2,5 (2,5)	2,5 (2,5)	2,5 (2,5)
Passasjervekst	2,4 (2,9)	2,2 (3,0)	2,3 (2,4)	2,3 (2,4)	2,3 (2,4)	2,3 (2,4)
Konsumprisindeks	2,5 (2,5)	2,5 (2,5)	2,5 (2,5)	2,5 (2,5)	2,5 (2,5)	2,5 (2,5)

Det er tett korrelasjon mellom BNP fastlandsnorge og passasjerutvikling. Beregningene forutsetter en realvekst i kostnader.

Beregningene inkluderer antatte investeringer med utgangspunkt i konsernets investeringsplaner, inkludert gjeldende myndighetskrav.

Forventet verdi av drift utover femten år fastsettes som en terminalverdi. I terminalverdien er det forutsatt en konstant vekst på 2,5 prosent. Investeringene i terminalverdien er estimert med utgangspunkt i et normalisert investeringsnivå.

Den gjennomførte verditesten av konsernets driftsmidler indikerer ikke at gjenvinnbart beløp er lavere enn bokført verdi per 31.12.2012.

SENSITIVITET VED ESTIMERING AV GJENVINNBART BELØP:

Estimering av gjenvinnbart beløp baserer seg på antagelser om fremtidig utvikling på en rekke områder, angitt i tabellen ovenfor. I tillegg til de nevnte forutsetningene påvirkes gjenvinnbart beløp av investeringer i driftsmidler og renter. Dette innebærer at det vil hefte usikkerhet ved utfallet av beregningene. Avinor har gjennomført sensitivitetsanalyser hvor en har sett på hvilke konsekvenser ulike endringer i forutsetningene har på gjenvinnbart beløp. I forhold til det som er lagt til grunn i nåverdberegningene vil gjenvinnbart beløp være mest sensitivt i forhold til fremtidige endringer i:

Pax: En endring på 1 prosent i forhold til forutsatt vekst vil medføre en endring i gjenvinnbart beløp på i størrelsesorden +/- MNOK 2.245 (2011: +/- MNOK 2.160)

Avgiftsvekst: En endring på 1 prosent i forhold til forutsatt vekst vil medføre en endring i gjenvinnbart beløp på i størrelsesorden +/- MNOK 1.189 (2011: +/- MNOK 869)

Diskonteringsrente: En endring på 1 prosent i forhold til anvendt diskonteringsrente vil medføre en endring i gjenvinnbart beløp på i størrelsesorden MNOK +28.757/-15.614 (2011: MNOK +34.821/-19.186)

Kostnadsvekst: En endring på 1 prosent i forhold til forutsatt vekst vil medføre en endring i gjenvinnbart beløp på i størrelsesorden +/- MNOK 1.694 (2011: MNOK +/-735)

7. IMMATERIELLE EIENDELER

Beløp i MNOK

Avinor AS/Avinor konsern: Flyveledersystemer

Per 1 januar 2011

Anskaffelseskost	130,7
Akkumulerte av- og nedskrivninger	-82,9
Balanseført verdi 01.01	47,8

Regnskapsåret 2011

Balanseført verdi 01.01	47,8
Tilgang	27,8
Årets avskrivninger	-14,2
Balanseført verdi 31.12	61,4

Per 31 desember 2011

Anskaffelseskost	158,5
Akkumulerte av- og nedskrivninger	-97,1
Balanseført verdi 31.12	61,4

Regnskapsåret 2012

Balanseført verdi 01.01	61,4
Tilgang	0,0
Årets avskrivninger	-15,0
Balanseført verdi 31.12	46,4

Per 31 desember 2012

Anskaffelseskost	158,5
Akkumulerte av- og nedskrivninger	-112,1
Balanseført verdi 31.12	46,4

Økonomisk levetid   10 år
Avskrivningsmetode   Lineær

8. DATTERSELSKAPER

Beløp i MNOK

Følgende datterselskaper er inkludert i det konsoliderte regnskapet:

Direkte eide DS:	Hjemland	Forret- nings- kontor	Hoved- virksomhet	Eier-/ stemme -andel	Bokført verdi	Egen- kapital 31.12.2012	Resultat 2012
Oslo Lufthavn AS	Norge	Ullensaker	Flyplassdrift	100%	467,9	1.875,8	862,3
Avinors Parkeringsanlegg AS	Norge	Oslo	Parkering	100%	109,6	113,3	4,6
Flesland Eiendom AS	Norge	Oslo	Eiendom	100%	16,8	25,2	7,9
Værnes Eiendom AS	Norge	Oslo	Eiendom	100%	43,8	15,5	-3,0
Sola Hotel Eiendom AS	Norge	Oslo	Eiendom	100%	9,9	13,8	6,9
Hell Eiendom AS	Norge	Oslo	Eiendom	100%	24,1	17,4	0,1
Sum					672,0	2.061,0	878,8

Indrekte eide DS:	Hjemland	Forret- nings- kontor	Hoved- virksomhet	Eier-, stemme -andel	Bokført verdi	Egen- kapital 31.12.2012	Resultat 2012
Oslo Lufthavn Eiendom AS	Norge	Ullensaker	Eiendom	100%	89,8	169,6	54,9
Sum					89,8	169,6	54,9

9. FINANSIELLE INSTRUMENTER ETTER KATEGORI

Beløp i MNOK

Følgende prinsipper for etterfølgende måling har blitt anvendt for finansielle instrumenter i balansen:

Avinor AS: Per 31 desember 2012	Utlån og fordringer	Eiendeler vurdert til virkelig verdi over resultat	Derivater benyttet for sikrings- formål	Sum
Eiendeler				
Konserninterne fordringer	3.711,9			3.711,9
Derivater		22,9		22,9
Andre finansielle anleggsmidler	8,6			8,6
Kundefordringer	635,7			635,7
Andre fordringer	49,7			49,7
Bankinnskudd, kontanter og lignende	1.289,3			1.289,3
Sum	5.695,2	22,9	0,0	5.718,1

	Forpliktelses vurdert til virkelig verdi over resultat	Derivater benyttet for sikrings- formål	Andre finansielle forpliktelses	Sum
Forpliktelses				
Lån fra Staten				0,0
Konsernintern gjeld			862,2	862,2
Derivater	27,3			27,3
Annen langsiktig gjeld			4.345,8	4.345,8
Leverandørgjeld og annen gjeld			1.290,1	1.290,1
Sum	27,3	0,0	6.498,1	6.525,4

	Utlån og fordringer	Eiendeler vurdert til virkelig verdi over resultat	Derivater benyttet for sikrings- formål	Sum
Avinor AS: Per 31 desember 2011				
Eiendeler				
Konserninterne fordringer	2.396,4			2.396,4
Derivater		22,4		22,4
Andre finansielle anleggsmidler	1,5			1,5
Kundefordringer	600,6			600,6
Andre fordringer	14,0			14,0
Bankinnskudd, kontanter og lignende	2.064,1			2.064,1
Sum	5.076,6	22,4	0,0	5.099,0

	Forpliktelses vurdert til virkelig verdi over resultat	Derivater benyttet for sikrings- formål	Andre finansielle forpliktelses	Sum
Lån fra Staten				0,0
Konsernintern gjeld			818,4	818,4
Derivater	3,8	19,8		23,6
Annen langsiktig gjeld			2.844,0	2.844,0
Leverandørgjeld og annen gjeld			878,3	878,3
Sum	3,8	19,8	4.540,7	4.564,3

	Utlån og fordringer	Eiendeler vurdert til virkelig verdi over resultat	Derivater benyttet for sikrings- formål	Sum
Avinor konsern: Per 31 desember 2012				
Eiendeler				
Derivate		24,3		24,3
Andre finansielle anleggsmidler	79,0			79,0
Kundefordringer	1.069,7			1.069,7
Andre fordringer	126,8			126,8
Bankinnskudd, kontanter og lignende	1.315,7			1.315,7
Sum	2.591,2	24,3	0,0	2.615,5

	Forpliktelser vurdert til virkelig verdi over resultat	Derivater benyttet for sikrings- formål	Andre finansielle forpliktelser	Sum
Forpliktelser				
Lån fra Staten			4.304,8	4.304,8
Derivater	35,9	118,2		154,1
Annen langsiktig gjeld			5.662,2	5.662,2
Leverandørgjeld og annen gjeld			2.039,6	2.039,6
Sum	35,9	118,2	12.006,6	12.160,7

	Utlån og fordringer	Eiendeler vurdert til virkelig verdi over resultat	Derivater benyttet for sikrings- formål	Sum
Avinor konsern: Per 31 desember 2011				
Eiendeler				
Derivater		22,7		22,7
Andre finansielle anleggsmidler	52,4			52,4
Kundefordringer	977,7			977,7
Andre fordringer	65,8			65,8
Bankinnskudd, kontanter og lignende	2.109,7			2.109,7
Sum	3.205,6	22,7	0,0	3.228,3

	Forpliktelser vurdert til virkelig verdi over resultat	Derivater benyttet for sikrings- formål	Andre finansielle forpliktelser	Sum
Forpliktelser				
Lån fra Staten			4.749,2	4.749,2
Derivater	7,3	118,1		125,4
Annen langsiktig gjeld			4.229,0	4.229,0
Leverandørgjeld og annen gjeld			1.578,3	1.578,3
Sum	7,3	118,1	10.556,5	10.681,9

For nærmere omtale av kredittverdighet i finansielle eiendeler - se note 3.

10. DERIVATER

Beløp i MNOK

Eiendeler	Avinor AS			Avinor konsern		
	2012	2011	Endring	2012	2011	Endring
Renteswapper	22,7	21,9	0,8	22,7	21,9	0,8
Valutaterminkontrakter	0,0	0,5	-0,5	1,3	0,8	0,5
Energikontrakter	0,2	0,0	0,2	0,3	0,0	0,3
	22,9	22,4	0,5	24,3	22,7	1,6
Gjeld	2012	2011	Endring	2012	2011	Endring
Renteswapper	22,4	19,8	2,6	138,2	118,1	20,1
Valutaterminkontrakter	0,5	0,0	0,5	8,2	0,9	7,3
Energikontrakter	4,5	3,8	0,7	7,7	6,4	1,3
	27,4	23,6	3,8	154,1	125,4	28,7
Netto endring			-3,3			-27,1

Spesifikasjon av netto endring:

Verdiendringer og andre tap, gevinster - netto (se note 27)	-1,5	-2,9
Valutaterminkontrakter - ført i utvidet resultat	0,0	-4,9
Renteswapper - resultatført som finanskostnad (se note 28)	-21,3	-18,6
Renteswapper - ført i utvidet resultat	19,3	1,2

Alle renteswapper, med unntak av en virkelig verdi sikring, er designert som kontantstrømssikring.

Valutatermin- og energikontraktene defineres ikke som regnskapsmessig sikringinstrument og er klassifisert som kortsiktig eiendel og/eller forpliktelse.

Renteswappene er definert som regnskapsmessig sikringsinstrument og den virkelige verdien av sikringsinstrumentet er klassifisert som langsiktig eiendel eller forpliktelse hvis gjenværende løpetid på sikringsobjektet er mer enn 12 måneder og som kortsiktig eiendel eller forpliktelse hvis gjenværende løpetid på sikringsobjektet er mindre enn 12 måneder. Den ineffektive andelen av sikringen resultatføres.

Nominelt beløp på utestående valutaterminkontrakter per 31. desember 2012 er MNOK 362,4 (2011: MNOK 113).

Nominelt beløp på utestående energikontrakter per 31. desember 2012 er MNOK 83 (2011: MNOK 14).

Den nominelle hovedstolen på utestående renteswapper per 31. desember 2012 var MNOK 1.578 (2011: MNOK 1.609).

Per 31. desember 2012 varierte den faste renten fra 4,31 prosent til 7,59 prosent (2011: 4,30 prosent til 7,59 prosent).

Den flytende rentesatsen var NIBOR.

Gevinster og tap ført i utvidet resultat (note 16) på renteswapper per 31. desember 2012 vil kontinuerlig reverseres i resultatregnskapet inntil banklånene er tilbakebetalt (note 17).

Maksimal eksponering for kreditrisiko på rapporteringstidspunktet er virkelig verdi av derivater klassifisert som eiendeler i balansen.

11. ANDRE FINANSIELLE ANLEGGSMIDLER OG INVESTERINGER I TILKNYTTETE SELSKAPER

Beløp i MNOK

	Avinor AS		Avinor konsern	
	2012	2011	2012	2011
Andre langsiktige fordringer	8,6	1,5	77,4	50,8
Sum	8,6	1,5	77,4	50,8

	Avinor AS		Avinor konsern	
	2012	2011	2012	2011
Aksjer i tilknyttede selskaper:				
Oslo Lufthavn Tele & Data AS (50 %)	0,0	0,0	1,6	1,6
Sum	0,0	0,0	1,6	1,6
SUM TOTALT	8,6	1,5	79,0	52,4

Andre langsiktige fordringer

Andre langsiktige fordringer er ikke-derivate finansielle eiendeler med fastsatte betalinger som ikke omsettes i et aktivt marked. Virkelig verdi av andre finansielle anleggsmidler er i all vesentlighet lik bokført verdi.

Aksjer i tilknyttet selskap	2012	2011
Balanseført verdi 1.1	1,6	1,6
Andel av resultat før skattekostnad	1,3	0,8
Andre bevegelser i egenkapitalposter	-1,3	-0,8
Balanseført verdi 31.12	1,6	1,6

12. VARER

Beløp i MNOK

	Avinor AS		Avinor konsern	
	2012	2011	2012	2011
Innkjøpte varer for videresalg	15,7	13,7	15,7	13,7
Sum	15,7	13,7	15,7	13,7

Varelager består hovedsakelig av taxfreevarer for videresalg og flydrivstoff.

13. KUNDEFORDRINGER, ANDRE KORTSIKTIGE FORDRINGER

Beløp i MNOK

	Avinor AS		Avinor konsern	
	2012	2011	2012	2011
Kundefordringer				
Kundefordringer	640,2	603,0	1,075,1	980,6
Nedskrivning for sannsynlig tap på kundefordringer	-4,5	-2,4	-5,4	-2,9
Bokført verdi kundefordringer	635,7	600,6	1,069,7	977,7
Årets konstaterte tap på kundefordringer	3,7	2,3	5,3	3,4

Virkelig verdi av kundefordringer er i all vesentlighet lik bokført verdi.
Tap på kundefordringer er klassifisert som andre driftskostnader i resultatregnskapet.

	Avinor AS		Avinor konsern	
	2012	2011	2012	2011
Endringen i avsetning for tap er som følger:				
IB	2,4	5,1	2,9	5,5
Årets avsetning til sannsynlig tap på krav	8,2	4,7	10,7	6,2
Årets konstaterte tap	-3,7	-2,3	-5,3	-3,4
Reversert tidligere avsetning	-2,4	-5,1	-2,9	-5,4
UB	4,5	2,4	5,4	2,9

Kreditrisiko og valutarisiko vedrørende kundefordringer er nærmere omtalt i note 3.

Per 31.12 hadde selskapet følgende fordeling mellom forfalte og ikke forfalte kundefordringer:

	Sum	Ikke forfalt	<30 d	30-60d	60-90d	>90d
2012	640,2	572,1	65,7	1,1	0,3	1,0
2011	603,0	539,3	30,4	3,1	2,3	27,9

Per 31.12 hadde konsernet følgende fordeling mellom forfalte og ikke forfalte kundefordringer :

	Sum	Ikke forfalt	<30 d	30-60d	60-90d	>90d
2012	1,075,1	969,5	101,6	2,2	0,6	1,2
2011	980,6	911,6	32,8	6,6	1,1	28,5

	Avinor AS		Avinor konsern	
	2012	2011	2012	2011
Spesifikasjon av kortsiktige fordringer				
Kundefordringer	635,7	600,6	1,069,7	977,7
Konserninterne fordringer	515,5	450,1	0,0	0,0
Fordringer tilknyttende selskaper	0,0	0,0	0,0	0,0
Påløpne ikke fakturerte inntekter	38,3	4,0	99,2	47,3
Forskuddsbetalte driftskostnader	39,3	61,5	46,4	73,0
Andre kortsiktige fordringer	11,4	10,1	27,6	18,5
Sum kortsiktige fordringer	1.240,2	1.126,3	1.242,9	1.116,5

Virkelig verdi av kortsiktige fordringer er i all vesentlighet lik bokført verdi.

Regnskapsført verdi av kundefordringer og andre fordringer i utenlandsk valuta er:	Avinor AS		Avinor konsern	
	2012	2011	2012	2011
Euro	88,3	86,3	88,3	86,3
Sum	88,3	86,3	88,3	86,3

14. KONTANTER OG KONTANTEKVIVALENTER

Beløp i MNOK

	Avinor AS		Avinor konsern	
	2012	2011	2012	2011
Kontanter og bankinnskudd	589,3	2.064,1	615,6	2.109,7
Kortsiktig plassering i bank	700,0	0,0	700,0	0,0
Sum	1.289,3	2.064,1	1.315,6	2.109,7

I kontantstrømsoppstillingen omfatter kontanter og kontantekvivalenter følgende:

Kontanter og kontantekvivalenter	1.289,3	2.064,1	1.315,6	2.109,7
Kassekreditt	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum	1.289,3	2.064,1	1.315,6	2.109,7

Avinor AS har en trekkfasilitet på MNOK 2.000 og en trekkrettighet på MNOK 800 i bank. I tillegg har Oslo Lufthavn AS en statlig trekkrettighet på MNOK 100.

Konsernkontosystemet:

Avinor-konsernets likviditet er organisert i en konsernkontoordning. Avinor AS står som konsernkontoinehaver. Dette innebærer at kontantbeholdningene i Oslo Lufthavn AS, Oslo Lufthavn Eiendom AS, Avinors Parkeringsanlegg AS, Flesland Eiendom AS, Værnes Eiendom AS og Sola Hotel Eiendom AS formelt sett er fordringer på Avinor AS, og at disse selskapene er solidarisk ansvarlig for de trekk som Avinor konsernet har gjort.

15. AKSJEKAPITAL, AKSJONÆRINFORMASJON, UTBYTTE OG RESULTAT

Beløp i MNOK

	Antall aksjer	Pålydende	Aksje-kapital
Ordinære aksjer	540.010	0,01	5.400,1
Sum	540.010	0,01	5.400,1

Selskapet har betalt ut følgende utbytte på ordinære aksjer:	2012	2011
NOK 933,32 per aksje i 2010		504,0
NOK 781,1 per aksje i 2011	421,8	
Sum	421,8	504,0

Foreslått utbytte til godkjenning i generalforsamlingen (ikke regnskapsført som forpliktelse per 31.12):	2012	2011
NOK 781,1 per aksje		421,8
NOK 858,0 per aksje	463,4	
Sum	463,4	421,8

Samtlige aksjer eies av staten ved Samferdselsdepartementet.

16. ANNEN EGENKAPITAL IKKE RESULTATFØRT

Beløp i MNOK

Avinor AS:	Pensjoner	Sikring	Sum
Balansført verdi 01.01.2011	80,0	-9,8	70,3
Aktuarielle gevinster/(tap) på pensjoner	-1.068,8		-1.068,8
Skatteeffekt	299,3		299,3
Verdiendring kontantstrømsikring		-5,7	-5,7
Skatteeffekt		1,6	1,6
Balansført verdi 31.12.2011	-689,5	-14,0	-703,4
Aktuarielle gevinster/(tap) på pensjoner	-650,4		-650,4
Skatteeffekt	182,1		182,1
Verdiendring kontantstrømsikring		19,3	19,3
Skatteeffekt		-5,4	-5,4
Balansført verdi 31.12.2012	-1.157,8	-0,1	-1.157,8

Avinor konsern:	Pensjoner	Sikring	Sum
Balansført verdi 01.01.2011	142,3	-46,7	95,6
Aktuarielle gevinster/(tap) på pensjoner	-1.239,4		-1.239,4
Skatteeffekt	347,0		347,0
Verdiendring kontantstrømsikring		-44,2	-44,2
Skatteeffekt		12,4	12,4
Balansført verdi 31.12.2011	-750,1	-78,5	-828,7
Aktuarielle gevinster/(tap) på pensjoner	-777,5		-777,5
Skatteeffekt	217,7		217,7
Verdiendring kontantstrømsikring		-3,7	-3,7
Skatteeffekt		1,1	1,1
Balansført verdi 31.12.2012	-1.309,9	-81,1	-1.391,2

17. LÅN

Beløp i MNOK

	Avinor AS		Avinor konsern	
	2012	2011	2012	2011
Langsiktige lån				
Statslån	0,0	0,0	4.304,8	4.749,2
Obligasjonslån	1.275,3	1.274,8	1.275,3	1.274,8
Banklån	3.025,2	1.500,0	4.341,6	2.885,0
Annet	45,3	69,2	45,3	69,2
Sum langsiktig	4.345,8	2.844,0	9.967,0	8.978,2
Kortsiktige lån				
Sertifikatlån	700,0	0,0	700,0	0,0
1. års avdrag langsiktig gjeld	7,8	256,7	520,9	774,5
Sum kortsiktig	707,8	256,7	1.220,9	774,5

Alle lån er i NOK.

Opplysninger om statslån, lån fra banker:	Valuta	Effektiv rente
Statslån	NOK	3,99%
Obligasjonslån	NOK	5,74%
Banklån	NOK	5,44%

Tallene inkluderer tilhørende rentesikringsderivater.

Den effektive rentesatsen er beregnet som et vektet gjennomsnitt ut fra lånenes relative størrelse.

Se note 3 for beskrivelse av renterisiko.

Avdragsprofil lån:	2014	2015	2016	2017	2018	Deretter	Sum
Statslån	444,4	444,4	444,4	444,4	444,4	2.082,8	4.304,8
Obligasjonslån	875,3	0,0	400,0	0,0	0,0	0,0	1.275,3
Banklån	90,2	95,1	159,0	222,9	207,2	3.567,2	4.341,6
Annet	7,5	8,7	10,2	11,9	4,6	2,5	45,3

STATSLÅN

Lån regnskapsføres til virkelig verdi på utbetalingstidspunktet. I etterfølgende perioder regnskapsføres lån til amortisert kost ved bruk av effektiv rente. Lånet er delt inn i seks like store gjeldsbrev med forskjellige rentevilkår. Gjeldsbrev en til fem har en rente lik statens utlånsrente til forvaltningsbedrifter (gjennomsnittlig rente på fem års statsobligasjoner i perioden 01.10 - 30.09) med tillegg av 30 rentepunkter. Renten på ett av disse gjeldsbrevene fornyes hvert år. Renten på det siste gjeldsbrevet settes til tre, seks eller tolv måneders NIBOR med tillegg av 20 rentepunkter. Alle rentene betales etterskuddsvis per 31. desember. Lånet skulle opprinnelig nedbetales over 20 år fra og med år 2002. Løpetiden på lånet er senere forlenget slik at siste forfall er i 2024. Første avdrag ble betalt 30. juni 2002.

OBLIGASJONSLÅN

Avinor AS har tatt opp børsnoterte obligasjonslån på totalt pålydende MNOK 1.500, lånedato 20. mai 2009, noteringsdato Oslo Børs 3. juli 2009. Lån regnskapsføres til virkelig verdi på utbetalingstidspunktet. I etterfølgende perioder regnskapsføres lån til amortisert kost ved bruk av effektiv rente. Lån pålydende MNOK 250 forfalt 21. mai 2012. Utestående obligasjonslån pr.31.12.2012 fordeler seg som følger:

Lån pålydende MNOK 850, forfall 20 mai 2014, rente 5,77 prosent

Lån pålydende MNOK 400, forfall 20 mai 2016, rente 6,56 prosent

Av fastrentelånene på MNOK 850 er MNOK 425 sikret ved virkelig verdi sikring.

BANKLÅN

Lån regnskapsføres til virkelig verdi på utbetalingstidspunktet. I etterfølgende perioder regnskapsføres lån til amortisert kost ved bruk av effektiv rente. Avinor AS tok i 2011 opp et lån på MNOK 1500 i Den Nordiske Investeringsbank (NIB). Lånet ble utbetalt i desember 2011 og har løpetid på 20 år med 8 års avdragsfrihet. I 2012 tok Avinor AS opp ytterligere et lån på MNOK 1525,3 i Den Europeiske Investeringsbanken. Lånet ble utbetalt i juni 2012 og har 16 års løpetid med 4,5 års avdragsfrihet. Avinors Parkeringsanlegg AS og Flesland Eiendom AS har avgitt negativ pantsettelseserklæring.

Pantelånene i Oslo Lufthavn Eiendom AS er sikret med MNOK 343,2 (2011: MNOK 377,2) med pant i bygninger på festet tomt. Den bokførte verdien på pantsatte bygninger er MNOK 475,0 (2011: MNOK 498,1).

I henhold til vedtektene er det ikke anledning til å stille pant i eiendeler knyttet til basisvirksomheten i konsernet.

TREKKRETTIGHET

Konsernet har en utnyttet trekkrettighet i bank på MNOK 2000 til flytende rente, med utløp i 2017.

Videre har konsernet utnyttet trekkrettighet i bank på MNOK 800 til flytende rente under gjeldende hovedbankavtale.

Konsernet har også en utnyttet trekkrettighet i Samferdselsdepartementet knyttet til låneavtale statslån på MNOK 100.

SERTIFIKATLÅN

Avinor har i løpet av 2012 tatt opp 2 sertifikatlån, utestående pr 31.12.2012 var MNOK 700.

18. SKATTEKOSTNAD

Beløp i MNOK

	Avinor AS		Avinor konsern	
	2012	2011	2012	2011
Skattekostnad				
Betalbar skatt	146,9	20,6	358,2	351,8
Endring i utsatt skatt	-105,5	303,7	21,4	-5,0
Sum skattekostnad	41,4	324,3	379,6	346,8

Avstemming av effektiv skattesats

28 % skatt av resultat før skatt	140,0	310,7	365,8	333,3
Mottatt utbytte	-112,0	0,0	-0,3	-0,2
Permanente forskjeller (28 %)	0,5	0,8	1,2	0,9
Permanente forskjeller (28 %) Svalbard	12,9	12,8	12,9	12,8
Skattekostnad	41,4	324,3	379,6	346,8
Effektiv skattesats	8,3	29,2	29,1	29,1

Avinor har ved dom i Oslo Tingrett av 9. desember 2010 fått stadfestet at underskudd på Svalbard ikke er fradragsberettiget i inntekt på fastlandet. Ettersom virksomheten på Svalbard ikke er egnet til å gå med overskudd klassifiseres dette som en permanent forskjell.

19. UTSATT SKATT

Beløp i MNOK

SPESIFIKASJON AV UTSATT SKATTEFORDEL OG UTSATT SKATT

Avinor AS:	01.01.2012	Resultat	Utvidet resultat	31.12.2012
Fordringer	-0,1	-0,4	0,0	-0,5
Fordring konsernbidrag	-14,3	-144,1	0,0	-158,4
Anleggsmidler	-1.106,8	61,0	0,0	-1.045,7
Avsetning etter god regnskapsskikk	-87,8	-5,7	0,0	-93,4
Pensjoner	-734,0	-12,2	-182,1	-928,3
Gjeld konsernbidrag	7,1	0,0	-4,7	2,4
Gevinst- og tapskonto	-9,0	2,3	0,0	-6,7
Finansielle instrumenter	-7,2	-6,5	5,4	-8,3
Netto utsatt skattefordel(-)/utsatt skatt	-1.952,0	-105,5	-181,4	-2.238,9
Herav balanseført utsatt skattefordel	-1.959,1			-2.241,3
Herav balanseført utsatt skatteforpliktelse	7,1			2,4

Avinor AS:	01.01.2011	Resultat	Utvidet resultat	31.12.2011
Fordringer	-1,1	1,0	0,0	-0,1
Fordring konsernbidrag	-307,0	292,7	0,0	-14,3
Anleggsmidler	-1.160,9	54,1	0,0	-1.106,8
Avsetning etter god regnskapsskikk	-30,0	-57,8	0,0	-87,8
Pensjoner	-452,0	17,3	-299,3	-734,0
Gjeld konsernbidrag	7,4	0,0	-0,3	7,1
Gevinst- og tapskonto	-11,2	2,2	0,0	-9,0
Finansielle instrumenter	0,2	-5,8	-1,6	-7,2
Netto utsatt skattefordel(-)/utsatt skatt	-1.954,6	303,7	-301,2	-1.952,0
Herav balanseført utsatt skattefordel	-1.961,9			-1.959,1
Herav balanseført utsatt skatteforpliktelse	7,4			7,1

	2012	2011
Utsatt skattefordel		
Utsatt skattefordel som forventes realisert senere enn 12 måneder	-1.989,0	-1.856,9
Utsatt skattefordel som forventes realisert innen 12 måneder	-252,3	-102,2
	-2.241,3	-1.959,1
Utsatt skatteforpliktelse		
Utsatt skatt som forventes gjort opp senere enn 12 måneder	0,0	0,0
Utsatt skatt som forventes gjort opp innen 12 måneder	2,4	7,1
	2,4	7,1
Netto utsatt skattefordel(-),utsatt skatt	-2.238,9	-1.952,0

SPESIFIKASJON AV UTSATT SKATTEFORDEL OG UTSATT SKATT

Avinor konsern:	01.01.2012	Resultat	Utvidet resultat	31.12.2012
Fordringer	-0,3	-0,5	0,0	-0,8
Fordring konsernbidrag	0,0	-0,0	0,0	-0,0
Anleggsmidler	-1.382,5	43,9	0,0	-1.338,5
Avsetning etter god regnskapsskikk	-94,2	-7,9	0,0	-102,1
Pensjoner	-855,3	-12,1	-217,7	-1.085,1
Gjeld konsernbidrag	0,0	0,0	0,0	0,0
Gevinst- og tapskonto	-11,2	2,1	0,0	-9,1
Finansielle instrumenter	-36,6	-4,1	-1,1	-41,8
Netto utsatt skattefordel(-)/utsatt skatt	-2.380,1	21,4	-218,8	-2.577,4
Herav balanseført utsatt skattefordel	-2.411,6			-2.614,2
Herav balanseført utsatt skatteforpliktelse	31,5			36,8

Avinor konsern:	01.01.2011	Oppkjøp	Resultat	Utvidet resultat	31.12.2011
Fordringer	-1,3	0,0	1,0	0,0	-0,3
Fordring konsernbidrag	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Anleggsmidler	-1.425,8	0,0	43,4	0,0	-1.382,5
Avsetning etter god regnskapsskikk	-24,8	0,0	-69,4	0,0	-94,2
Pensjoner	-528,1	0,0	19,9	-347,0	-855,3
Gjeld konsernbidrag	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gevinst- og tapskonto	-12,0	-0,8	1,6	0,0	-11,2
Finansielle instrumenter	-18,8	0,0	-5,3	-12,4	-36,6
Underskudd til fremføring	0,0	-3,8	3,8	0,0	0,0
Netto utsatt skattefordel(-)/utsatt skatt	-2.010,8	-4,6	-5,0	-359,4	-2.380,1
Herav balanseført utsatt skattefordel	-2.042,5				-2.411,6
Herav balanseført utsatt skatteforpliktelse	31,7				31,5

	2012	2011
Utsatt skattefordel		
Utsatt skattefordel som forventes realisert senere enn 12 måneder	-2.520,0	-2.323,4
Utsatt skattefordel som forventes realisert innen 12 måneder	-94,2	-88,2
	-2.614,2	-2.411,6
Utsatt skatteforpliktelse		
Utsatt skatt som forventes gjort opp senere enn 12 måneder	36,8	31,5
Utsatt skatt som forventes gjort opp innen 12 måneder	0,0	0,0
	36,8	31,5
Netto utsatt skattefordel(-)/utsatt skatt	-2.577,4	-2.380,1

20. PENSJONER

Beløp i MNOK

YTELSESPENSJON

Konsernet er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Konsernets pensjonsordning tilfredsstiller kravene i denne lov. Pensjonsordningen omfatter ytelser etter lov om Statens Pensjonskasse (Pensjonsloven). Ytelsene er alders-, uføre-, ektefelle og barnepensjon. I tillegg gjelder eventuelt beregningen for ytelser fra 62 år etter Avtalefestet Pensjon (AFP) for statlig sektor. Pensjonsytelsene samordnes med folketrygdens ytelser og eventuell tidligere opptjent rettighet fra offentlig ordning. Bruttopensjonene garanteres uavhengig av folketrygdens ytelser (bruttogarantien). Ca. 54 prosent av de ansatte har pensjonsordning som løper fra 62 eller 65 års alder. Negativt estimatavik i 2012 (MNOK 777,5 i konsern og MNOK 650,4 i mor) skyldes hovedsakelig endring i de økonomiske forutsetningene.

Alder	Forventet levealder		Døds sannsynlighet		Uføresannsynlighet	
	Mann	Kvinne	Mann	Kvinne	Mann	Kvinne
20	79	84	0,0151%	0,0153%	0,1148%	0,1724%
40	80	84	0,0877%	0,0480%	0,2638%	0,5236%
60	82	85	0,7540%	0,4090%	1,4064%	2,4044%
80	87	89	6,6932%	4,3052%	IA	IA

Avinor AS

Avinor konsern

Årets pensjonskostnad er beregnet som følger:	2012	2011	2012	2011
Kostnader ved inneværende periodes pensjonsopptjening	325,2	241,1	383,8	282,1
Rentekostnad	151,9	182,3	175,6	211,0
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-176,8	-163,1	-200,2	-186,2
Ansattes 2 prosent innskudd	-32,8	-31,1	-39,4	-37,0
Administrasjonskostnader	5,8	5,4	7,0	6,4
Arbeidsgiveravgift	32,0	28,0	40,4	34,6
Årets pensjonskostnad (note 24)	305,3	262,6	367,2	310,9

Avinor AS

Pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler:	Sikret	Usikret	2012		2011	
			Sum	Sikret	Usikret	Sum
Endring brutto pensjonsforpliktelse:						
Pensjonsforpliktelse 1,1,	5.896,4	5,4	5.901,8	4.598,6	8,0	4.606,6
Kostnad inneværende periodes pensjonsopptjening	329,9	1,1	331,0	243,7	-2,6	241,1
Rentekostnad	151,9		151,9	182,3		182,3
Aktuariell gevinster og tap	557,0		557,0	954,6		954,6
Utbetaling pensjon	-106,5		-106,5	-82,8		-82,8
Brutto pensjonsforpliktelse 31.12	6.828,7	6,5	6.835,2	5.896,4	5,4	5.901,8

Endringer brutto pensjonsmidler:	Sikret	Usikret	2012		2011	
			Sum	Sikret	Usikret	Sum
Virkelig verdi pensjonsmidler 1,1	3.529,9		3.529,9	3.146,0		3.146,0
Avkastning på pensjonsmidler	176,8		176,8	163,1		163,1
Premieinnbetalinger	266,8		266,8	316,2		316,2
Aktuarielle gevinster og tap	-31,6		-31,6	-12,6		-12,6
Utbetaling av pensjoner	-106,5		-106,5	-82,8		-82,8
Virkelig verdi pensjonsmidler 31.12	3835,4	0,0	3.835,4	3.529,9	0,0	3.529,9

Netto pensjonsforpliktelse	2.993,3	6,5	2.999,8	2.366,5	5,4	2.371,9
Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse	314,3	0,9	315,2	248,4	0,8	249,2
Netto balanseført pensjonsforpl. 31.12	3.307,6	7,4	3.315,0	2.614,9	6,2	2.621,1

Forventet premiebetaling neste år	320,1		320,1	264,1		264,1
Faktisk avkastning pensjonsmidler foregående år	159,1		159,1	147,7		147,7
Forventet utbetaling neste år	-109,1		-109,1	-84,8		-84,8

Avinor konsern

Pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler:	2012		2011		Sum	
	Sikret	Usikret	Sikret	Usikret		
Endring brutto pensjonsforpliktelse:						
Pensjonsforpliktelse 1,1,	6.816,3	15,1	6.831,4	5.321,6	17,5	5.339,1
Kostnad inneværende periodes pensjonsopptjening	389,7	1,1	390,8	284,5	-2,4	282,1
Rentekostnad	175,6		175,6	211,0		211,0
Aktuariell gevinster og tap	664,3	-1,4	662,9	1.096,8		1.096,8
Utbetaling pensjon, fripoliser	-123,9		-123,9	-97,6		-97,6
Brutto pensjonsforpliktelse 31.12	7.922,0	14,8	7.936,8	6.816,3	15,1	6.831,4

Endringer brutto pensjonsmidler:						
Virkelig verdi pensjonsmidler 1,1	4.079,5		4.079,5	3.640,1		3.640,1
Avkastning på pensjonsmidler	200,2		200,2	186,2		186,2
Premieinnbetalinger	327,0		327,0	370,9		370,9
Aktuariell gevinster og tap	-37,2		-37,2	-20,1		-20,1
Utbetaling av pensjoner, fripoliser	-123,9		-123,9	-97,6		-97,6
Virkelig verdi pensjonsmidler 31.12	4.445,6	0,0	4.445,6	4.079,5	0,0	4.079,5

Netto pensjonsforpliktelse	2012		2011		Sum	
	Sikret	Usikret	Sikret	Usikret		
Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse	381,9	2,0	383,9	300,3	2,1	302,4
Netto balanseført pensjonsforpl. 31.12	3.858,3	16,8	3.875,1	3.037,1	17,2	3.054,3

Faktisk avkastning pensjonsmidler foregående år	180,7		180,7	168,5		168,5
Forventet premiebetaling neste år	382,6		382,6	311,4		311,4
Forventet utbetaling neste år	-126,2		-126,2	-100,0		-100,0

Avinor AS

Avinor konsern

Endringer i forpliktelsen:	2012	2011	2012	2011
Netto pensjonsforpliktelse 1.1	2.371,9	1.460,6	2.751,9	1.699,0
Resultatført pensjonskostnad (ekskl. pensjonstrekk)	306,1	260,3	366,2	306,9
Premiebetalinger (ekskl adm kostnader)	-272,6	-321,6	-334,0	-377,3
Administrasjonskostnader	5,8	5,4	7,0	6,4
Estimataavvik mot egenkapital	588,6	967,2	700,1	1.116,9
Netto pensjonsforpliktelse 31.12	2.999,8	2.371,9	3.491,2	2.751,8

Aktuarielle gevinster/tap på pensjonsforpliktelse:

Estimataavvik	588,6	967,2	700,1	1.116,9
Arbeidsgiveravgift på avvik	61,8	101,7	77,4	122,5

Sum aktuarielle gevinster,tap på pensjonsforpliktelse	650,4	1.068,9	777,5	1.239,4

Ved beregning av pensjonskostnad og netto pensjonsforpliktelse er en rekke forutsetninger lagt til grunn. Diskonteringsrenten er fastsatt basert på observerte statsobligasjonsrenter i Norge med tillegg for løpetid.

Den veide gjennomsnittlige durasjon på pensjonsforpliktelsen er 25 år. Lønnsøkning og pensjonsregulering er basert på historiske observasjoner for selskapet.

	2012	2011
Diskonteringsrente	2,40%	2,60%
Avkastning på pensjonsmidler i prosent	4,6/4,0%	4,9/4,1%
Lønnsvekst i prosent	3,50%	3,50%
Pensjonsregulering i prosent	2,50%	2,50%
AFP-uttak	15,00%	10,00%
Gjennomsnittlig fratredelsesrate under 50	3,00%	3,00%
Gjennomsnittlig fratredelsesrate over 50	0,20%	0,20%

PENSJONSMIDLER

Premiefastsettelse og beregning av avsetninger til pensjonsytelser for pensjonsordning i SPK foretas etter ordinære aktuarielle prinsipper. Pensjonsordningen er ikke direkte fondsbasert. Utbetalingen av pensjoner er garantert av den norske stat (pensjonslovens §1). Det blir simulert en forvaltning av tildelte pensjonsmidler («fiktivt fond») som om disse midlene er plassert i langsiktige statsobligasjoner. Pensjonsordningen kan ikke flyttes på samme måte som en privat pensjonsordning og denne beregningen forutsetter at pensjonsordningen videreføres i SPK. I simuleringen legges det til grunn at obligasjonene holdes til tidspunkt for utløp. Pensjonsmidlene verdsettes derfor til pålydende pluss avkastning.

Avinor AS

Per 31. desember	2012	2011	2010	2009	2008
Nåverdi av den ytelsesbaserte pensjonsforpliktelsen	6.835,2	5.901,8	4.606,6	4.322,1	4.190,5
Virkelig verdi av pensjonsmidlene	3.835,4	3.529,9	3.146,0	2.837,9	2.477,8
Underdekning.(overdekning)	2.999,8	2.371,9	1.460,6	1.484,2	1.712,7
Erfarte estimatavik på pensjonsforpliktelsen	557,0	954,6	169,0	-217,1	228,2
Erfarte estimatavik på pensjonsmidlene	-37,2	-12,6	-9,9	-68,9	-40,6

Avinor konsern

Per 31. desember	2012	2011	2010	2009	2008
Nåverdi av den ytelsesbaserte pensjonsforpliktelsen	7.936,8	6.831,4	5.339,1	5.035,7	4.851,9
Virkelig verdi av pensjonsmidlene	4.445,6	4.079,5	3.640,1	3.247,4	2.885,3
Underdekning.(overdekning)	3.491,2	2.751,9	1.699,0	1.788,3	1.966,6
Erfarte estimatavik på pensjonsforpliktelsen	662,9	1.096,8	168,6	-234,9	189,6
Erfarte estimatavik på pensjonsmidlene	-37,2	-20,1	-49,2	-31,9	-66,0

Sensitiviteter til pensjonsforpliktelsen:

Sensitiviteter til pensjonsforpliktelsen for endringer i de vektete økonomiske forutsetninger er:

Diskonteringsrente : En endring på 1 prosent vil medføre en endring i forpliktelsen på i størrelsesorden MNOK-1444/+1947.

Lønnsvekst: En endring på 1 prosent vil medføre en endring i forpliktelsen på i størrelsesorden MNOK + 1913/-1450

21. ANNEN AVSETNING FOR FORPLIKTELSER

Beløp i MNOK

Avinor AS	Ventelønn	Sluttavtaler	Miljø	Annet	Sum
Balanse 1. januar 2012	14,5	7,9	143,5	1,2	167,1
Avsatt	2,6	11,9	6,3	0,0	20,7
Reversert	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Benyttet	-2,9	-4,5	-11,8	-0,4	-19,6
Balanse 31. desember 2012	14,2	15,2	138,0	0,8	168,2

Avinor konsern	Ventelønn	Sluttavtaler	Miljø	Annet	Sum
Balanse 1. januar 2012	14,5	9,4	173,5	1,2	198,6
Avsatt	2,6	12,3	6,3	0,0	21,2
Reversert	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Benyttet	-2,9	-5,1	-11,8	-0,4	-20,2
Balanse 31. desember 2012	14,2	16,6	168,0	0,8	199,6

Kortsiktig del av annen avsetning for forpliktelser inngår i annen kortsiktig gjeld. Se note 3

VENTELØNN

Avinors styre vedtok 04.12.2003 en vesentlig restrukturering av konsernet, Take-off-05. Dette innebar blant annet en omfattende nedbemanning. Deler av nedbemanningen skjedde gjennom overgang til ventelønn.

I henhold til premissene for selskapsetableringen hadde ansatte i Avinor AS frem til 31.12.2005 rett til ventelønn.

Ventelønnsutgifter er forutsatt dekket av selskapet. Hvor lenge man har rett til ventelønn er avhengig av alder og ansiennitet ved fratreden. Avsetning for ventelønn er basert på forventninger om ventelønnsperiode basert på ovennevnte regler.

SLUTTAVTALE FLYGELEDERE

Gjennom forskriftsendring er det innført en reduksjon av operativ aldersgrense for flygeledere fra 65 til 60 år med virkning fra 01.01.2004. Det er inngått avtale med enkeltpersoner om 72 prosent av normal lønn i perioden. Etter 60 - 62 år vil de gå over i ordinære pensjonsordninger.

MILJØ

Det er avsatt for undersøkelser og kartlegging, samt håndtering av forurenset grunn. Se for øvrig note 29.

22. ANNEN KORTSIKTIG GJELD

Beløp i MNOK

	Avinor AS		Avinor konsern	
	2012	2011	2012	2011
Feriepenger	223,0	214,8	263,7	251,4
Forskudd fra kunder	50,5	44,4	131,5	131,5
Lønn og sosiale kostnader	71,8	77,3	85,5	88,8
Periodisering drifts- og investeringskostnader	391,7	247,8	526,2	423,9
Konsernintern gjeld	862,2	818,4	0,0	0,0
Øvrig kortsiktig gjeld	215,5	192,2	229,1	204,9
Sum	1.814,7	1.594,9	1.236,0	1.100,5

23. DRIFTSINNTEKTER

Beløp i MNOK

	Avinor AS		Avinor konsern	
	2012	2011	2012	2011
Trafikkinntekter				
Startavgift	647,2	598,4	1.104,5	1.029,0
Passasjeravgift	576,3	518,5	1.148,3	1.044,7
Underveisavgift	947,0	954,4	947,0	954,4
Sikkerhetsavgift	531,7	605,1	948,7	1.092,4
Terminalavgift	339,7	329,1	607,3	591,6
Sum trafikkinntekter	3.041,9	3.005,5	4.755,8	4.712,1
Salgs- og leieinntekter				
Leieinntekter	1.179,6	1.046,8	3.783,2	3.403,6
Salgsinntekter	469,3	383,1	591,4	495,4
Sum salgs- og leieinntekter	1.648,9	1.429,9	4.374,6	3.899,0
Andre driftsinntekter				
Konserninterne tjenester	607,2	591,6	0,0	0,0
Andre driftsinntekter	19,7	5,7	21,7	10,7
Sum andre driftsinntekter	626,9	597,3	21,7	10,7
Sum driftsinntekter	5.317,7	5.032,7	9.152,1	8.621,8

24. LØNNSKOSTNADER, ANSATTE, GODTGJØRELSE

Beløp i MNOK

	Avinor AS		Avinor konsern	
	2012	2011	2012	2011
Lønnskostnader				
Lønninger	1.925,1	1.857,3	2.278,4	2.188,7
Arbeidsgiveravgift	245,2	207,3	306,6	256,2
Pensjonskostnader	305,3	262,6	367,2	310,9
Andre ytelser	99,6	95,5	120,6	115,6
Sum lønnskostnader	2.575,2	2.422,7	3.072,8	2.871,4
Gjennomsnittlig antall årsverk	2.632	2.598	3.218	3.149

Ytelser til ledende personer:

Konsernet har en ledergruppe med definerte konserndirektører. Konserndirektørene utgjør konsernledelsen. Konserndirektørene er konsernsjefen, direktørene for staber og divisjoner samt daglig leder for det største datterselskapet.

2012	Styre- honorar	Lønn	Natural- ytelser	Periodisert pensjons- kostnad	Samlet godt- gjørelse
Beløp i NOK					
Ledende ansatte					
Dag Falk-Petersen, konsernsjef	0	2.390.371	10.799	272.235	2.673.405
Nic Nilsen, administrerende direktør Oslo Lufthavn AS	0	1.647.043	132.000	213.119	1.992.162
Signe Astrup Arnesen, konserndirektør sikkerhet og kvalitet	0	1.396.301	14.779	291.241	1.702.321
Lasse Bardal, konstituert direktør Store lufthavner (fra 30.09.2012)	85.000	371.170	2.732	43.058	501.960
Mari Hermansen, konserndirektør HR og JUS (fra 1.06.2012)	0	688.519	8.314	176.321	873.154
Petter Johannessen, konserndirektør økonomi og finans	0	1.550.988	10.799	337.083	1.898.870
Anders Kirsebom, konstituert direktør flysikring (fra 30.09.2012)	0	1.501.071	14.679	244.809	1.760.559
Jon Sjølander, konserndirektør strategi og utvikling	0	1.569.456	14.706	164.901	1.749.063
Knut Skaar, direktør flysikring (til 28.09.2012)	0	1.301.211	8.067	133.271	1.442.549

Margrethe Snekkerbakken, direktør nasjonale, regionale og lokale lufthavner	0	1.657.394	10.799	340.178	2.008.371
Egil Thompson, konserndirektør kommunikasjon, samfunnskontakt og merkevere (fra 22.10.2012)	0	293.377	1.155	130.608	425.139
Styret					
Ola Mørkved Rinnan, styrets leder	373.500	0	0	0	373.500
Kristin Vangdal, nestleder	226.000	0	0	0	226.000
Dag Hårstad, styremedlem	220.000	0	0	0	220.000
Eli Skrøvset, styremedlem	242.500	0	0	0	242.500
Oddbjørg A. Starrfelt, styremedlem (til 26.06.2012)	93.000	0	0	0	93.000
Ola H. Strand, styremedlem (fra 03.01.2012)	186.000	0	0	0	186.000
Anne Breiby, styremedlem (fra 26.06.2012)	93.000	0	0	0	93.000
Christian Berge, ansattvalgt styremedlem	186.000				186.000
Helge Løbergslie, ansattvalgt styremedlem	220.000				220.000
Grete Ovnerud, ansattvalgt styremedlem	186.000				186.000
Heidi Anette Sørum, ansattvalgt styremedlem	210.000				210.000
Samlet godtgjørelse	2.321.000	14.366.900	228.828	2.346.824	19.263.553

2011

Beløp i NOK	Styre- honorar	Lønn	Natural- ytelser	Periodisert pensjons- kostnad	Samlet godt- gjørelse
Ledende ansatte					
Dag Falk-Petersen, konsernsjef (fra 28.02.2011)	0	1.802.444	8.463	210.070	2.020.977
Nic Nilsen, konstituert konsernsjef (til 28.02.2011) og administrerende direktør Oslo Lufthavn AS	0	1.666.377	114.888	196.269	1.977.534
Signe Astrup Amesen, sikkerhetsdirektør	0	1.342.965	11.872	251.488	1.606.325
Petter Johannessen, økonomi og finansdirektør	0	1.501.127	10.058	291.539	1.802.724
Anders Kirsebom, direktør store lufthavner	0	1.385.780	11.912	212.880	1.610.572
Jon Sjølander, strategidirektør	0	1.504.185	10.058	184.099	1.698.342
Knut Skaar, direktør flysikring	0	1.678.291	10.058	179.811	1.868.160
Margrethe Snekkerbakken, direktør regionale og lokale lufthavner	0	1.588.426	10.058	296.266	1.894.750
Styret					
Ola Mørkved Rinnan, styrets leder	359.000	0	0	0	359.000
Kristin Vangdal, nestleder	217.500	0	0	0	217.500
Dag Hårstad, styremedlem	227.750	0	0	0	227.750
Petter Jansen, styremedlem (til 01.11.2011)	179.000	0	0	0	179.000
Marianne Njåstein, styremedlem (til 22.06.2011)	144.000	0	0	0	144.000
Eli Skrøvset, styremedlem (fra 22.06.2011)	116.750	0	0	0	116.750
Oddbjørg A. Starrfelt, styremedlem	179.000	0	0	0	179.000
Ola H. Strand, styremedlem (fra 03.01.2012)	0	0	0	0	0
Christian Berge, ansattvalgt styremedlem	179.000				179.000
Ingrid Synnøve Brendryen, ansattvalgt styremedlem (til 27.05.2011)	89.500				89.500
Helge Løbergslie, ansattvalgt styremedlem	227.750				227.750
Grete Ovnerud, ansattvalgt styremedlem (fra 27.05.2011)	89.500				89.500
Torunn Sneltvedt, ansattvalgt styremedlem (til 27.05.2011)	89.500				89.500
Heidi Anette Sørum, ansattvalgt styremedlem (fra 27.05.2011)	89.500				89.500
Samlet godtgjørelse	2.187.750	12.469.595	187.367	1.822.422	16.667.134

Det foreligger ingen forpliktelser til å gi medlemmer av konsernledelsen eller styret særskilt vederlag ved opphør eller endring av ansettelsesforholdet eller vervet, ut over det som fremgår nedenfor. Det foreligger heller ingen avtaler om bonus, overskuddsdeling eller aksjebasert avlønning. Det er ikke gitt lån eller stilt sikkerhet for medlemmer av konsernledelsen, styret eller andre valgte selskapsorganer. Konsernledelsen har ikke motatt godtgjørelser eller økonomiske fordeler fra andre foretak i samme konsern, enn det som er vist over. Det er ikke gitt tilleggsgodtgjørelse for spesielle tjenester utenfor de normale funksjoner for en leder, se nedenfor.

Styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til daglig leder og andre ledende ansatte i Avinor-konsernet.

I medhold av vedtektenes § 8 skal styret utarbeide erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte. Erklæringen skal inntas som en note i årsregnskapet. Erklæringen skal ha det innhold som er angitt i allmennaksjeloven §6-16a, og skal behandles på tilsvarende vis på selskapets ordinære generalforsamling. Det vises til allmennaksjelovens §5-6 tredje ledd.

Styret i Avinor AS har etablert et Godtgjørelsesutvalg som skal forberede retningslinjer for og saker om godtgjørelse til ledende ansatte samt gjennomføre løpende vurdering og overvåking av konsernets policy på dette området. Utvalget har utarbeidet nedenstående erklæring knyttet til fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til daglig leder og andre ledende ansatte i Avinor-konsernet i samsvar med § 8 i vedtektene for selskapet, jf allmennaksjeloven § 6-16a. Erklæringen er behandlet og godkjent av konsernstyret 21. mars 2013.

Erklæringen vil bli lagt frem til behandling i selskapets ordinære generalforsamling 12. juni 2013.

1. Hvem er omfattet av erklæringen

Følgende personer i selskapet utgjør per årsskifte 2012/2013 konsernledelsen, og er omfattet av denne erklæringen:

- Dag Falk-Petersen, konsernsjef
- Nic. Nilsen, administrerende direktør Oslo Lufthavn AS
- Signe Astrup Arnesen, konserndirektør sikkerhet og kvalitet
- Petter Johannessen, konserndirektør økonomi og finans
- Mari Hermansen, konserndirektør HR og JUS
- Egil Thompson, konserndirektør kommunikasjon, samfunnskontakt og merkevare
- Anders Kirsebom, konstituert flysikringsdirektør
- Jon Sjølander, konserndirektør strategi og utvikling
- Lasse Bardal, fungerende divisjonsdirektør store lufthavner
- Margrethe Snekkerbakken, divisjonsdirektør nasjonale, regionale og lokale lufthavner

2. Hvilken periode gjelder erklæringen for

Erklæringen gjelder for kommende regnskapsår, jf vedtektenes § 8, jf allmennaksjeloven § 6-16 a) (2). Konsernstyret vil legge erklæringen til grunn for sitt arbeid etter behandlingen på ordinær generalforsamling 12. juni 2013.

3. Hovedprinsippene i selskapets lederlønnspolitikk

Avinors lederlønnspolitikk skal være i samsvar med «Retningslinjer for ansettelsesvilkår for ledere i statlige foretak og selskaper (fastsatt av Regjeringen Stoltenberg II 31.3.2011)». Lederlønnene i konsernet skal være konkurransedyktige men ikke lønnsledende sammenlignet med tilsvarende selskap.

Et samlet styre fastsetter konsernsjefens godtgjørelse etter innstilling fra godtgjørelsesutvalget. Fastsettelse av godtgjørelse til annet ledende personell som rapporterer til konsernsjef skjer ved at konsernsjef innstiller på og informerer om lønnspakken til godtgjørelsesutvalget. Lønnspakken skal utarbeides i henhold til retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte.

3.1 Fastlønn

Hovedelementet i konsernets godtgjørelsesordning skal være den faste grunnlønnen.

3.2 Styrehonorar

Det ytes ikke godtgjørelse for styreverv i andre selskaper i Avinor-konsernet.

3.3 Naturalytelser

Ledende ansatte skal ha naturalytelser som er vanlige for sammenlignbare stillinger. Dette kan være bilgodtgjørelse, parkering, pendlergodtgjørelse, fri avis, fri telefon, bærbar PC og fri bredbåndstilknytning.

3.4 Variabel lønn

Det kan etableres en ordning med variabel lønn til ledende ansatte med basis i individuelle mål. Det skal være klare sammenhenger mellom de mål som ligger til grunn for den variable lønnen, og konsernets mål. Det skal etableres målkort med angivelse av konkrete mål, tidsperiode for måloppnåelse og konsekvens av måloppnåelse. Målkortet skal gjennomgås i den årlige medarbeidersamtalen.

Før variabel lønn innføres, skal det ses i sammenheng med lønnsnivået for den enkelte som omfattes av ordningen.

Variabel lønn skal ha et tak på 10 prosent for den enkelte leder.

4. Opsjoner og aksjeprogram

Det skal ikke være opsjoner eller opsjonslignende ordninger i selskapet. Det skal ikke etableres aksjeprogram med aksjebasert avlønning i selskapet.

5. Pensjonsordninger

Ledende ansatte skal delta i konsernets generelle pensjonsordning. Villkårene skal være på linje med andre ansattes vilkår i selskapet. Aldersgrense er 70 år mens pensjonsalder som hovedregel er 67 år. Pensjonsgrunnlaget skal ikke overstige 12 G.

For ledende ansatte kan det etableres en tilleggspensjon i form av innskuddsbasert pensjon, begrenset oppad til et grunnlag på 30 prosent av fastlønn utover 12 G. I påvente av en justert modell fra Nærings- og handelsdepartementet for praktisk gjennomføring, vil det gjøres avsetninger i regnskapet. Det skal gjennomføres beregninger av totalkostnaden ved den enkelte pensjonsavtalen før den inngås.

6. Sluttvederlag

Ordinær oppsigelsestid er tre måneder. Ved oppsigelse kan det avtales etterlønn for inntil 12 måneder. Ved ansettelse i ny stilling eller ved inntekt fra næringsvirksomhet som vedkommende er aktiv eier av, kan sluttvederlaget reduseres med et forholdsmessig beløp beregnet på grunnlag av den nye årsinntekten. Reduksjon kan først skje etter at vanlig oppsigelsestid for stillingen er ute.

7. Lederlønnspolitik og gjennomføring av retningslinjene for foregående regnskapsår

Styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse er første gang avgitt for regnskapsåret 2011. Det materielle innhold i erklæringen avgitt for regnskapsåret 2011 er videreført. Det er i regnskapsåret 2012 ansatt to nye ledende ansatte som er omfattet av erklæringen. Den etablerte lønnspolitikken ble fulgt ved fastsettelse av godtgjørelse for de nye ledende ansatte.

Ledelsens godtgjørelsesordning vil bli gjennomgått av styret årlig. Lederlønsavtaler som er inngått før dette tidspunkt skal ikke berøres negativt av denne erklæringen. Revisor skal årlig, i sitt Management Letter til styret, avgi en rapport om ledelsens lønnsutbetaling og øvrige disposisjoner.

25. ANDRE DRIFTSKOSTNADER

Beløp i MNOK

Spesifikasjon:	Avinor AS		Avinor konsern	
	2012	2011	2012	2011
Leie lokaler/tomt	90,9	89,7	43,3	41,0
Drift,vedlikehold bygninger	170,6	179,3	413,5	376,7
Reparasjoner, vedlikehold driftsmateriell	273,6	256,7	456,6	418,6
Innleid kontrolltjeneste,security,vakthold	531,8	488,6	839,8	771,3
Meteorologiske tjenester	39,4	45,0	39,4	45,0
Konsulentbistand	157,0	115,3	243,9	178,5
Øvrige eksterne tjenester	260,9	253,0	376,7	368,8
Øvrige driftskostnader	422,1	510,4	505,3	663,8
Sum	1.946,3	1.938,0	2.918,5	2.863,7
Kostnadsførte honorar til revisor eks mva:	2012	2011	2012	2011
Lovpålagt revisjon	0,6	0,6	1,0	0,9
Andre attestasjonsoppgaver	0,0	0,0	0,2	0,0
Skatterådgivning	0,0	0,0	0,0	0,0
Regnskapsmessig bistand inklusive IFRS	0,4	0,2	0,4	0,2
Sum revisjonshonorar	0,9	0,8	1,6	1,1

26. RESULTATEFFEKTER - TERMINAL 2 PROSJEKTET

Beløp i MNOK

Som følge av utbyggingen på Gardermoen (Terminal 2 prosjektet) er resultatregnskapet belastet med ekstra kostnader knyttet til opprettholdelse av normal drift i byggeperioden, samt kostnader knyttet til utrangering av aktiva inkludert økte avskrivninger grunnet revurdering av levetid.

Spesifikasjon	2012	2011
Lønn og andre personalkostnader		
Lønn og andre personalkostnader driftspersonell	35,5	24,1
Sum	35,5	24,1
Av- og nedskrivninger		
Økte avskrivninger som følge av utrangering av deler av terminalen i 2013	132,0	91,8
Sum	132,0	91,8
Andre driftskostnader		
Driftskoordinering	42,1	28,7
Vakthold	11,2	7,5
Mer - bussing	6,9	5,5
Konsulenttjenester	18,2	14,6
Tap ved utrangering eksisterende anlegg	4,1	7,8
Rivekostnader eksisterende anlegg	45,7	0,0
Annet	12,2	2,6
Sum	140,5	66,8
Sum totalt	308,0	182,7

27. VERDIENDRINGER OG ANDRE TAP/GEVINSTER - NETTO

Beløp i MNOK

Spesifikasjon:	Avinor AS		Avinor konsern	
	2012	2011	2012	2011
Urealiserte verdiendringer (note 10)	-1,5	-20,0	-2,9	-32,1
Realiserte verdiendringer kraft	-8,6	-4,5	-14,6	-6,7
Valutagevinster/tap (agio/disagio eiendel og gjeld)	-3,4	0,9	-2,8	3,0
Sum	-13,5	-23,6	-20,3	-35,8

28. FINANSPOSTER

Beløp i MNOK

	Avinor AS		Avinor konsern	
	2012	2011	2012	2011
Finansinntekter				
Renteinntekter på kortsiktig bankinnskudd	57,5	52,6	59,8	54,4
Renteinntekter på konserninterne fordringer	108,5	75,4	0,0	0,0
Andel resultat i tilknyttede selskaper (se note 11)	0,0	0,0	1,3	0,8
Mottatt konsernbidrag og utbytte	451,2	1,096,4	0,0	0,0
Sum finansinntekter	617,2	1,224,4	61,1	55,2
Finanskostnader				
Rentekostnad lån	195,9	86,1	478,6	391,4
Rentekostnad på konsernintern gjeld	8,4	20,9	0,0	0,0
Rentekostnader annet	16,1	36,1	14,3	35,6
Aktiverte lånekostnader (se note 6)	-63,0	-33,0	-95,0	-75,7
Verdiendring lån	0,5	5,8	0,5	5,8
Tap ved virkelig verdi på finansielle kontrakter (se note 10)				
- rentebytteavtale: kontantstrømsikring, overført fra egenkapital	21,3	0,0	18,6	-1,8
- rentebytteavtale: sikring av virkelig verdi	0,0	-5,1	0,0	-5,1
Sum finanskostnader	179,2	110,8	417,0	350,2
Netto finansinntekt/-kostnad	438,0	1,113,6	-355,9	-295,0

29. BETINGEDE UTFALL OG USIKRE FORPLIKTELSER

FORSVARET:

Det foreligger en samarbeidsavtale mellom Forsvaret og Avinor med tilhørende lokale avtaler om fordeling av ansvar og utgifter på lufthavner hvor begge parter har aktivitet. Prosessen med den endelige avregningen for regnskapsårene 2008-2009 er ikke avsluttet. Løpende a-konto betalinger mellom partene har vært basert på 2004-tall.

Forsvaret tok i 2007 initiativ til reforhandling av avtaleverket. Basert på mandat fra Samferdselsdepartementet og Forsvarsdepartementet er det inngått en samarbeidsavtale som ble godkjent av regjeringen i februar 2011, med virkning fra 1.1.2010. Avtalen fastsetter prinsipper for fordeling av investerings- og driftsutgifter mellom partene. Den praktiske gjennomføringen av avtalen, herunder beregning av betalingsstrømmer mellom partene, er ikke gjennomført. Det er derfor usikkerhet knyttet til de totaløkonomiske konsekvenser.

Regjeringsadvokaten har i brev av 11.03.2009 konkludert med at Avinor skal betale Forsvaret vederlag for bruksretten til grunnarealer på Værnes (Trondheim Lufthavn) og Flesland (Bergen Lufthavn). Grunnlaget for vederlaget skal fastsettes ved rettslig skjønn, og det er usikkerhet ved resultatet.

YTRE MILJØ:

Det er gjennomført kartlegging av forurenset grunn på alle Avinors lufthavner. Ved alle brannøvingsfeltene, både nedlagte og operative, er det påvist forurensning av miljøavgiften PFOS. I tillegg til kartlegging er det også gjort risikovurderinger mht. disse forurensningenes mulige skade på lokalt naturmiljø og for mennesker.

Resultatene fra dette viser at det er uakseppel risiko ved fire lufthavner, at det må gjøres tileggsundersøkelser på femten lufthavner og at det ikke er risiko på tjuefire lufthavner. Tre lufthavner er underlagt Forsvaret. Rapporter fra kartlegging og risikoanalyser er oversendt forurensningsmyndighet (Klif) for behandling. Det er risiko for at Klif kan legge til grunn strengere føring for disse forurensningene enn det som blir gjort for andre typer forurensninger. Det kan medføre større omfang av tiltak enn det som er vurdert pr. i dag. Se note 21.

KAMPFLYBASE:

Stortinget har besluttet at Bodø hovedflystasjon skal nedlegges, mens Evenes skal bli framskutt base for kampfly i nord.

Avinor drifter i dag Evenes og Forsvaret drifter Bodø Hovedflystasjon hvor Avinor har ansvar for den sivile delen

Kostnadene fordeles begge steder mellom Forsvaret og Avinor.

Endringene på disse flyplassene vil få finansielle konsekvenser for Avinor, både med hensyn til framtidige investeringer i varige driftsmidler samt løpende driftskostnader.

UREGELMESSIGHETER I TRAFIKKAVIKLINGEN SOMMEREN 2012:

Avinor hadde sommeren 2012 utfordringer med tjenesteleveransene fra Gardermoen tårn og Oslo kontrollsentral.

Konsekvensen av dette var blant annet forstyrrelser i flytrafikken. Gjennom NHO Luftfart og egne brev har flyselskapene anført at driftsforstyrrelsene har påført dem et betydelig økonomisk tap, og at Avinor må bære ansvaret for disse kostnadene.

Avinor har kravene til vurdering.

30. FORPLIKTELSER

Beløp i MNOK

Morselskap og konsern har inngått kontrakter per balansedag for investeringer som ikke er medtatt i årsregnskapet.

Inngåtte forpliktelser er som følger:

	Avinor AS		Avinor konsern	
	2012	2011	2012	2011
Varige driftsmidler	1.235,9	976,5	4.094,2	2.834,0
Sum	1.235,9	976,5	4.094,2	2.834,0

31. NÆRSTÅENDE PARTER

Beløp i MNOK

SAMFERDSELSDEPARTEMENTET

Som eier av Avinor AS er staten ved Samferdselsdepartementet (SD) en nærstående part. Avinor konsernet har et langsiktig lån fra Staten.

SD har overordnet myndighet knyttet til strukturen på flyplassnettet og luftfartsavgiftene.

En eventuell nedleggelse av en lufthavn eller andre vesentlige endringer i lufthavnstrukturen skal forelegges SD. Endelig avgjørelse tas av Stortinget.

Takstregulativet som bestemmer satser på luftfartsavgifter skal godkjennes av SD.

KONSERNSELSKAP:

Mellomværende med selskap i samme konsern

	Oslo Lufthavn AS	Oslo Lufthavn Eiendom AS	Avinors parkerings- selskap AS	Flesland Eiendom AS	Værnes Eiendom AS	Sola Hotel Eiendom AS	Hell Eiendom AS	Sum
Avinor AS per 31.12.2012								
Lån til foretak i samme konsern	3.021,4	0,0	0,0	55,0	60,0	60,0	0,0	3.196,4
Fordringer	435,3	52,7	19,7	2,4	2,6	2,5	0,3	515,5
Sum fordringer	3.456,7	52,7	19,7	57,4	62,6	62,5	0,3	3.711,9
Annen kortsiktig gjeld	426,4	135,7	92,9	78,0	52,5	62,3	14,4	862,2
Sum gjeld	426,4	135,7	92,9	78,0	52,5	62,3	14,4	862,2

	Oslo Lufthavn AS	Oslo Lufthavn Eiendom AS	Avinors parkerings- selskap AS	Flesland Eiendom AS	Værnes Eiendom AS	Sola Hotel Eiendom AS	Hell Eiendom AS	Sum
Avinor AS per 31.12.2011								
foretak i samme konsern	1.771,3	0,0	0,0	55,0	60,0	60,0	0,0	1.946,3
Fordringer	431,1	1,5	13,5	1,3	1,2	1,2	0,2	450,1
Sum fordringer	2.202,4	1,5	13,5	56,3	61,2	61,2	0,2	2.396,4
Annen kortsiktig gjeld	522,4	52,9	78,3	74,7	41,6	48,3	0,3	818,4
Sum gjeld	522,4	52,9	78,3	74,7	41,6	48,3	0,3	818,4

Ansvarlig lånekapital til Oslo Lufthavn AS utgjør MNOK 1 371,3 per 31.12.2012. Det betales ordinært ikke avdrag på lånet. Renten på lånet fastsettes som gjennomsnittet av 12 måneders NIBOR per 15.02, 15.05, 15.08 og 15.11 hvert år. I tillegg legges en margin på 1,5 prosentpoeng. Lån til finansiering av utbygging av terminal 2 (T2) på Oslo Lufthavn AS utgjør MNOK 1650,0 per 31.12.2012. Renten baseres på Avinor AS's innlånsrente. Det betales ikke avdrag på lånet. Ansvarlig lånekapital til Flesland Eiendom AS, Værnes Eiendom AS og Sola Hotel Eiendom AS utgjør henholdsvis MNOK 55, MNOK 60 og MNOK 60 per 31.12.2012. Det betales ordinært ikke avdrag på lånene. Renten på lånene er fastsatt til Norges Banks foliorente per 31.12 året før det angjeldende året.

Det er belastet en festeavgift på MNOK 388,4 mellom Avinor AS og Oslo Lufthavn AS.

ERKLÆRING FRA STYRET OG DAGLIG LEDER

Vi erklærer etter beste overbevisning at årsregnskapet for perioden 1. januar til 31. desember 2012 er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder, og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av selskapets og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet. Vi erklærer også at årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til selskapet og konsernet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer selskapet og konsernet står overfor.

Oslo, 21. mars 2013

Ola Mørkved Rinnan
Styrets leder

Anne Breiby

Christian Berge

Heidi Anette Sørum

Kristin Vangdal
Nestleder

Dag Hårstad

Helge Løbergsl

Eli Skrøvet

Ola H. Strand

Grete Ovnerud

Dag Falk-Petersen
Konsernsjef

Til generalforsamlingen i Avinor AS

Revisors beretning

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Avinor AS som består av selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskapsregnskapet og konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2012, resultatregnskap, utvidet resultatregnskap, endringer i egenkapital og kontantstrøm for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU, og for slik intern kontroll som styret og daglig leder finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapet og konsernet Avinor AS' finansielle stilling per 31. desember 2012 og av deres resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Uttalelse om øvrige forhold

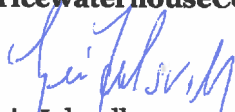
Konklusjon om årsberetningen og redegjørelsen om foretaksstyring

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og redegjørelsen om foretaksstyring om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000 "Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon" mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Oslo, 21. mars 2013
PricewaterhouseCoopers AS

Geir Julsvoll
Statsautorisert revisor

Postadresse: Avinor AS, Postboks 150, 2061 Gardermoen
Besøksadresse: Oslo Atrium, Dronning Eufemias gate 6, 0191 Oslo
Telefon: +47 815 30 550, Telefaks: +47 6481 2001, www.avinor.no